

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ* SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

NASİHATNÂME-İ SIDKÎ

(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Halil Sercan KOŞİK

MAYIS-2012

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ* SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

NASİHATNÂME-İ SİDKÎ

(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİL SERCAN KOŞİK

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Mücahit KAÇAR

MAYIS-2012

TRABZON

ONAY

Halil Sercan KOŞİK tarafından hazırlanan Nasihatnâme-i Sıdkî (İnceleme-Metin) adlı bu çalışma 18.06.2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği/oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. M. Muhsin KALKIŐIM

(BaŐkan)

Yard. Doç. Dr. Mücahit KAÇAR(DanıŐman)

Yard. Doç. Dr. Özer ŐENÖDEYİCİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.../.../....

Prof. Dr. Yusuf ŐAHİN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Halil Sercan KOŞİK

25.05.2012

ÖN SÖZ

Türk edebiyatı nasihatnâme türü bakımından oldukça zengin bir edebiyattır. Atalarımız insan eğitime çok önem verdiği için bu sahada bir hayli eser kaleme almışlardır. Şüphesiz bunda İslâmın nasihata verdiği önem ve Hz. Peygamberin “Din nasihattir.” hadisi önemli rol oynamıştır. Hem yeni nesillerin bu eserlerden istifade etmesi hem de edebiyatımızda hak ettiği değeri bulamadığını düşündüğümüz Sıdkî Baba'nın Nasihatnâme-i Sıdkî eserini inceleyip bilim âleminin hizmetine sunmak gayesiyle böyle bir çalışma yapmayı uygun gördük.

Çalışmamızın Giriş bölümünde öncelikle nasihatnâmelerin Türk edebiyatındaki yeri hakkında bilgi vermeye çalıştık. Birinci Bölüm'de ise eserin müellifi Sıdkî Baba'nın hayatını, edebi şahsiyetini ve eserlerini tanıttık. İkinci Bölüm'de de inceleme konumuz olan Nasihatnâme-i Sıdkî adlı eseri şekil, muhteva, dil ve üslûp bakımından ele aldık. Son olarak Üçüncü Bölüm'de de eserin çeviriyazımını ortaya koyduk. Araştırmacılara kolaylık olması amacıyla tezimizin sonuna bir de dizin ve sözlük ekledik. Umarız ortaya koyduğumuz bu çalışma, Türkoloji sahasına katkıda bulunur ve bizden sonra bu alanda çalışacak olanlara yol gösterici olur.

Tezimi tamamlarken gördüğüm teşvik ve yardımlardan dolayı bazı kişilere burada teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. Öncelikle beni bu çalışmaya yönlendiren ve yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Âdem Ceyhan'a ve kendisinden tezin her aşaması boyunca istifade ettiğim tez danışmanım sayın Yard. Doç. Dr. Mücahit Kaçar'a teşekkür ederim. Ayrıca tezimin metnini temin etmemi sağlayan Araştırma Görevlisi arkadaşım Tuba Aydoğan'a, yine araştırmalarım boyunca kendilerinden çok yardım gördüğüm Yard. Doç. Dr. Bekir Sami Özsoy, Araştırmacı-Yazar Hayrettin İvgin, Araştırmacı-Yazar Baki Yaşa Altınok ve sevgili dostum Araştırma Görevlisi Halil Ortakçı'ya şükranlarımı iletiyorum.

30 Nisan 2012

Halil Sercan KOŞİK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VII
KISALTMALAR	VIII
METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	IX
GİRİŞ	1
TÜRK EDEBİYATINDA NASİHATNÂMELER.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	6-16
1. SIDKÎ BABA'NIN HAYATI, EDEBÎ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ.....	6
1.1. Hayatı.....	6
1.2. Edebi Şahsiyeti.....	10
1.3. Eserleri.....	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	16-40
2. NASİHATNÂME-İ SIDKÎ MESNEVİSİNİN İNCELENMESİ.....	16
2.1. Şekil Özellikleri.....	16
2.2. Dil ve Üslup Özellikleri.....	24
2.3. Muhteva Özellikleri.....	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	40-184
3.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA GÖZETİLEN HUSUSLAR	40
3.2. METİN.....	42
SONUÇ VE ÖNERİLER	184-186
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	186
DİZİN	188
SÖZLÜK	190
EKLER.....	207
EK 1: TIPKIBASIM	208
ÖZGEÇMİŞ	257

ÖZET

19. yüzyılda kaleme alınmış az sayıdaki nasihatnâmelerden biri de bir Alevi-Bektaşî şairi olan Sıdkî Baba'nın kaleme aldığı "Nasihatnâme-i Sıdkî" adlı eserdir. Söz konusu eser, 1894 yılında Anadolu coğrafyasında yazılmıştır. Aruzun "fâilâtün fâilâtün fâilün" vezni ile mesnevi nazım şeklinde oluşturulmuş olan eserin elimizde bugün için tek nüshası bulunmaktadır. Sıdkî Baba söz konusu eserinde tasavvuf erbâbının geçmesi gereken "dört kapı-kırk makam" üzerinde durarak sâliklere bazı dinî ve tasavvufî öğütlerde bulunur. Eser bâblar şeklinde oluşmuş olup her bâb da kendi içerisinde çeşitli bölümlere ayrılmıştır. İçinde çok sayıda ayet ve hadis bulunduran nasihatnâmenin toplam beyit sayısı ise 1395'dir.

Anahtar kelimeler: Nasihatnâme-i Sıdkî, Sıdkî Baba, Alevi, Bektaşî

ABSTRACT

One of the few written nasihatnâmes[Advice Letters] in 19th century is “Nasihatnâme-i Sıdkî” that was penned by an Alawi-Bektashi poet Sıdkî Baba. The work in question was written in Anatolia, in 1894. The work was created in the form of mathnawi and written according to the Aruz rhythm “Fâilâtün fâilâtün fâilün”. Sıdkî Baba gives religious and sufistic advice to his sufi devotees, emphasizing on the four course-forty mode preaching. Each trace is formed in the form courses, which are divided into several sections. The nasihatnâme, which has with plenty of verses and hadith, has 1395 couplets in total number.

Key words: Nasihatnâme-i Sıdkî, Sıdkî Baba, Alawi, Bektashi

KISALTMALAR

agb. : Adı geen bildiri

age.: Adı geen eser

agm.: Adı geen makale

bkz. : Bakınız

Haz. : Hazırlayan

M. : Miladi

Müt. : Mütercim

R.: Rumi

S : Sayı

s.: Sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

vb. : Ve benzeri

Yay. : Yayınları

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, e, ā	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
پ	p	ع	‘
ت	t	غ	ġ
ث	ṯ	ف	f
ج	c	ق	q
چ	ç	ك	k, g, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẓ	و	v, ū, u, o, ö
ر	r	ه	h, e-a
ز	z	ی	y, î, i, i
ژ	j	ء	’
س	s		
ش	ş		
ص	ş		
ض	z, ḍ		

GİRİŞ

TÜRK EDEBİYATINDA NASİHATNÂMELER¹

İslâmi temele dayanan ahlâk ve âdâb kurallarını veciz ifadeler ile dile getirerek, insanlara ve bilhassa genç nesillere öğüt vermek amacıyla yazılan eserlere nasihatnâme veya pendnâme denilir. Nasihatnâmeler ahlâk konusunda yazılan eserlerdir. İslâm dininde, ahlâkın felsefî tarafından ziyade pratiği üzerinde durularak, yapılması ve yapılmaması gerekenler doğrudan açıklanmıştır. Bu yapılırken de başta Kur'an ve hadis esas alınmış, bunların yanında bazen de yerel gelenek ve davranışlardan yararlı olanlar da kabul edilmiştir. Daha çok manzum şekilde kaleme alınan nasihatnâmelerde iyi, güzel ve yararlı olan şeyler doğrudan teşvik ve tavsiye edilmiş, öğütler beyitler vasıtasıyla daha somut hale getirilmiştir. Beğenilmeyen davranış ve huylar ile toplum için zararlı sayılan hususlar da yine birer öğüt cümlesi veya beyit şeklinde ifade edilmiştir. Öğütler âyetlere, hadislere, büyüklerin sözlerine ya da atasözlerine dayandırılarak verilmiş, hacimli eserlerde ise çeşitli hikâyeler anlatılıp kıssadan hisse çıkarılmıştır.

Toplumların çözülme zamanlarında kaleme alınan nâsihatnâmelerde daha çok bozulma emâresi gösteren alanlarda çözüm önerileri içeren nasihatlarla yer verilmiştir. Tarihi süreçle birlikte değişen şartlara ve anlayışlara göre nasihatnâmelerin muhtevasında da farklılıklar görülür. Bu tür kitaplarda her dönemde geçerli olan hak, adalet, iyilik, dürüstlük, doğruluk gibi evrensel ahlâk değerleri yanında milletlerin çağdan çağa ferdî veya devlet merkezli düşünceleri, yükselme ve çözülmeye götüren anlayışlar, dinî ve tasavvufî hayatın algılanışı, görgü kurallarındaki farklılaşmalar, din ve kültürler arası etkileşimler, resmi ve sivil toplumun değer yargıları, yöneten ile yönetilenlerin ahlakî tavırları gibi gelişim ve değişim süreçleri izlenebilir.

Nasihat konulu eserler arasında halk için yazılanların yanında aydınlara yönelik edebi değer taşıyan nasihatnâmelerin de varlığı göze çarpar. Bu türden eserleri dinî, siyasî, tasavvufî, toplumsal vb. olarak sınıflandırmak mümkündür. Çeşitli meslek veya ilim

¹ Bu bölüm yazılırken şu yayınlardan yararlanılmıştır: İskender Pala, "Nasihatnâme", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, 32. Cilt, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 2006, s. 409-410; Mahmut Kaplan, "Türk Edebiyatında Manzum Nasihatnâmeler", **Türkler Ansiklopedisi**, 11. Cilt, Ankara: Yeni Türkiye Yay., 2002, s.791-799; Mustafa Kutlu, "Pend-nâmeler", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, 7. Cilt, İstanbul: Dergah Yay., 1990, s. 241-242.

dallarını ilgilendiren nasihatnâmeler de mevcuttur. İslam filozoflarının amelî ve medenî ilimleri tasniflerken ahlâk ve siyaseti birer disiplin olarak kabul etmeleri nasihatnâme türünün gelişip zenginleşmesine olanak sağlamıştır. Nasihatnâme adını taşımayan ve konusu doğrudan nasihat olmayan kitaplarda da insanlara öğüt veren hikâye, anlatım ve bölümler bulunabilir. Mevlana'nın Mesnevi'si ile Sadi'nin Gülistan ve Bostan'ı bu türden eserlerden sadece birkaçıdır.

Türk edebiyatında öğüt verme amacıyla söz söyleme geleneği çok eski tarihlere kadar gitmektedir. İyiyi, doğruyu ve faydalıyı göstermek için söylenen atasözleri, ortaya çıkışından itibaren edebiyatımızda öğretici unsurların ve öğüt verme geleneğinin başlıca temsilcisi olmuştur. Bu bakımdan kalıplaşmış şekillerden oluşan atasözleri, Türk edebiyatındaki nasihatnâmelerin ilk örnekleri sayılabilirler. Yine Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakayık ve Hoca Ahmed Yesevi'nin hikmetleri de bu geleneği devam ettiren eserler olarak görülebilirler. Hatta bunlardan çok daha önce taşlara yazılmış olan ve Bilge Kağan'ın Türk milletine bazı nasihatlerde bulunduğu Orhun Kitabeleri edebiyatımızın ilk nasihatnâmesi sayılabilir.

Görüldüğü üzere Türk edebiyatında nasihatnâmeler Türklerin en eski sözlü ve yazılı eserlerine kadar gider. Bununla birlikte Türkler İslam dinine girdikten sonra özellikle divan edebiyatında bu türden eserlerin sayısında oldukça artış olmuş, nasihatnâme (pendnâme-öğütname) türü Cumhuriyet dönemine kadar çeşitli örneklerle varlığını sürdürmüştür. Birçoğu medreseden yetişmiş olan şairler, esas itibarıyla bir nasihat dini olan İslamiyet'in emir ve yasaklarını halka bildirmek, onları iyiye, güzele ve doğruya yönlendirmek istemişler ve öldükten sonra da okunduğunda hayırla yâd edilecek bir eser bırakmayı amaç edinmişlerdir.

Gerek Kur'an ve hadislerin teşviki gerekse de benzer konularda Arap ve İran edebiyatlarında yazılan eserler, Türk şair ve bilginleri için birer örnek teşkil etmiş ve ilk yüzyıllardan itibaren nasihatnâme türünde eserler kaleme alınmaya başlanmıştır. Ayrıca birçok mesnevide de şairler fırsat bulup öğüt vermekten kendilerini alamamışlardır.

Bir tür olarak edebiyatımızda nasihatnâmelerin ortaya çıkışında hiç şüphe yok ki İran şairi Feridüddin Attar'ın Pendnâme adlı ünlü eseri çok önemli bir rol oynamıştır. Birçok Türk şair bu eseri manzum veya mensur olarak tercüme ve şerh etmiştir. Yine

Keykavus bin İskender'in kaleme aldığı Kabusnâme ile Sadi'nin Bostan ve Gülistan eserleri de Divan edebiyatındaki nasihatnâmelere örnek ve kaynak olmuştur.

Divan edebiyatında nasihatnâmeler manzum, mensur ve manzum-mensur karışık olarak yazılmıştır. Bu eserlerin hemen hemen bütün nazım şekilleri ile yazıldığı görülmektedir. Söz konusu nasihatnâmeler ya müstakil olarak mesnevi şeklinde yada gazel, kaside, terci-i bend biçiminde divanlarda yer almışlardır.

Anadolu'da yazılan ilk nasihatnâme örneklerine 13. yüzyıldan itibaren rastlanmaya başlanır. Yunus Emre'nin Risaletü'n-Nushiyye'si ile Ahmet Fakih'in Çarhnâme'si bunlardandır. Özellikle Yunus Emre'nin Risaletü'n-Nushiyye'sinin Türk edebiyatında ayrı bir önemi vardır. Yunus Emre, eserinde Kur'an-ı Kerim ve hadislerden çıkarılacak dersleri vermekle kalmaz, onları yüksek bir estetik biçimde de sunar.

14. yüzyıldaki ilk nasihatnâme ise Hoca Mesud'un Ferhengnâme-i Sadi adlı eseridir. Hoca Mesud bu eseri Şirazlı Sadi'nin Bostan adlı eserinden bazı beyitleri seçip onları nazmen tercüme ederek oluşturmuştur. Yine bu yüzyılda Süleyman adlı bir şair tarafından yazılmış ve sadece 203 beyitlik kısmı elde bulunan bir nasihatnâme de vardır. Ayrıca Aydınlı Mürîdî'nin Pend-i Rical'i de önemlidir.

15. yüzyıla gelindiğinde ise karşımıza ilk olarak Hurufî bir şair olan Refîî'nin Beşâretnâme adlı nasihatnâmesi çıkar. Söz konusu eser Hurufiliğin kurucusu Fazlullah'ın eserlerinden etkilenecek kaleme alınmıştır. Türk edebiyatında çocuklara yönelik eserlerin ilk örneğini teşkil eden Ahmed-i Dai'nin Farsça'dan tercüme ettiği 115 beyitlik Vasiyyet-i Nuşirevân-ı Âdil be-Pusereş de bu dönemde yazılmış bir başka eserdir. Sinan Paşa'nın Maarifnâme'si ise bu dönemde büyük itibar görmüş önemli eserlerdendir. Dede Ömer Ruşenî'nin terci-i bend şeklinde kaleme alınmış nasihatnâmesi, Germiyanlı Yetimî'nin doksan dokuz beyitlik İbretnâme'si ve Şeyh Eşref'in çocuk terbiyesine ilişkin Nasihatnâme adlı eseri de bu dönemde yazılmış diğer nasihatnâme örnekleridir.

16. yüzyılda Türk edebiyatının diğer sahalarında olduğu gibi nasihatnâme alanında da bir zenginlik yaşandığı görülmektedir. Bu yüzyılın ilk eseri müellifi belli olmayan Nasihat-ı Günahkâr adlı eserdir. Şemseddin Sivasî'nin Yavuz Sultan Selim'e sunduğu Deh-Murg adlı eser de mesnevi biçiminde yazılmış önemli bir eserdir. Söz konusu nasihatnâme, fabl biçiminde on kuşun birbirleriyle konuşması şeklinde geçer. Şah İsmail'in Nasihatnâme adlı eseri, Şeyh Cemalî'nin mensur Nesâyihu's-Sûfiyye fi'l-Mevâizi'd-

Dîniyye'si ve İbrahim Gülşenî'nin 196 beyitlik mesnevi şeklinde kaleme aldığı nasihatnâmesi bu yüzyılın ilk çeyreğinde oluşturulmuş diğer nasihatnâmelerdir. Geyveli Güvâhî'nin, içinde 500 kadar atasözü, Nasreddin Hoca fıkraları ile fabllerin de yer aldığı 2133 beyitlik çok sevilmiş bir nasihatnâmesi de bu dönemde yazılmıştır. Bunlardan başka Muhyî'nin Pend-nâme-i Şâhî olarak da bilinen Manzûme-i Tıbb'ı, Hızrî'nin Ab-ı Hayat'ı, Kanuni Sultan Süleyman devri şairlerinden olan Askerî'nin cinsel içerikli Pendnâme'si, Bihiştî Ramazan Efendi'nin Heşt Bihişt'i, Zaîfî Pir Mehmed Efendi'nin Bâğ-ı Behişt adlı İranlı şair Sadi'nin Bostan isimli eserinin tercümesiyle, Attar'ın Pendnâme'sinin Bostan-ı Nesayih adlı tercümesi ve Cemalî adlı şairin Risâle-i Durub-ı Emsâl'i 16. yüzyılın başta gelen nasihatnâmeleri arasında sayılır. Yüzyılın sonlarında ise yine Şemseddin Sivasî'nin yazdığı Mir'atü'l-Ahlâk ve Mişkâtü'l-Eşvâk'ı, tasavvufî muhteva ile kaleme alıp çiçeklerin münazarasına yer verdiği Gülşen-âbâd'ı ve dinî konularda yazdığı Nasihatnâme adlı küçük mesnevisi göze çarpar. Ayrıca Emirî adlı şairin Gülşen-i Ebrâr ve Mir'atü'l-Ebrâr ile Muhtârü'l-Ahyâr adlı iki nasihatnâmesi ile Ali Mustafa Efendi'nin Nushatü's-Selatîni yüzyılın son nasihat kitaplarıdır.

17. yüzyıldaki nasihatnâme kitaplarında dinî, ahlakî, tasavvufî konular yanında özellikle devlet ve yönetim sorunlarının da ağır bastığı görülür. Devlet işlerinde aksamaların olduğu, eski kanunların bozulduğu ve eski saltanatın sona erdiğini söyleyen müelliflerin eserlerinde daha çok yönetimi ilgilendiren hususlar yer almaya başlamıştır. Bu dönemde yazılan nasihatnâmelerden Sâfî Mustafa Efendi'nin Gülşen-i Pend'i daha çok meslek ahlakıyla ilgili nasihatnâmeleri içerir. Yine Hasan Kâfî Akhisarî'nin kendisine ait Arapça eserin tercümesi olan Usûlü'l-Hikem fî Nizâmî'l-Âlem'i, Koçi Bey'in risalesi, Veysî'nin Hâbnâme'si, Kâtip Çelebi'nin Düsturu'l-Amel li-Islâhı'l-Halel'i, IV. Murad'ın musâhiplerinden Aziz Efendi'nin Kânunnâme-i Sultânî'si, Hezarfen Hüseyin Efendi'nin Telhîsü'l-Beyân fî Kavânîni Âli Osmân'ı bu dönemin nasihatnâmelerinden bazılarıdır.

18. yüzyılda ise edebiyatımızdaki nasihatnâme türünün en seçkin örneklerinden olan Urfalı Nâbî'nin Hayriyye'si ortaya çıkar. 712 beyitlik bu eserde Nâbî Osmanlı Devleti'nin aksayan yönlerini, bozulan toplum yapısını, değişen anlayışları ve insan ilişkilerini eleştirir ve gençlere bazı nasihatlerde bulunur. Bu yüzyılda Nâbî'nin söz konusu eserinden başka, Sünbülzade Vehbi'nin oğlu için yazdığı Lütfiyye, Diyarbekirli Seyyid Ahmed Mürşidî Efendi'nin Pend-i Mürşidî'si, Defterdar Sarı Mehmed Paşa'nın Nesâyihu'l-Vüzerâ ve'l-Ümerâ'sı, Seyyid Mehmed Emrullah Emîrî'nin Nasîhatnâme-i

Emîrî'si, Akhisarlı Vassâf Abdullah Efendi'nin Hayâl-i Behcet-âbâd adlı mesnevileri vardır.

19. yüzyıla gelindiğinde nasihat kitapları artık revaçta olmayıp eski önemini yitirmişlerdir. Bundan dolayı bu dönemde az sayıda nasihatnâme kaleme alınmıştır. Nasihatnâmelerin bu yüzyılda daha çok kısa manzumeler şeklinde yazıldığı göze çarpmaktadır. Yüzyılın en hacimli nasihatnâmesi Erzurumlu Mehmed Şerîfi'nin 1810 yılında tamamlanan Pend-i Gülistan-ı Şerif'idir. Bu eserin yanında tez konumuz olan Sıdkî Baba'nın Nasihatnâme-i Sıdkî'sinin de bu yüzyılın sonlarında yazılan bir diğer hacimli nasihat kitabı olduğunu söylemekte yarar vardır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SİDKÎ BABA'NIN HAYATI, EDEBÎ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ

1.1. Hayatı

Sıdkî Baba'nın hayatı hakkında bugüne kadar tam bir bilimsel çalışma yapılmış değildir. Onunla ilgili şu ana kadar yazılmış olan kitap ve araştırma yazıları hep bu kıyıda köşede kalmış şairi ortaya çıkarmak için çaba sarfeden birkaç araştırmacı-yazar tarafından oluşturulmuş çalışmalardır. Sıdkî Baba özellikle halk edebiyatı sahasında önemli bir âşık ve şair olmasına rağmen hep göz ardı edilmiş ve üzerinde pek fazla durulmamıştır. Şairin hayatı hakkında bilgi veren birçok çalışma vardır.² Fakat bunların hemen hemen tamamına yakını ya Hayrettin İvgin'in *Âşık Sıdkî (Pervane)*³ ya da Sıdkî Baba'nın torunu olan Muhsin Gül'ün *Şeyh Cemaleddin Efendi'nin Âşığı Halk Ozanı Sıdkî Baba (Hayatı ve Şiirleri)*⁴ kitabından alınarak okuyucuya sunulmuştur. Bu iki eserden başka onun hakkında orijinal bilgi ihtiva eden başka kaynak ne yazık ki yazılmamıştır.

Yukarıda adı geçen iki eser de Sıdkî Baba'nın hayatıyla ilgili benzer bilgileri vermekle birlikte Muhsin Gül'ün kitabında daha fazla ayrıntıya girildiği görülür. Biz de bu nedenle Sıdkî Baba'nın hayatını anlatırken onun hakkında en tafsilatlı bilgiyi veren ve ayrıca da Sıdkî Baba'nın torunu olması hasebiyle daha doğru bilgilere ulaştığını düşündüğümüz Muhsin Gül'ün yukarıda adı geçen eserinden yararlanacağız.

Muhsin Gül'ün söz konusu kitabında belirtildiği üzere; Sıdkî Baba'nın soyu Oğuz Türklerinin Bozok koluna bağlı Dedekargın aşiretine dayanır. Anadolu'nun çeşitli alanlarına dağılmış bu aşiretin bir bölümü de Malatya'nın Tohma çayı kenarındaki Çerme

² Bu çalışmalardan bazıları şunlardır; İsmail Özmen, *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi*, 4. Cilt, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 1988, s. 559-565; Mustafa Kutlu, "Sıdkî Baba", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, 8. Cilt, İstanbul: Dergah Yay., 1988, s. 1; Hayrettin İvgin, "Âşık Sıdkî (Pervane) Bibliyografyası" *Türk Folkloru Araştırmaları Dergisi*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 1987, s. 143-157., Kutlu Özen, "Yeniceli Âşık Sıdkî (Pervane) Konusunda Şimdiye Kadar Yapılan Çalışmalar", *1. Uluslar arası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, 1990, Adana, s. 507-519; Tuğba Aydoğan, "Bektaşî Şairi Âşık Sıdkî Baba'nın Nasihatnâmesi", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9. Cilt/Sayı 2, 2011, s. 290-312.

³ Hayrettin İvgin, *Âşık Sıdkî (Pervane)*, Ankara: Emel Matbaacılık, 1976

⁴ Muhsin Gül, *Şeyh Cemaleddin Efendinin Âşığı Halk Ozanı Sıdkî Baba Hayatı ve Şiirleri (1865-1928)* Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1984

köyüne yerleşmiştir. İşte Sıdkî Baba'nın dedesi bu köye yerleşen ve Hacı Ahmetler diye bilinen aileye mensuptur.

Zamanla bölgedeki aşiretler arası anlaşmazlıklardan ötürü Hacı Ahmetler sülalesi başka bir bölgeye göç etmeye zorlanarak Silifke'ye yerleşirler. Daha sonra aile oradan da Tarsus'un Yenice köyüne göç eder. Sıdkî Baba'nın Mehmet adındaki babası işte bu köyde büyür. Mehmet Efendi burada Eşeli adında bir kızla evlenerek Ahmet ve Zeynel Abidin isminde iki oğlan sahibi olur. Bunlardan Zeynel Abidin çalışmamıza konu ettiğimiz Sıdkî Baba'dır. Fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Zeynel Abidin ile kardeşi Ahmet okuma ve yazmayı buradaki köy mektebinde öğrenirler. Zeynel Abidin zamanla saz çalmayı da öğrenerek Pervane mahlasıyla şiirler ve deyişler söylemeye başlar. Bu sırada Mehmet Efendi'nin erken ölümü ile iki kardeş yetim kalır.

Zeynel Abidin yani Pervane 12 yaşına gelince nâmını çok duyduğu Hacı Bektaş dergâhına kaçmayı başarır. Bir dörtlüğünde bunu şöyle dile getirir:

Pervaneyim yandım bir hüsn-i mâha
Düştüm leyl ü nehar ah ile vâha
Yaşım on ikide geldim dergâha
Elhamdülillah can cana kavuştu

Sıdkî Baba R. 1293 (M. 1877) yılında dergâha kapıldığını şiirlerinde sıkça belirtir.

Bin iki yüz doksan üç oldu yıllar
Aktı gözlerimden kan oldu seller
Erişti nevbahar açıldı güller
Can bülbülü gülistâna kavuştu

Buna göre R. 1293 yılında 12 yaşında olan Sıdkî Baba'nın doğum tarihinin R. 1281 (M. 1865) olduğu ortaya çıkar. Ayrıca dergâha annesini, evini ve köyünü terk ederek geldiğini de başka bir dörtlüğünde şöyle belirtir:

Terk eyledim vatanımı, hanemi
Ah u zara saldım garip anamı
Aşkın ateşiyle dertli sinemi
Dağlayı dağlayı geldim kapına

Dergâha vardığında, dergâhın portnişini o sırada Feyzullah Efendi'dir. Feyzullah Efendi, Zeynel Abidin'i de kendi çocukları olan Cemaleddin ve Veliyüddin ile birlikte dergâhtaki değerli hocaların eğitiminden geçirir.

Zeynel Abidin dergâhta iki yıl geçirdikten sonra iyiden iyiye anne hasreti duymuş, bunun sonucunda da şeyhinden izin alarak üç aylığına annesinin yanına Yenice'ye gitmiştir. Yenice'den dergâha döndüğünde ise Feyzullah Efendi'nin öldüğünü yeni şeyhin rahle arkadaşı Cemaleddin Efendi olduğunu öğrenir. Ama yine de bu iki arkadaş dergâh hocalarıyla devamlı ilişki içinde öğrenimlerine devam etmişlerdir. Ayrıca bazı tarikat işlerinden ötürü de birlikte sık sık yurt içi gezileri yapmışlardır.

Sıdkî Baba, Cemaleddin Efendi'ye eski şeyhi Feyzullah Efendi'ye gösterdiği bağlılığın çok daha fazlasını göstermiştir. Kendisine verilen görevleri yapmaktaki çalışkanlığı ve şeyhine olan büyük sadakatından ötürü, Cemaleddin Efendi tarafından ona Sıdkî ismi verilmiştir. Zeynel Abidin yani Pervane bundan sonra isim ve mahlas olarak sadece bu adı kullanmıştır.

Cemaleddin hünkâr dil-i şâdıma
İrşad ile Sıdkî dedi adıma
Hâsılı yetirdin her muradıma
Ya Rabbena şükür elhamdülillah

Cemaleddin Efendi, bütün gezilerini Sıdkî ile birlikte yapmış, ona kendisinin halifesi ve vekili olduğuna dair bir de berat vererek onu tarikat işleriyle ilgili bazı gezilere göndermiştir. Sıdkî de şeyhi adına bu belgeyle tarikat hizmetlerini yürütmek adına Anadolu'yu karış karış gezmiş, ayrıca Şam ve Bağdat'a da gitmiştir. Hatta Şam'da Emevî Camiini basarak bir de olay çıkarmıştır. Sıdkî Baba, Anadolu'da en çok Sivas, Malatya, Tunceli, Erzurum, Erzincan ve Kars şehirlerinde bulunmuştur. Ayrıca Sıdkî, Sivas'a yaptığı gezilerden birinde yine bir olaya karışmış, bunun sonucunda da iftiraya uğrayarak hapse atılmıştır.

Tarikatın ikinci adamı olan Sıdkî, yine Cemaleddin Efendi vasıtasıyla R. 1309 (M. 1893) tarihinde Çorum'un Alaca ilçesi İmad Hüyüğü köyündeki Mehmed Dede evladından Ali Ağa'nın kızı Hatice ile evlenmiştir.

Sıdkî, Cemaleddin Efendi'nin de izniyle evleneli daha bir yıl olmadan eşini alarak Anadolu'ya yaptığı gezilerin birinde çok beğendiği Merzifon'un Harız köyüne yerleşmiştir. Sıdkî'nin bu köye yerleşme tarihi çoğu kaynakta⁵ belirtildiği gibi tekke ve zaviyelerin kapatıldığı 1925 tarihi değil, 1894 (R. 1310) yılıdır. Bizce bu yanlış bazı araştırmacıların kendine delil olarak Sıdkî Baba ile ilgili ilk yazılan eser olan Hayrettin İvgin'in *Âşık Sıdkî(Pervane)* kitabını almasındandır. Oysa Hayrettin İvgin ve diğer araştırmacılar burada Sıdkî'nin bir şiirini gözden kaçırmışlardır. Sıdkî Baba, bu köye geliş tarihini bir koşmasının son dörtlüğünde şu şekilde vermektedir:

Âşık oldum kaşlarının yayına
Serim verdim ben Ali'nin soyuna
Sene bin üç yüz on Harız köyüne
Geldi de bir Âşık Pervâne gitdi

Kaldı ki Sıdkî Baba'nın torunu olan Muhsin Gül de Sıdkî Baba'nın gelişini olarak 1894 yılını söyler. Hatta o da eserinde bizim yukarıda aldığımız dörtlüğü kanıt olarak gösterir.⁶

Birinci Dünya Savaşında memleketin uçuruma gittiğini gören Şeyh Cemaleddin Efendi, 1915 yılında Osmanlı Padişahı Sultan Mehmed Reşad'a başvurarak memleketin kurtuluşu için bir mücahit alayı teşkil edip Ruslarla savaşa girmek için izin ister. Padişah'tan gerekli izni aldıktan sonra her vilayetten asker toplamak için kendi adamlarını gönderen Cemaleddin Efendi'nin kendisi de alay kumandanı olarak Erzurum şubesinin, Sıdkî Baba ise yüzbaşı rütbesiyle Erzincan şubesinin başında bulunmuştur. Böylece bir alay oluşturularak Ruslara karşı bölgede büyük başarılar elde edilmiştir. Sıdkî Baba'nın bunun yanında bazı kaynaklarda Kurtuluş savaşına da katılarak yurdun çeşitli yerlerinde savaştığı söylenmektedir.⁷

Sıdkî Baba'nın ilk eşinden oğlu Ali Baki ve yedi kızı dünyaya gelmiştir. Bu yedi kızdan üçü daha çocukken ölmüştür. 1911 yılında eşi Hatice ölünce, Sıdkî Baba 1912 yılında Harız köyünden Naciye adlı bir kızla yeniden evlenmiş ondan da Hamdullah adında bir oğlu ve yedi kızı olmuştur. Oğulları Ali Baki ve Hamdullah da Sıdkî Baba gibi birer âşıktır.

⁵ Bkz. Hayrettin İvgin, age., s. 9.; İsmail Özmen, age., s.560.; Mustafa Kutlu, agm., 1988, s.1.

⁶ Muhsin Gül, age., s. 12.

⁷ Hayrettin İvgin, age., 8-9.; İsmail Özmen, age., s. 560.

Sıdkî Baba'nın bu maceralı ve bir o kadar da yorucu hayatı, 1928 yılında son bulmuştur. Mezarı Amasya'nın Merzifon ilçesinin Harız⁸ köyündedir.

Sıdkî Baba, gücü yettiği kadar sazıyla, mızrabıyla, kalemiyle, haksızlıklara karşı durmuş, halkın karşısında duranlara çatmış, yüreği daima halk için atmış, kendi çıkarları peşinde koşmamış, rahatını düşünmeksizin halkın ihtiyaçlarıyla ilgilenip, imece usulü çalışma sistemine önem vererek halka önderlik yapmış bir şahsiyettir.⁹

1.2. Edebi Şahsiyeti

Sıdkî Baba bir Bektaşî şairidir. Onun Bektaşîliğiyle övünmesine şiirlerinde çok sık rastlanılır:

Ey zahid sorarsan mezhebimizden
Merdân-ı tarik-i Bektaşîleriz
Bu bir numunedir meşrebimizden
Yâran-ı tarik-i Bektaşîleriz¹⁰

Sıdkî Baba, rahat bir biçimde çok fazla şiir yazabilen bir şairdir. Bu nedenle şiirlerinin adedi binlerle ifade edilmektedir. Fakat o, çoğu zaman tevazuundan ötürü şiirlerini toplamaya lüzum görmemiş, gezdiği yerlerde yazdığı şiirleri dağınık olarak bırakmış, bundan ötürü de yazılabilenler ve halkın belleğinde kalabilenler kalmış, gerisi ise heba olup gitmiştir. Torunu Muhsin Gül, Sıdkî Baba'nın Arapça ve Farsçayı da çok iyi bildiğini ve Arapça ve Farsça şiirleri bulunduğunu da belirtir.¹¹

Sıdkî Baba'nın şiirleri çoğu zaman da Anadolu'da yetişen aynı adlı birçok şairin şiirleriyle karıştırılmıştır. Bunda edebiyatımızda bizim öğrenebildiğimiz kadarıyla Sıdkî mahlasını kullanan 20'den fazla şairin bulunması önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte Sıdkî Baba'nın çoğu şiirinin daha ziyade Sivaslı Sıdkî'ye mal edildiği görülür. Bunda Sıdkî Baba'nın gerek gönüllü mücahit alayının teşkili ve dağıtımını sırasında Sivas'ta beklemek zorunda kalması, gerekse de Sivas'a pek çok defalar gitmesinin büyük rolü olmuştur. Sıdkî Baba'nın bu seyahatlar sırasında yazdığı şiirlerin o bölgede ele geçmesi, araştırma ve yazarları yanlışlığa düşüren en büyük etken olmuştur. Bundan ötürü Sıdkî

⁸ Köy, bugün Gümüştepe Köyü olarak bilinir.

⁹ Bu arada TRT'nin 2011 yılında Ulu Ozanlar adıyla Sıdkî Baba'nın hayatını anlatan bir belgesel yaptığını da hatırlatalım.

¹⁰ Hayrettin İvgin, age., s. 10.

¹¹ Muhsin Gül, age., s. 18

Baba'nın şiirleri yanlışlıkla Sivas'ta yaşamış olan Sivaslı Sıdkî adına kayda geçirilmiştir.¹²Hâlbuki Yağcızade Ömer Sıdkî olarak da bilinen Sivaslı Sıdkî daha çok bir divan şairidir. Halk şiiri tarzında yazmış olduğu şiirlerin sayısı çok azdır. Vehbi Cem Aşkun, Sivas Şairleri¹³ adlı eserinde ne kadar Sıdkî mahlaslı şairin şiiri varsa hepsini bu Sivaslı Sıdkî'ya mâl etmiştir.¹⁴

Bilindiği üzere Alevi-Bektaşî Türk edebiyatının kaynağı Yunus Emre'dir. Bundan dolayı Sıdkî Baba'nın şiirlerinde de hem Yunus'un hem de Alevi-Bektaşî edebiyatının geniş etkisini görürüz. "Meydan, muhip, derviş, talip, mürşid, cem, ayn-ı cem, meşreb, hakikat tarikat, marifet" gibi tasavvuf kelime ve kavramları onun şiirinin temel yapısını oluşturmaktadır. Her Alevi-Bektaşî şairinde olduğu gibi onda da "Ehl-i Beyte sevgi, Hz. Ali hakkında övgü ve Hacı Bektaş-ı Veli'ye bağlılık" vardır. Ayrıca, onun şiirlerinde sık sık zâhid ve ham sofulara çattığı da görülür.¹⁵

Sıdkî Baba, ahlak kurallarını şiirlerinde eritip yumuşatarak güzelleştirir. Onun uzun soluklu şiirlerinde Türkçe'nin tüm güzelliklerini görmek mümkündür. Bektaşî yolunun incelikleriyle dolu bu şiirler içerik bakımından da alabildiğine zengin ve renklidir. Allah-Muhammed-Ali, on iki imam, Hacı Bektaş-ı Veli ve şeyhi Cemaleddin Çelebi'nin sevgisiyle dopdolu olan şair, gönlündeki bu muhabbeti söze dönüştürüp, coşku seli halinde sözcüklere doldurarak şiirlerine yansıtmıştır.¹⁶

Sıdkî Baba üzerinde çeşitli araştırmalarda bulunmuş olan Kutlu Özen, Sıdkî Baba hakkındaki bildirisinde Sıdkî Baba'nın şiirdeki başarısını İbrahim Aslanoğlu'ndan şu sözlerle alıntılar: "Tarsuslu Sıdkî'de sadelik içinde güzellik vardır. Yabancı kelimelerden yardım beklemez. Dili halk dili, halkın duygusu; işlediği konularsa halkın derdi, halkın neşesi, halkın hayatı kısacası geleneksel halk şiirimizin su katılmamış ürünleri..."¹⁷

Âşık Veysel'i etkileyen çevre şairleri arasında Sıdkî Baba da bulunmaktadır. Âşık Veysel bir sohbetinde İbrahim Aslanoğluna, "Gözlerimi kaybettiğim zaman babam elime bir saz verdi. 'Çocuk varsın, oyalansın.' dedi. Sonra da Pir Sultan Abdal, Hüseyin, Kul

¹² Muhsin Gül, age., s. 20.

¹³ Bkz. Vehbi Cem Aşkun, **Sivas Şairleri**, Sivas: Kâmil Matbaası, 1948.

¹⁴ Kutlu Özen, agb., s.507

¹⁵ Hayrettin İvgin, age., s. 10.

¹⁶ İsmail Özmen, age, s. 561.

¹⁷ Kutlu Özen, agb., s.510.

Sabri, Kemter Baba, Veli ve Sıdkî'dan derlemeler söyleyip ezberletti. İşte ilk tanıdığım şairler bunlardır.”¹⁸

Sıdkî Baba, daha önce de belirttiğimiz gibi şiirlerinde iki mahlas kullanmıştır. Bunlar Pervane ve Sıdkî mahlaslarıdır. Sıdkî Baba, çok bilinen bir dörtlüğünde de belirttiği gibi Pervane mahlasını 14 yıl kullanmıştır. Bu on dört yıl onun şiire başladığı çocukluk ve gençlik yıllarına denk düşer. Daha sonra, Sıdkî mahlasını alarak ömrünün sonuna kadar bu mahlasla şiir yazar:

On dört yıl dolandım Pervanelikte
Sıdkî ismim buldum divânelikte
Sundular aşk meyın mestânelikte
Kırkların cem'ine dâr'a düş oldum.

Tarikat çevresinde yani Sivas, Amasya, Çorum, Tokat, Erzincan, Turhal yörelerinde çok iyi tanınan Sıdkî Baba güçlü bir âşıktır. Divan şiirini de çok iyi bilen âşğın şiirleri Anadolu'da bugün bile söylenmektedir. Türkü olarak da okunan bu şiir ve deyişler halk tarafından çok sevilmiştir.¹⁹ Onun türkü, semah ve koşmalarının çoğu bestelenmiş olup bu şiirler cem törenlerinde Alevilerce sık sık okunmuş ve hâlâ da okunmaya devam etmektedirler. Âşık Sıdkî Baba'nın bestelenmiş şiirlerinden en meşhuru ise “Haydar Haydar” olarak da bilinen Ali Ekber Çiçek'in Erzincan'da derleyip bestelediği türküdür. Bu türkü ayrıca ilk kez onun ağzından söylenilmiş olup, onun adıyla âdeta özdeşleşmiştir.

1.3. Eserleri

1.3.1. Divan

Sıdkî Baba'nın ölümünden sonra dağınık yerlerde kalan şiirleri oğlu Ali Baki tarafından bir defterde toplanmıştır. Bu defter Amasya'nın Kalecik köyünden Piroğlu Halil Efendi'ye okunup tekrar alınmak üzere Ali Baki tarafından gönderilmiştir. Ali Baki, bu defteri almaya gittiğinde, onu yaprakları koparılıp yarıya indirilmiş vaziyette bulur. Ali Baki bu defterde kalanlara Sıdkî Baba'nın bazı şiirlerini tekrar ekleyerek içerisinde toplam 455 şiir bulunan yeni bir divan oluşturmuştur. Sıdkî Baba'nın torunu Muhsin Gül de bu

¹⁸ Kutlu Özen, agb., s.510.

¹⁹ Hayrettin İvgin, agm., s.144.

divandaki şiirleri bazı eklemelerle 540 şiire taşımış²⁰ ve tamamını yukarıda adı geçen eserinde okuyucuya sunmuştur.²¹

1.3.2. Nasihatnâme-i Sıdkî

Sıdkî Baba'nın çalışmamıza konu edindiğimiz bu eser, tezimizin ikinci bölümünde ayrıntılı bir şekilde tanıtılacaktır.

1.3.3. Mersiyeler

Sıdkî Baba tarafından şeyhi Cemaleddin Efendi'nin ölümü için yazılan ve 32 tanesi Sıdkî mahlasıyla, 58'i ise Cemaleddin Efendi'ninin eşi, çocukları, kardeşi kısacası bütün yakınlarının ağzından söylenmiş ve kuşların, ağaçların, taşın ve toprağın konuşturulduğu 90 adet mersiye vardır.²² Bu 90 adet mersiye 48 sayfalık büyük bir defterde bulunur. Bu defter şu an Muhsin Gül'de bulunmaktadır.

1.3.4. Hürriyet ve Müsavat Destanı

1908 İkinci Meşrutiyetinin ilanına dair 96 beyitlik uzun bir destandır. İkinci Meşrutiyetin ilanını iyiye gidiş olarak kabul eden Sıdkî Baba, sevincini bu destanla dile getirmiştir.²³ Destan hâlâ Muhsin Gül'ün elinde bulunmaktadır.

1.3.5. Sulh Destanı

Toplam 35 beyitten oluşan bu kısa destan Sıdkî Baba'nın Kurtuluş Savaşının kazanıldığı mutlu sonu görme bahtiyarlığına erişmesi sonucu yazdığı destandır. Söz konusu destanda Sıdkî Baba, beklenen kurtarıcının Mustafa Kemal olduğunu ve vatanın selâmete çıktığını sevinçle belirtmiştir.²⁴ Söz konusu destan şu an Muhsin Gül'ün elinde bulunmaktadır.

²⁰ Muhsin Gül, age., s. 18-19.

²¹ Ayrıca şu an "Sıdkî Baba Divanı" isminde Araştırmacı-Yazar Baki Yaşa Altınok tarafından bir eser hazırlanmış olup, yakın zamanda Malatya Valiliğinin de katkılarıyla İnönü Üniversitesi tarafından bastırılmayı beklemektedir.

²² Muhsin Gül, age., s. 19

²³ Muhsin Gül, age., s. 19, 24

²⁴ Muhsin Gül, age., s.24

1.3.6. Kerbela Şehitleri ile On İki İmam Hakkındaki Kaside ve Mersiyeler

Bu eser hakkında Muhsin Gül'ün eserinde ve diğer kaynaklarda herhangi bir bilgi geçmeyip sadece adı verilmiştir.

1.3.7. Mevlid (?)

M. Fatih Köksal'ın Türk edebiyatında yazılmış bütün mevlidleri topladığı Mevlidnâme kitabında, Sıdkî isminde bir şaire ait olan mevlid de bulunur. Köksal, kitabında Tuhfe-i Naili, Fatin Tezkiresi ve Son Asır Türk Şairleri'nde bu mahlası taşıyan şairlerin hiçbirinin bir mevlidinden söz edilmediğini belirtir ve bu Sıdkî'nin bu eserlerde anılan Sıdkî'lerden başka bir Sıdkî olması gerektiğini söyler.²⁵

Aslında biz de Sıdkî Baba ile ilgili kaynaklarda onun bir mevlidi olduğunu belirten bir bilgiye rastlamadık. Fakat gerek eserin Sıdkî Baba'nın üslubunu ve dilini yansıtması gerekse de söz konusu eserin Sıdkî'nin hâlen hayatta olduğu 1907'de istinsah edilmiş olması bizde bu mevlidin Sıdkî Baba tarafından yazılmış olabileceği intibamını uyandırmaktadır. Köksal, söz konusu kitabında bu mevlidin istinsah tarihi belli olsa da yazılış tarihinin eser içinde geçmediğini belirtir. Ancak eserin dil özellikleri bakımından 18. yy'ın sonları ya da 19. yy'da kaleme alınmış olabileceğini söyler. Bunlardan başka, tek nüshası bulunan eseri şahsi kütüphanesinde bulunduran Rıfat Kütük'ün söz konusu nüshayı Sivas'tan satın aldığını belirtmesi ve Köksal'ın da şairin o civardan olabileceğini düşünmesi bizim savımızı güçlendiren bir başka önemli delil olmuştur.²⁶ Yukarıda da belirttiğimiz gibi 19. m ikinci yarısı ile 20.yy'ın ilk yarısında yaşamış olan Sıdkî Baba birçok kez Sivas'ta bulunmuş, bundan dolayı da yazdığı şiirlerin bir kısmı burada ele geçmiştir.

Söz konusu eser hakkında diğer bilgilere baktığımızda ise, Köksal mevlidin özel bir adı olmadığını, metin içinde de bu ismin geçmediğini yalnız nüshanın başlığının "Manzume-i Sıdkî" olduğunu belirtir. Eserin bir adı olmadığı gibi eserde sebab-i telif bölümü de bulunmamaktadır. 226 beyitten oluşan bu mevlid diğer mevlidlerin çoğu gibi aruzun "fâilâtün fâilâtün fâilün" kalıbıyla yazılmıştır. Eserin istinsah tarihi belli olmasına

²⁵ M. Fatih Köksal, **Mevlid-nâme**, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 2011, s. 500.

²⁶ Köksal, age., s.500.

karşın müstensihî belli değildir.²⁷ Aslında bütün bu özellikler Sıdkî Baba'nın tezimizde incelediğimiz söz konusu nasihatnamesi için de geçerlidir. Unutmayalım ki Sıdkî'nin nasihatnamesinin ismi de Nasihatnâme-i Sıdkî'dir. Aynı Köksal'ın mezkur kitabında bahsedilen “Manzume-i Sıdkî” gibi bu eser de aruzun failatün failatün failün vezni ile yazılmış olup, onun gibi istinsah tarihi belli ama müstensihî belli değildir. Ayrıca mevlidde vezin kusurlarına ve imla hatalarına sıkça rastlanması bizim tahminimizi güçlendiren bir başka delil olmuştur. Çünkü Nasihatnâme-i Sıdkî'de de çok fazla vezin ve imlâ kusuruna rastlanır. Bizim düşüncemiz her iki eserin de Sıdkî Baba tarafından istinsah edildiği veya imlâyı iyi bilmeyen bir başkasına ettirildiğidir. Ama yine de söz konusu mevlidin başka bir Sıdkî isimli şaire de ait olabileceği ve bizim düşüncemizin eldeki verilere dayanarak sadece bir tahmin olduğu her zaman hatırdâ tutulmalıdır. Umarız ilerideki araştırmalar ve bulgular bu eserin edebiyatımızda yirminin üzerinde ya da daha fazla bulunan Sıdkî mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğunu kesin bir biçimde ortaya çıkarır.

Sıdkî Baba'nın bunlardan başka Suriye'nin Hama bölgesinde askerliğini yaparken hastalandığı zaman turnalara hitaben yalnızlık ve gurbet acısını anlatan bir destan kaleme aldığı ama bugün için o destanın elde bulunmadığı da belirtilmektedir.²⁸

²⁷ Köksal, age., s.500-501, 504.

²⁸ Bkz. Muhsin Gül, age., s. 18

İKİNCİ BÖLÜM

2. NASİHATNÂME-İ SİDKÎ MESNEVİSİNİN İNCELENMESİ

2.1. Şekil Özellikleri

2.1.1. Eserin Nüsha Özellikleri

Eserin şu an için elimizde bulunan tek nüshası Ankara Milli Kütüphanesi'nde 06 Mil Yz A5297 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Eser R. 1310 (M. 1894) tarihinde yazılmıştır. Eser sonunda kısa olarak verilen istinsah kaydında sadece Nasihatnâme isimindeki bu eserin Bektaşî tarikatına mensup Sıdkî Baba namıyla meşhur olan bir kişi tarafından R. 1310 yılının 25 Ağustos'unda (M. 6 Eylül 1894) yazıldığı belirtilmektedir. Bu kayıta eserin müstensihisi ile istinsah kaydı ise verilmemektedir.

Okunaklı bir rik'a hattıyla yazılan yazmanın cilt boyutu 200x160 mm'dir. Söz konusu cildin şirazesı dağınık, sırtı bez kaplı, kapakları ise desenli kağıt kaplı olup mukavvadır. Yazmanın kâğıdının ebadı ise 155x118 mm'dir. Yazmanın yaprakları rutubet lekeli. 47 varak olan eserin satır sayısı ise ilk ve son sayfalar hariç 15'tir. Yazmanın ilk sayfası 14, son sayfası ise 5 satırdır. Eser sayfa sayfa numaralandırılmıştır. Ayrıca yazmanın bir yerinde ardı ardına gelen iki varak 41 sayısıyla numaralandırılmıştır. Bundan dolayı biz de söz konusu çalışmamızda bu sayfalardan ilkinin [41a.1-41b.1] şeklinde tanımlarken diğerini de [41a.2-41b.2] biçiminde belirtmeyi uygun gördük.

2.1.2. Metnin İmlâ Hususiyetleri

Eserde yapılan çok fazla yazım ve imla hatası onun yazı ve imlayı çok iyi bilmeyen özensiz bir müstensihin elinden çıktığı intibainı vermektedir. Özellikle Arapça ve Farsça kelimelerin yazılışında çok fazla hata yapılmıştır. Yazmada yanlış yazılmış yerlerin üzeri ise müstensih tarafından çizilerek, üstüne ya da yanına doğrusu yazılmıştır. Yazmada görülen imla hususiyetlerinden bazıları şunlardır:

Arapça'da hareke ile gösterilen sesler, metinde harflerle karşılanmıştır. Örneğin metinde "hürmeti" kelimesi bir beyitin ilk mısrasında vavsız (حرمتی) ikinci mısrasında ise vavlı (حورمتی) yazılmıştır.

Metinde ha(ح) ve hı(خ) seslerinin bazen birbiriyle karıştırıldığı görülür.“Harām” kelimesi h (ح) harfi ile yazılmasına rağmen metinde h’lı yazılmış şekillerine (خرام) de rastlanmaktadır. Yine h (ح) harfi ile yazılan hāzer (حذر) kelimesi metnin tamamında hāzer (خذر) şeklinde yazılmıştır.

“Tūzah” kelimesi metinde bazen ṭ’lı (طوزه) bazen de d’li (دوزه) olarak “dūzah” şeklinde yazılmıştır. Yani şairin “tūzah” kelimesinin imlasında özensiz davrandığı görülüyor.

Metinde bazen nun harfi ile nazal n’nin karıştırıldığı da olmuştur. Nitekim bir beyitte “kalmāsın” (قالمه سن) kelimesi, “kalmāsīn” (قالمه سك) şeklinde nazal n ile yazılmıştır.

Metnin bir yerinde “eylemeyen” (ايلمين) kelimesi “eylemeyan” (ايلميان) şeklinde elif kullanılmak suretiyle yazılmıştır.

Metnin tamamında “tevāzu” (تواضع) kelimesi “konma, konulma” anlamına gelen “tevażzu” (توضّع) şeklinde yazılmıştır.

Kardeş anlamında gelen “aḥī” (اخي) kelimesi bütün metinde “āḥī” (آخي) şeklinde yazılmıştır.

Müstensihin birkaç yerde “kāmīl” (كامل) kelimesini “ḳāmīl” (قامل) şeklinde yazdığı görülüyor.

“Ta‘zīm” (تعظيم) kelimesi metnin birçok yerinde “ta‘zim” (تعظم) şeklinde yanlış yazılmıştır.

“İlm” (علم) kelimesi metinde bazen ‘ilīm (عليم) şeklinde yazılmıştır.

“Ruḥṣat” (رخصت) kelimesi metinde “rūḥṣat” (روخصت) şeklinde yazılmıştır.

“Dāmen” (دامن) kelimesi metinde yanlış imla ile “damān” (دمان) şeklinde yazılmıştır.

“Mürşid” (مرشد) kelimesi “mürşīd” (مرشيد) şeklinde yazılmıştır.

“Bāṭın” (باطن) kelimesi de metinde bazen “bāṭīn” (باطين) şeklinde yazılmıştır.

“Lâkin” (لاكن) kelimesi “lakîn” (لكين) şeklinde yazılmıştır.

“Bâfıl” (باطل) kelimesi yanlış imla ile “bâfîl” (باطيل) şeklinde yazılmıştır.

“Ġāfîl” (غافل) kelimesi “ġāfîl” (غافل) şeklinde yazılmıştır.

“Māsivā” (ماسوا) kelimesi “māsīvā” (ماسيوا) şeklinde yazılmıştır.

2.1.3. Eserin Adı ve Yazılış Tarihi

Eserin ilk sayfasının en üstünde başlık olarak “Naşihatnâme-i Şıdkî” yazar. Bu başlığın hemen altında “Bende-i Cemâle’-d-dîn” açıklaması yer alır. Cemaleddin daha önce de belirttiğimiz gibi Sıdkî Baba’nın çok sevdiği arkadaşı ve şeyhinin adıdır. Bunlardan sonra ise besmele ile mesneviye başlanır. İstinsah kaydında da eserin adının nasihatnâme olduğu “...el-fakîrû’l-ḥakîr Şıdkî Baba’nın işbu Naşihat-nâme nâmıyla ma’rûf olan...” şeklindeki sözleriyle belirtilir.

Söz konusu eser, Rumi 25 Ağustos 1310/Miladi 6 Eylül 1894 yılında tamamlanmıştır. Biz bu tarihi yine eserin en son sayfasında bulunan istinsah kaydından öğreniyoruz: “...kelām-ı manzūmları bi-‘avni Ḥudā-yı müte‘ālî biñ üç yüz on Ağustos yigirmi beş târiḥlü ḥitām pezîr olmuştur.” Ayrıca şair, mesnevide zamâne padişahını övdüğü kısımda eserin yazılma tarihini de belirtmektedir:

Biñ üç yüz on işbu târiḥ-i zamân

Hem mübârekdür ‘Abdü’l-ḥamîd Ḥân(1b)

Sıdkî Baba görüldüğü üzere eseri yazdığı II. Abdülhamid hâlâ tahtdadır. Bu da eserin yazılış tarihi hakkında bir başka önemli kanıttır. Buradan da öğreniyoruz ki Sıdkî Baba eserini yazdığı 29 yaşındadır. Ayrıca hem yukarıdaki beyitte hem de eserin sonundaki istinsah kaydında R.1310 tarihinde eserin kaleme alındığı vurgulandığına göre, eser ya müellif hattıdır ya da müellif tarafından birisine yazdırılarak ortaya konmuştur.

2.1.4. Vezin

Eser, aruzun remel bahrinin mesnevilerde çok kullanılan Fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla yazılmıştır. Bununla birlikte eserde çok fazla vezin kusuruna rastlanmaktadır. İmale ve zihafıya beyitlerde çok sık başvurulduğu görülür. Bu da Halk ve Tekke şiiri

metinlerinde çokça karşılaşılan bir durumdur. Mesnevideki bazı beyit veya mısraların aruzun Mefâilün mefâilün feûlün vezniyle yazıldığı görülür:

Şıfât-ı zâtı kadîm ol Te‘âlâ

Ķamu nokşân şıfatlardan müberrâ(2a)

Tabîbiñ tenbihidir olma gâfil(19a)

Cinâniñda bize ‘arz it cemâliñ

Tecellî eyleyüp göster vişâliñ(46b)

Eserde bazende beyitin ilk mısraı mefailün mefailün mefailün’ken ikinci mısraın Failatün failatün failün olduğu görülmektedir:

Tehî geldüm bâbuña bir fakîrüm

Vir murâdum itme maḥzûn ḥaḳîrüm(1b)

Yedinci farz ile sünnet maḳâmı

Farz ile sünnet nedir bil kelâmı(4b)

Ayrıca nasihatnâmedeki bazı beyit ve mısraların aruza uymadığı görülüyor:

Ḥudâ her ne virir ise çok [ve] az

Edâ eyle şükrini hem ḳıl niyâz(21a)

Ķanâ‘atsizlik idenler n’oldılar(10b)

İkinci hoş görmek her bir milleti(23b)

Eserde genellikle tek hece eksikliği çok fazla görülen bir problemdir. Bizce bu çoğunlukla müstensihin dikkatsizliğinden kaynaklanmış olmalıdır:

Zâhir [ü] bâtında imân ehli ol

Eyle tevḥîd feyz-i Mevlâ ile ṭol(6a)

Yedinci bilmektir evvel[a] özin

Şaḳlamaḳtır mâsivâdan [hem] gözin(7b)

Bu zamānlarda elin[i] öpdigüñ
Hizmet idüp peşi sıra koşdıgüñ (11a)
Elli üçünci[si] şarāp içmemek
Daği anıñ yöresinden geçmemek(42b)

Yukarıdaki örneklerin tersine bazen de metnin bazı mısralarında tek hece fazlalığından dolayı veznin bozulduğu görülür.

Melekleri daği vardır inandım
Gökden inen kitāblar hağ-durur ıandım(2b)
‘Amelsiz şāhib-i ‘ilmi ey hāce
Beñzedübdür Resül meyvasız ağaca(3b)
Terk-i dünyā her ‘ibādetüñ başıdır
Terk idenüñ enbiyā yoldaşdır(10b)
Kāhil olma hāb-ı ğafletden uyan
Kıl namāzı oğu Qur’ān Hağğa dayan

Bütün bunlar bir halk şairi olan Sıdkî’nin aruza tam anlamıyla hâkim olamadığını göstermektedir.

2.1.5. Kafiye ve Redif

Sıdkî Baba’nın nasihatnâmesinde divan edebiyatı kafiye sisteminin bütün örnekleri görülmektedir. Nasihatnâme’de en çok mürdef kafiye örneği bulunmaktadır. Aşağıda bu kafiye çeşitlerine dair örnekler verilmiştir.

Mücerred Kafiye: Sadece revî harfinin bulunduğu kafiyedir.²⁹ Yani sondaki bir sesin tekrarlanmasıyla yapılan kafiyedir.

Hem hağıkat ma‘rifetsiz ey puser
Kesb olunmaz eylegil nuğka nazār (2a)

²⁹ M. A. Yekta Saraç, **Klasik Edebiyat Bilgisi-Biçim-Ölçü-Kafiye**, 4. Baskı, İstanbul:Gökkubbe Yay., 2011, s. 272.

İkincisi kelime-i tevḥīd hem
Koymaz aşla zākirinde hemm ü ğam(38b)

Mürdef Kafiye: Ridf harfinin bulunduğu kafiyedir.³⁰ Yani bir uzun ünlüyle bir sessiz harften oluşan kafiyedir.

Niyyetiñ her ne ise olğıl āgāh
Ol gelür bulur seni bī-iştibāh (2b)

Kitābımız daḡi Qurʾān-ı mecīd
“Ḥamdü’lillāh” bulmuşuz fażlı mezīd (3a)

Sünnet oldur işlemişdir ol Resūl
Emr itmiştir ümmetine bi’l-üşūl (4b)

Müesses Kafiye: Tesis harfinin bulunduğu kafiyedir.³¹ Yani, revî harfi ile harekesiz elif harfi arasında harekeli başka bir harf bulunur.

Eyle hizmet ‘ilm ile ‘āmillere
Ṭoğru rāhı gösteren kāmillere (3b)

Evvelā ismi olupdur şehādet
Şehādet idene irer hidāyet (38b)

Mukayyed Kafiye: Kayıd harfinin bulunduğu kafiyedir.³² Yani iki sessiz harfle biten kelimelerle oluşan kafiyedir.

Ḥubb-ı dünyādan olagör şāfī kalb
Māsivāya meyl idüb [de] olma kelb (10a)

Şıgımben Ḥaḡḡa yazduñ nice pend
İtmedi te’sīr saña ey derd-mend (27b)

³⁰ M. A. Yekta Saraç, age., s.272

³¹ M. A. Yekta Saraç, age., s.272

³² M. A. Yekta Saraç, age., s.272

Mesnevinin bütününe baktığımızda şairin kimi kelimeleri kafiye olarak sık sık kullandığı görülür. Bunlar; aḥî-daḥî, merām-selām, ol-bul, Ḥudā-cüdā, kişi-işi, maḳām-devām, oḡul-Resūl, öziñ-göziñ, Ḥaḳ-muḥaḳḳaḳ, puser-meḡer v.b' dir:

Çehār bābiñ maḳāmı kırkıdır daḥî
Emr-i Ḥaḳdır cümlesi diñle aḥî (2b)

Bizi emriñ tütanlardan ey Ḥudā
Eyleyüben itme bābiñdan cüdā(3a)

Ṭariḳatda daḥî vardır on maḳām
Sālikā diñle anı eyle devām (5b)

Taḥşil-i rızā-yı Ḥaḳ ise merām
Ayrılma hiç şerī'attan ve's-selām(14b)

Cümle zikriñ efdāli tevḥid-i Ḥaḳ
Didi Aḥmed bu ḥadīşi muḥaḳḳaḳ(38a)

Şair eserinde Türkçe kafiyelerin yanında Arapça ve Farsça kelimelerle yapılan kafiyelere de yer vermiştir:

Ḥayrū'l-'amel ise ḳalbiñde niyet
Fetḥ olur senden yaña bāb-ı 'izzet(2b)

Hem revāfız olma ol ehl-i kitāb
Emrin tütup nehyinden ḳıl ictināb(14a)

Çün anıñ neslinden oldılar imām
Şer'e ta'zīm eylediler bi't-tamām(33a)

Anlarıñ ḳalbi deḡil Ḥaḳ'dan cüdā
Seveni anları sever ol Ḥudā(25b)

Ol 'Aliyyü'l-Murteza her şeb niyāz
Ḳılardı hem reka'tı hezār namāz(33a)

On sekizinci farzın da ey civān

Ḥudā'niñ dostlarını sevmek hemān(41a)

Eserde sadece Türkçe, Arapça ve Farsça kelimelerle oluşturulmuş kafiyeler yoktur. Bunların yanında Türkçe-Arapça, Türkçe-Farsça, Arapça-Türkçe, Arapça-Farsça, Farsça-Türkçe ve Farsça-Arapça gibi iki dilin kelimeleriyle oluşturulmuş kafiyelelere de çokça rastlanılmaktadır:

Türkçe-Arapça kelimelerle yapılan kafiyelelere örnek:

Fi'li kavli ḥāli anın toğru yol

Olunur bunlar ile Ḥaḫḫa vusūl (2a)

Olmayınca dilde iḥlāş ey oğul

‘İbādāt u tā‘at hem olmaz ḫabūl(15a)

Türkçe- Farsça kelimelerle yapılan kafiyelelere örnek:

Biz gerek kim olalım tābi‘ aña

İşidelim sünnetini bī-riyā(2a)

Ḥarāmdan ḫaşd ile bir loḫma yiyen

Şevābınıñ cümlesi olur ziyān(4a)

Arapça-Türkçe kelimelerle yapılan kafiyelelere örnek:

Ḳulluđunda destgiriñ ider kesel

Olmaz irşād iblīse virmişdir el(6a)

Dünyāya cīfe dimişdir ol Nebi

İrtikāb itme aña ğurāb gibi(17a)

Arapça-Farsça kelimelerle yapılan kafiyelelere örnek:

Ḥudā'ya vuşlatı ḫılanlar ḫalep

Zikre iştiğāl ile buldılar hep(16b)

Şerī‘atten ḫaşra aşla bir ḫadem

Başmayuben zikr iderler dem-be-dem(27b)

Farsça-Türkçe kelimelerle yapılan kafiyelere örnek:

Tevbe kı1 bed huy1arıña ey puser
Tevbekâr kullarını Mevlâ sever(9a)
Kabr içinde oliser nûrdan çerâğ
Yoldaş olur bir yigit yüzleri ağ(33b)

Farsça-Arapça kelimelerle yapılan kafiyelere örnek:

Hakka muhib olmayana olma yâr
Varma meclislerine eyle firâr(10b)
Nice bir bu gaflet ile der-be-der
Söylenen pendiñden yok sende eşer(27b)

Söz konusu nasihatnâmede redifin de çok sık kullanıldığı görülür:

Eyle rehber ‘aşkıñı ben kuliña
Halkı teşvîk eyleyeyim yolıña(1b)
Ba‘zı insân var ki mişl-i nebîdir
Ba‘zı insân nice hayvân gibidir(22a)
‘Āşık olan nâm u nişândan geçer
Terk-i dünyâ oluben cândan geçer(27a)

2.2. Dil ve Üslup Özellikleri

1.2.1. Dil Özellikleri

Eserde açık ve anlaşılır bir dil kullanılmakla birlikte Arapça ve Farsça kelime ve terkiplere de yer verildiği görülebilmektedir. Mesnevide bazı beyitlerin tamamı bazen de yarısının iktibas edilen Arapça ayet ve hadislerle verildiği göze çarpar.

“Ve’l-yevmü’l-âhîri ve bi’l-kaderî”
Hudâdandır añladım hayrı şeri(2b)

“Uṭlubu’l-‘ilme ve lev kâne bi’ş-şîn”

Çün buyurdı ol Resûl-ı Hâkḳ mübîn(3b)

“eş-Şalātu ‘imādü’ d-dîn” dir Resûl

Şerî‘at-ı Aḥmed’e eyle duḥûl(32a)

Eser her yaştan kişinin anlayabileceği bir dille yazılmıştır. Mesnevîde öğüt ve tavsiyelerin aşağıda görüldüğü üzere oldukça sade bir dille verildiği görülür:

Gel birâder pâk idegör özini

Sever Hâkḳ hem pâklığı aç gözünü(10a)

Şabre yol bulmaḳ dilersen ey civân

Vir şalavat ol Resûle her zamân(14a)

Gördiğin ‘âyıpları örtmek gerek

Evliyâlar yoluna gitmek gerek(26a)

Eserde Eski Anadolu Türkçesi’nde kullanılan “-durur” bildirme ekinin kullanılmış olması da oldukça ilginçtir. Eserde bu bildirme ekinin çok fazla kullanılmasında müellifin Eski Anadolu Türkçesi kullanma gayreti içine girmesinden kaynaklanmış olabilir.

Havf-ı Hudâyı çeken insân-durur

Havf-ı Hâkḳı bilmeyen şeytân-durur(7b)

Hilmi olmayan kişi hayvân-durur

Bî-başardır şanma ki insân-durur(13b)

Şairin yaşadığı bölgenin ağız özelliklerini yer yer eserine yansıttığı da görülüyor. Örneğin “Ḳaz” kelimesi metinde “ğaz” şeklinde yazılmıştır. Yine “Ḳanaat” kelimesi “ğanaat” şeklinde gayn harfi ile yazılmıştır. Fakat kanaat kelimesinin birkaç yerde kaf harfi yazılmış şekline de rastlanmıştır. Bundan ötürü bunun bir müstensih hatası sonucu yazılmış olabileceği de ihtimal dâhilinde tutulmalıdır.

Ve lâkin öyle şıfatda erler az

Ötemez bülbül gibi baykuşla ğaz(6b)

Ġanā‘at bir ħazīne bulmaz fenā
Bul anı kim ol ‘acīb tūl-i ġına(10b)

Eser 19. yüzyıl sonlarında kaleme alınması nedeniyle çok fazla eski Türkçeye ait kelimeler barındırmasa da içerisinde “koğ”, “ugru” ve “okuc” gibi bugün pek fazla kullanılmayan arkaik Türkçe kelimelerin geçmesi oldukça dikkat çekicidir.

Pāk ola hem ehl-i şehvet olmaya
Daġi anda koğ u ġıybet olmaya(5b)

Şimdi çokdur bu zamānuñ uğrusı
Anlara bel bağlanılmaz toğrusı(8a)

Dördüncü tıyduġda ölüm okucun
“İnnā lillāh ve innā ileyhi rāci‘ün”(44b)

Sıdkī Baba, metinlerde yer yer Arapça ve Farsça ekleri de normal Türkçe söyleyişlerde kullanmaktan çekinmemiştir:

Vir Muḡammed Muştafārā şālavāt(1b)

Sözleri dipsiz külek anuñ megüş(30a)

İşte odur min gürūh-ı aşfiyā(42b)

2.2.2. Üslup Özellikleri

Şairin üslubu oldukça sade ve akıcıdır. Eser dinî ve tasavvufî bir nasihatnâme olduğu için şair, eserinde pek fazla edebi sanatlara yönelmemiş, süslü ve ağdalı bir dil kullanmamıştır. Şairin eserinde en fazla kullandığı sanatlar iktibas ile nida sanatıdır.

Cümle zikriñ efdali tevḡid didi

İ‘timād it kim anı Aḡmed didi(8b)

Ḥaġka bulmaġ ister iseñ toğru yol

Gice gündüz tevḡid eyle ey oğul(40a)

Eserinde yapmacık bir dil kullanmayan şairin amacı, sadece insanları bilinçlendirerek onları doğru yola sokmaktır.

Ayağını başma eğri yollara
Uy git rāh-ı Hāğğ'a giden kıllara(19a)

Al ābdest ihlāş ile hem kıll namāz
Eyle ihlāş ile Mevlāya niyāz(15a)

Eserinde sık sık sâliklere seslenen müellif, mesnevinin birçok yerinde “ey puser”, “ey yigit” “ey oğul”, “ey civān”, “ey ahī”, “ey cān” gibi ünlem ve nidalar kullanır. Bu da bizde eserin daha çok tarikata yeni girmiş çocuk veya gençler için kaleme alınmış zannı uyandırmaktadır.

Huzūr yok kılbimde dime ey yigit
Çün gerek zıkr-i lisān sözüm işit(16a)

Ma'rifeti bulmak isterseñ eğer
Şerī'ata şa'zīm eyle ey puser(22a)

Şairin eserinde çok fazla tekrara düştüğü görülür. Tıpatıp aynısı olmasa da aynı manayı veren çok fazla beyit vardır. Bu durum, eserde çok fazla görülen bir özellik olup okuyucuyu bazen sıkır:

“Uğlubu'l-ilme ve lev kāne bi'ş-şīn”
Çün buyurdı ol Resūl-i Hāğğ mübīn (3b)

“Uđlūbu'l-ilm ve lev kāne bi'ş-şīn”
Buyurupdur ol Resūl-i Hāğğ mübīn (13a)

Beşinci 'uzletdir 'uzlet eyle hem
Hāğğā kaç halk-ı zamāndan ey dīdem (10a)

Hāğğā git halk-ı zamāndan 'uzlet it
Tekye-i şer'e girüben şalvet it (29a)

Abdestsiz itmekden abdestli evlā
Abdestli abdestsiz zıkr it dā'imā(16b)

Zikri abdestsiz de itmek hem revā
Abdestsiz itmekten abdestli evlā(39b)

Ayrıca mesnevi'nin çoğu bölümünün sonunda hep aynı beyitin verildiği görülmektedir. Bazen şair yeni bir konuya geçerken başlık koymayıp, yeni konudan önce bu beyiti vererek anlattığı konular arasında geçişi sağlamaktadır. Aşağıda verdiğimiz bu beyit mesnevide toplam 17 yerde geçmiştir.

Taḥşil-i rızā-yı Ḥaḳ ise merām
Ayrılma hiç şerī'attan ve's-selām

Şairinin nasihatlerindeki samimiyeti eserin üslubunda göze çarpan en büyük özellik olarak belirtmekte yarar vardır. Bununla birlikte bir yerde kafiyeye uyarak küfürlü söz de kullandığı görülmektedir. Nasihatnâme gibi bir türde tasavvufi bir kişiliği olan kişinin küfürlü bir söz söylemesi çok görülen bir durum değildir. Bununla birlikte böyle bir lafızın eserin sadece tek bir beyitinde geçmesi dikkatlerden kaçmamalıdır:

Söylemez şer'î şerīfden ḥalka hiç
İblisün a'vāndır piç oğlu piç(30a)

2.3. Muhteva Özellikleri

Bablar halinde yazılan eserde her bab kendi içerisinde kısımlara ayrılmaktadır. Bu bab ve kısımların isimleri başlıklar halinde eserde yer almıştır. Eserde her sayfadaki beyit sayısı, 12 ile 15 arasında değişmektedir. Yazmada toplam 1395 beyit vardır.

Besmelenin faziletini anlatarak başlayan eser hamdele ve salvele bölümlerinden sonra Bektaşilik tarikatında önemli bir yere sahip olan dört kapı kırk makamın anlatımına geçer.

2.3.1.Dört Kapı Kırk Makam

Nasihatnâme-i Sıdkî, tasavvufdaki dört kapı kırk makam anlayışı üzerine kurulu olan bir eserdir. Dört kapı-kırk makam Bektaşî ayin ve erkânının en temel yapı taşıdır. Bu düstûra göre kul ancak şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapıları ile her kapıdaki on makamı geçerek Tanrıya ulaşır. Bektaşilikteki bütün ayin ve erkân işte kulun bu

yolculuğunu temsil eder.³³ Sıdkî de eserinin üçüncü sayfasından itibaren bu dört kapıdan ilki olan şeriat kapısını anlatmakla işe koyulur. Burada şeriatta bulunan on makam verilir. Verilen bu makamlar sırasıyla şöyledir:

1. İman etmek
2. İlm
3. Sıvı, salât, hac, zekât, kelime-i şehâdet
4. Kesb-i helâl ve rızık
5. Nikah
6. Hayz u nifas bilmek
7. Farz ve sünnetleri edâ etmek
8. Şefkat ve merhamet
9. Me'kûlât u meşrûbât-ı tayyibât
10. Siyab-ı tathir ve âbdest, gusl, taharet.

Müellif daha sonra tarikatın makamlarını anlatmaya koyulur. Burada verilen on makam da şu şekilde sıralanır:

1. Bir mürşidden el tutmak
2. Mürid-i has olmak
3. Kişi kendi özünü ve kisvesini ehlullahı benzetmek
4. Nefs ile cihad etmek
5. Hizmet
6. Havf u reca
7. Kişi kendi özünü bilip mâsivâdan el çekmek

³³ Ahmet Yaşar Ocak, "Bektaşılık", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, 5. Cilt, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.; 1992, s.375-376.

8. Tac-ı edeb ve hırka-yı ahiret

9. Ehl-i nasihat olmak

10. Aşk u şevk

Eserde tarikatın on makamından hemen sonra yirmi dört ahkâmı yani hükümleri verilir. Müellif, tarikatın bu yirmi dört ahkâmını da kendi içinde dörde ayırır. Bunlardan altısının bünyâd-ı tarikat, altısının ahkâm-ı tarikat, altısının erkân-ı tarikat, altısının da asl-ı tarikat olduğunu söyler.

Bunlardan bünyâd-ı tarikatın makamları şöyle sıralanır:

1. Tövbe
2. Bir mürşid-i kâmile erişmek
3. Pâk olmak
4. Kalb-i selim olmak
5. Uzlet eylemek
6. Kanâat

Ahkâm-ı tarikatın makamları ise şunlardır:

1. Marifet
2. Mert olmak
3. Hakka yakınlık
4. Sıdk
5. Tefekkür
6. Tevekkül.

Erkân-ı tarikatın makamları şunlardır:

1. İlm

2. Hilm
3. Sabr
4. Rızaullah
5. Ahlâk-ı hamide
6. İhlas

Asl-ı tarikatın makamları şunlardır:

1. Hayr
2. Zikr
3. Arzularını telkin kırmak
4. Terk-i heva
5. Havf u reca
6. Aşk u şevk.

Tarikatın yirmi dört ahkâmı verildikten sonra marifetin makamlarına geçilir. Bu on makam sırasıyla şöyledir:

1. Pâk olmak
2. Tevâzu ve lutf u kerem
3. Menâhiden perhiz olmak
4. Sabr
5. Edeb
6. Sahâvet
7. İlim
8. Fakr-i hâl olmak
9. Marifet tahsil etmek

10. Özünü bilmek.

En son verilen ise hakikat kapısının makamlarıdır. Bu makamlar da kendi içerisinde şöyle sıralanırlar:

1. Toprak olmak
2. Cümle mahlûkâtı hoş görmek
3. Rıza
4. Emn
5. Makbûl-ı Hak olmak
6. Muhabbet-i Hak
7. Sabr
8. Setr
9. Şükr
10. Müşâhede.

2.3.2. Diğer Nasihatler

Eserde dört kapı kırk makam verildikten sonra genel ahlakla ilgili nasihatlere geçilir. Bu kısımda şariat hükümlerine uyulması, zamane halkının kötü tutumları, namazın faziletleri, cennetin kapıları, yetmiş yedi ahlâk-ı hamide, yetmiş iki ahlâk-ı faside, tevhid, zikir ve faydaları, elli dört farz, yoksulluğa neden olan yirmi dört fiil, mü'minin mü'min üzerindeki yedi hakkı ve dört bölük halk sınıfı gibi konular hakkında beyitler halinde bilgi verilir.

2.3.3. Mesnevide Geçen Âyet ve Hadisler

Mesnevide birçok ayet ve hadise de yer verilmiştir. Bunların bazıları Arapça orijinalinden tam veya yarım iktibas yapılarak bazıları da Türkçe meâline çevrilerek sunulmuştur. Şairin bu ayet ve hadislere başvurma sebebi söylediklerine bir kanıt bulmak ve onların okuyucu tarafından daha kolay anlaşılmasını sağlamak içindir. Hadislerin iki tanesi dışındakiler sahih hadis kitaplarında bulunmamaktadır. Eserde en çok “Men arefe

nefsehu fekad arefe Rabbehu (Nefsini bilen Rabbini bilir.)” hadis-i şerîfi geçmektedir. Eserde toplam 6 beyitte bu hadisin iktibas edildiği görülmektedir. Metinde bulunan 22 ayet ve 12 hadis aşağıda iki ayrı başlık halinde sunulmuştur:

2.3.3.1. Ayetler

1. قل كفى

De ki : “Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah **yeter**. O, göklerde ve yerde olanı bilir. Batıla inanıp Allahı inkâr edenler var ya; işte onlar asıl ziyana uğrayanlardır. (Ankebut 52)

İsm-i pâkiñ hürmetiçün ey Hudâ

Bi-ħağkķı “Ėul kefâ Ėul innemâ”(1a)

2. قل انما

De ki: “Ben **ancak** uyarıcılardanım.” (Neml 92)

İsm-i pâkiñ hürmetiçün ey Hudâ

Bi-ħağkķı “Ėul kefâ Ėul innemâ”(1a)

3. قل هو الله

De ki: “O, Allah’tır.” (İhlas 1)

Mağâmıñ evveli âyet-i bi’llâh

Delîlimiz oldı hem “Ėul huva’llâh” (2b)

4. ليس كمثلہ شیئ

Onun benzeri hiçbir şey yoktur (Şura 11)

Birdir Allâha inândım muħağğak

“Leyse kemişlihi şey’ün” didi Ėağ(2b)

5. فی قلوبہم مرض

Onların kalplerinde bir hastalık vardır. (Bakara 10)

“Fî Ėulūbihim marazun” zümresi

Bî-başardır māsivâ dil bestesi(7b)

6. ان الله يحب المتوكلين

Allah tevekkül edenleri sever. (Al-i İmran 159)

Altıncı oldı tevekkül bil hemîn

“İnnallâhe yuħibbu’l mütevekkilîn”(12b)

7. بتوكل على الله

Allaha tevekkül et.(Al-i İmran 159, Nisa 81)

“Bi-tevekküli ‘ale’llâhi” dir Qur’ân

Tevekkül eyleyiñ Hâkka her zamân(12b)

8. استعينوا بالصبر والصلاة

Sabır ve namazla yardım dileyin. (Bakara 153)

“Esta‘înü bi’ş-şabri ve’ş-şalât”

Şabr ile maqbül olur her bir tâ‘at(13b)

9. ان الله يحب الصابرين

Allah sabredenleri sever. (Âl-i İmrân 146)

“İnnellâhe yuhibbü’ş-şâbirîn”

Şabr idicileri sever Hâk hemîn(13b)

10. اولمستم النساء فلم تجدوا ماء فتيممو صعيدا طيبا اذا قمتم الى الصلوات

Eğer kadınlara dokunur(cinsel ilişkide bulunur) da su bulmazsanız, o zaman temiz bir toprağa yönelin. (Maide 6)

“Evlâmestümü’n-nisâ’en” didi Hâk

“Felem tecidü mâ’en” didi Hâk

“Feteyemmemū şa‘iden tayyibā”

Böyle fermân eyleyübdür ol Hudâ

Abdestüñ dañi hâkında var âyet

Oķu var “İzâ kumtum ile’ş-şalât”(18b)

11. وكلوا وشربوا ولا تسرفوا

Yiyiniz, içiniz, israf etmeyiniz. (A’raf 31)

“Ve kulū ve’şrebū ve lā tūsrifū”

Buyurır Qur’ân’da Hâk ey bahtlı(20a)

12. ولقد كررنا بني آدم

Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. (İsra 70)

“Ve lekad kerremnâ benī Ādeme”

Añlamadı ‘Azāzîl düşdi ğama(23a)

13. لا يسئل عما يفعل

Yaptığından sorulmaz. (Enbiya 23)

Didi “Lâ yüs’elü ‘amma yef’al” Hâk

Kendi işin kendi bilür muhakkak(24a)

14. وهذا البلد الامين

Bu güvenli beldeye yemin olsun. (Tîn 3)

“Ve hâze’l-beledi’l-emîn” didi Hâk

Ol beled kalb-i âdemdir muhakkak(25a)

15. ونحن اقرب اليه من حبل وريد

Biz ona şah damarından daha yakınız. (Kaf 16)

“Ve naḥnu aḳrebu ileyhi min ḥabli verîd”

Hâk saña senden yakındır ey mürîd(27a)

16. لا خوف عليهم ولا هم يحزنون

Onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de. (A’raf 35)

“Lâ ḥavfün ‘aleyhim ve lâhüm yaḥzenûn”

Havf-ı nârdan aşla olmazlar hüzün(27b)

17. و ان تصيمو خير لكم

Oruç tutmanız sizin için hayırlıdır.(Bakara 184)

“Ve en teşūmū ḥayrun lekum” buyurdu

“Şehru ramazân ellezi” tıyurdu(28b)

18. شهر رمضان الذى

Ramazan ayı ki (Bakara 185)

“Ve en teşūmū ḥayrun lekum” buyurdu

“Şehru ramazân ellezi” tıyurdu(28b)

19. و حج البيت

(O) evi hac etti (Kabeyi ziyaret etti)...(Bakara 158)

Ve “ḥacce’l-beyt” didi Qur’ân’da daḥi

Taşdıḳ it cān u gönülde ey aḥî(28b)

20. و اقيموا الصلاة واتوا الزكاة

Namazı kılın, zekatı verin. (Bakara 110)

“Ve eķimū’ş-şalāte ve ātu’z-zekāt”

Buyurdu haķķında iki yüz āyāt(28b)

21. لا تقنطوا من رحمة الله

Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin (Zümer 53)

Didi “Lâ taķnaṭū min raḥmetillāh”

Cümle günāhıma estagfirullāh(38a)

Didin “Lâ taķnaṭū min raḥmetillāh”

Bunuñla var ümīdim saña billāh(46b)

22. انا لله وانا اليه راجعون

Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah’a aidiz ve şüphesiz O’na döneceğiz (Bakara 156)

Dördüncü tıyduķda ölüm oķucun

“İnnā lillāh ve innā ileyhi rāci‘ün”(44b)

1.3.3.2. Hadisler

1. اطلب العلم ولو كانه با الصين

İlim Çin’de de olsa gidin alın.

“Uṭlubu’l-‘ilme ve lev kāne bi’ş-şīn”

Çün buyurdu ol Resül-ı Haķķ mübīn(3b)

2. العلم بلا عمل كالشجر بلا ثمر

Amelsiz ilim meyvesiz ağaç gibidir.

“El-‘ilm bilā ‘amel” didi Resül

“Ke’ş-şecer bilā şemer” didi Resül(3b)

3. الفقر فخري و به افخري

Fakirliğim övüncümdür fakirliğimle övünürüm.

Ol Resül “el-faķru faḥrī” buyurdu

Luṭf ile “ve bih efḥarī” buyurdu(6a)

4. الظاهر عنوان الباطين

Dış görünüş için aynasıdır.

Fağra beñzet kendiñi bu bir āyın

Dendi “ez-Zāhir ‘unvānu’l-bāṭin”(6a)

5. من عرف نفسه فقد عرف ربه

Kendini bilen rabbini bilir.

“Men ‘arefe nefsehu” didi Resūl

“Feḫad ‘arefe Rabbehu” didi Resūl(7b)

6. النجات فى الصديق

Kurtuluş doğruluktur.

Buyruluptur “en-Necātü fi’ş-şiddık”

Baḥr-i zikre şıdk ile olğul ğarık(12a)

7. الصبر مفتاح الفرج

Sabır zaferin anahtarıdır.

“Eş-şabru miftāḥu’l-ferec” dendi çün

Şabra yār ol ey puser olma cünün(13b)

8. الصلوات معراج مؤمن

Namaz müminin miracıdır.

“Eş-şalātü mi’rāci mü’min” didi

Çün bu sözi Resūl-ı Emīn didi(27b)

9. الحياء من الايمان

Haya imandandır. (Buharî, İman, 16, Edeb, 77; Müslim, İman, 57-59.)

Buyruluptur “el-Ḥayā mine’l-īmān”

Edeb İmāndan nişāndır ey civān(19b)

10. الصلوات عماد الدين

Namaz dinin direğidir.

“eş-Şalātü ‘imādü’ d-dīn” dir Resūl

Namāz dīniñ direğidir ey oğul(28b)

11. يمزقونه من الاسلام كما يمزق السهم من الرمية

Onlar okun yaydan çıktığı gibi İslamdan çıkarlar. (Buhari, Megazi, 61; Müslim,

Zekat, 144-146)

“Yumezziķūneh mine’l-İslām” buyurdu

“Kemā yumezziķu” sözlerini duyurdu

“Es-sehmü mine’l-remyete” didi ol

Ƨođru söyler sözlerini ol Resül(20b)

12. الدنيا مزرعته فى الاخرت.

Dünya ahiretin tarlasıdır.

“Ed-dünyā mezre‘atu fi’l-āhiret”

Buyurmışdur ol mefħar-ı kâ’ināt(22a)

2.3.4. Hacı Bektaş-ı Veli’nin Makâlât’ı ile Sıdkî Baba’nın Nasihatnâmesindeki Dört Kapı Kırk Makâmın Karşılaştırılması

Bir Bektaşî dervişı olan ve Hacı Bektaş-ı Veli’nin yolundan giden Sıdkî Baba nasihatnâmesinde tasavvuftaki dört kapı-kırk makamı işlemiştir. Onun eserinde işlediği dört kapı-kırk makamla Hacı Bektaş-ı Velinin Makâlât³⁴ adlı eserindeki dört kapı-kırk makam birbirine birçok bakımdan benzemelerine rağmen aralarında bazı farklılıkların olduğu da gözlenmektedir. İşte biz burada bu benzerlikler ve farklılıklar üzerinde duracağız.

Öncelikle her iki eserdeki dört kapının ilki olan şeriat bâbındaki makamlara baktığımızda bir makam dışında geriye kalan dokuz makamın aynı olduğunu görürüz. Makâlât’ta şeriat babının onuncu makamı “Emr-i bi’l-ma’ruf ve nehy-i ani’l-münker” iken Sıdkî Baba’nın nasihatnâmesinde bu makam “Siyâb-ı tathir ile abdest, gusl ve taharet”tir.

Hakikat kapısına geldiğimizde ise makamlardan beşinin aralarında çok küçük farklılıklar bulunmakla birlikte ortak olduğu görülür. Bunlar “Mürîd olmak”, “Nefs ile cihat etmek”, “Bir mürşitten el tutmak”, “Kendi özünü ve kisvesini ehlullaha benzetmek” ve “Pîr’e hizmet”tir. Makâlâtta bulunan ve tarikatın makamlarından olan, “Saç kesmek” ve “Hırka, zenbil, makas, seccade, icazet, ibret ve hidayet sahibi olmak” makamları Nasihatnâme-i Sıdkî’de bulunmaz. Benzer bir şekilde Nasihatnâme-i Sıdkî’de bulunan “Masivâdan el çekmek” ve “Tac-ı edeb ve hırka-yı ahiret” makamları da Makâlât’ta yer almaz. “Havf ve reca” ise Makâlât’ta ayrı ayrı makamlarken Nasihatnâme-i Sıdkî’de tek

³⁴ Burada göz önünde bulundurduğumuz çalışma; Esad Çoşan, **Hacı Bektaş-ı Veli – Makalat**, Ankara: Seha Neşriyat, 1971.

makam olarak birlikte verilir. Yine Makâlât'ta tarikatın dokuzuncu makamı “Makam, cemaat, nasihat ve muhabbet sahibi olmak” iken, Nasihatnâme-i Sıdkî'de bu sadece “Ehl-i nasihat olmak” şeklinde geçer. Son olarak Nasihatnâme-i Sıdkî'de onuncu makam “Aşk ve şevk” iken Makâlât'ta “Aşk, şevk, fakr ve kanaatkâr olmak”tır. Ayrıca Nasihatnâme-i Sıdkî'de tarikatın on makamından sonra tarikatın yirmi dört ahkâmı üzerinde durulur. Bu yirmi dört ahkâm da yukarıda belirttiğimiz gibi kendi içerisinde dörde ayrılır. Ve bu dört babın her birinde de altı makam bulunur. Makâlât'ta ise böyle bir bölüm yer almaz.

Marifet bâbına geçtiğimizde ise her iki eserde de altı makamın ortak olduğu görülür. Bu makamlar “Edeb”, “Perhizkâr olmak”, “İlim”, “Cömertlik”, “Marifet” ve “Kendi özünü bilmek”tir. “Sabır” makamı her iki eserde de olmakla birlikte Makâlât'ta “Sabır”ın yanında “Kanâat” da bulunur. Farklılıklara gelince ise Makâlât'ta yer alan “Korku”, “Utanma”, “Miskinlik” makamları Nasihatnâme-i Sıdkî'de bulunmaz. Nasihatnâme-i Sıdkî'de bu üçü yerine “Pâk olmak”, “Tevazu ve lutf u kerem”, ve “Fakr-i hâl olmak” makamları yer alır.

İki eser arasındaki farklılığın en çok hakikat bölümünün makamlarında olduğu görülür. Bu bâbdaki makamların sadece dördü ortaktır. Bunlar “Toprak olmak”, “Bütün yaratıkları hoş görmek”, “Emin olmak” ve “Makbûl-ı Hak” olmaktadır. Bunların bazıları her iki eserde aynı adla geçmese de aynı şeyi anlatırlar. Farklılıklara gelince, Makâlât'ın hakikat bâbında bulunan “Hayırsever olmak”, “Mülk sahibine yüzünü sürüp yüz suyunu bulmak”, “Sohbette hakikat sırlarını başkasına söylemek”, “Seyr-i sülûk”, “Sır” ve “Münacâat” makamları Nasihatnâme-i Sıdkî'de yer almaz. Nasihatnâme-i Sıdkî'de bunların yerine “Rıza”, “Muhabbet-i Hak”, “Sabır”, “Setr”, “Şükr” ve “Müşâhade” makamları yer almaktadır.

Sonuç olarak her iki eserdeki kırk makamdan 24 makamın ortak olduğu görülür. Bu da bir Bektaşî babası olan Sıdkî Baba'nın kendi tarikatının pîri olan Hacı Bektaş'ı Veli'nin izinden gittiğini göstermekle birlikte, iki şahsın arasındaki yaklaşık altı asırlık bir zaman diliminin dört kapı-kırk makam anlayışında da çok büyük olmamakla birlikte bazı farklılıkların ortaya çıkmasına neden olduğunu gösterir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA GÖZETİLEN HUSUSLAR

Şu an için elimizde tek nüshası bulunan Nasihatname-i Sıdkî adlı eserin tenkitli metnini kurmak mümkün olmadı. Ele aldığımız eseri tek yazma nüshadan okumak zorunda kalışımızdan dolayı tenkitli bir şekilde oluşturamamakla birlikte, yazma nüshanın okunaklı ve temiz bir rik'a ile yazılmış olması nedeniyle metni oluşturmada çok fazla zorluk çekmedik. Bununla birlikte söz konusu eserin çevriyazımını yaparken bazı kıstaslara bağlı kaldık. Bu kıstaslar şunlardır:

Söz konusu eser 1894 yılında kaleme alındığı için eserde günümüze yakın imlâ ve dil hususiyetleri görülür. Bu nedenle biz de bildirme(-dır, -dir) ve görülen geçmiş zaman (-dı,-di) eklerinin yazımında onların düz-dar şekillerini tercih ettik: Yaratdı, itdi, didi, viridi gibi. Ayrıca nazal n'den önce gelen dar ünlülerin de düz şeklini tercih ettik: Hâbîbiñ, Muştafâ'niñ, aḥvâliñiz gibi.

Özellikle Eski Anadolu Türkçesi'nde çok gördüğümüz “-durur” bildirme eki metinde de çokça kullanılmıştır. Biz bu eki yazarken ekin eklendiği fiil ile kendisinin arasına kısa çizgi(-) koymayı tercih ettik. Ol-durur, var-durur, çok-durur gibi.

Metnin bazı yerlerinde metin tamiri yapmak zorunda kaldık. Eksik ek ve kelimeler söz konusu olduğunda, köşeli parantezle [] uygun bulduğumuz ifadeyi metne dahil ettik:

Yedinci bilmektir evvel[a] özin

Şaklamaştır mäsivâdan [hem] gözin(7b)

Metinde “ile” edatının bazen bitişik bazen de ayrı yazıldığını gördük. Bu nedenle de biz bitişik yazılan “ile”leri kısa çizgi (-) ile ayırmayı tercih ettik. Nazm-ile, Kır'ân-ile gibi.

Transkripsiyonlu metinde iktibas edilen Arapça ayet ve hadisler tırnak içinde gösterildi:

Didi “Lâ taḫnaṭū min raḫmetillâh”

Cümle günâhıma estağfirullâh(38a)

Nasihatnâme-i Sıdkî’de okuyamadığımız sadece bir kelime oldu. Bu kelimeyi metin içinde şeklinde belirttik.

Yukarıda dil ve imlâ bahislerinde de belirttiğimiz üzere müstensih ya sehven ya da kullandığı bölge ağzını eserine yansıtmış olduğundan kaf harfi ile yazılan “kâz” kelimesini metinde gayn harfi ile “gâz” ve yine kaf harfi ile yazılan “kânaat” kelimesini de gayn harfi ile “gânaat” şeklinde yazmıştır. Biz eseri transkripsiyon ederken her iki kelimeyi de “kâz” ve “kânaat” şeklinde doğru biçimiyle yazmayı uygun gördük.

Farsça terkiplerle oluşmuş kelimeleri transkribe ederken onları kısa çizgili(-) şekilde yazmayı tercih ettik: Dest-gîr, tehi-dest gibi.

Arapça ve Farsça ön ekli kelimeleri de yine kısa çizgi(-) ile ayırmayı uygun gördük: Ber-murâd, lâ-şerik, bā-uşûl gibi.

Son olarak müstensihin imlâ ve yazım bilgisi yetersizliği sonucu ortaya çıkan yanlış yazılmış kelimeleri düzelterek metne doğrusunu geçirdiğimizi de belirtelim.

3.2. METİN

[1a]

NAŞİHATNĀME-İ ŞİDĪ

Bende-i Cemāle'd-dīn

Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

“Bismi'llāh” ile söze bed' idelim

Sālik olup rāh-ı Hāḳḳa gidelim

Evvelā kim ide “bismi'llāh”ı yād

Ola ol ḳul her işinde ber-murād

İsm-i pākiñ ḥürmetiyçün ey Hūdā

Bi-ḥāḳḳı “Ḳul kefā ḳul innemā”

Ḥabībiñ ol Muḥammed Muṣṭafā'nıñ

Ḥürmet[iy]çün elin al ben gedāniñ

Çār-yāriñ yüzi nūrı ḥürmeti

Tevfīḳ it bendeñe izz ü rif'ati

Bendeñi bir vāsıta ḳıl ey Hūdā

Eyleyen sen ol dehāñımdan nidā

İstedim bir tuḥfe ḳılam yādigār

Dest-girim sen ol ey Perverdigār

Eyle rehber ‘aşkıñı ben kuliña
Halkı teşvîk eyleyeyim yolıña

Tehî-destim isterim hizmet görem
Bu hizmetle belki maşşūda irem

Bu Muḥammed ümmetiniñ hizmetin
Göreyim emr it çekeyim zaḥmetin

Bu kitābda nazm-ile nuşh eyleyim
Hidāyet kıl emr-i nehyi söyleyim

[1b]

Vāhid ü Ferd-i aḥedsün lā-nazîr
Lā-şeriksiñ mişāliñ yok bî-vezîr

Sā’ilim bābıña geldim acıñım
Ḥūn-ı ‘aşkıñla toyur muḥtācınım

Teslîm oldum kavlı seniñ fermān seniñ
Kıl mu‘āf ‘işyānımı ğufrān seniñ

İsm-i Fettāḥ’ıñ hürmeti ey Ğafūr
Dilimi bülbül it qalbimi pür-nūr

Bir hediyeye yazayım yoldaşlara
Yādigār olsun gelen qardaşlara

Biñ üç yüz on işbu târîh-i zamân³⁵
Hem mübârek devr-i ‘Abdü’l-ḥamîd Ḥān

Keskin eyle seyfini virme melâl
Ḳahr eyle düşmânını yâ Zü’l-celâl

Çok yaşasın ol ‘âdil sultânımız
Sâyesinde âsüdedir cânımız

Ol kerem kânı Ḥamîd Ḥān ḥürmeti
Hem vezîrân-ı ‘âlî-şân ḥürmeti

Bir hidâyet eyle Şıdķı gedâya
Ki yazsñ bir tuḥfe kılsın hedâye

Nazm-ile bir kitâb olsun şîrîn-ter
Muntaşîḥ olsuñ ahâven ser-be-ser

Tehî geldüm bâbıña bir fakîrim
Vir murâdım itme maḥzûn ḥaķîrim

Şıdķı bulmaķ ister isen ger necât
Vir Muḥammed Muştafârâ şâlavât

Berü gel aç cân kulağın sâlikâ
Nuṭķ-ı Ḥaķdan söyledim kıl iķtidâ

‘Âdemden bizleri ḥalk itdi Allâh
Diyelim Ḥâliķe “el-Hamdü lillâh”

³⁵ Tarih M. 1894’tür.

[2a]

Şifât-ı zâtı kadîm ol Te‘âlâ
Kamu noqşân şifatlardan müberrâ

Var oldu nuţkundan işbu kâ’inât
Bizlere kulluğa yazdırdı berât

Kâ’inât içre yaratdı Ādem’i
‘Aţâ kıldı aña virdi keremi

Anıñ neslinden itdi enbiyâyı
Kamudan kıldı eşref Muştafa’yı

Hezārân şükr [ü] minnet saña yâ Rab
Bizi ümmet eylediñ aña yâ Rab

Biz gerek kim olalım tâbi‘ aña
İşidelim sünnetini bî-riyâ

Her ne kim emr eylediyse ol Resûl
İdelim ğayret tütalım ey oğul

Uyalım aqvâline aqvâline
Yâr olalım fi‘line hem hâline

Fi‘li kavli hâli anın toğru yol
Olunur bunlar ile Hâkka vusûl

Şerî‘at kavli, tarîkat fi‘lidir
Ma‘ârifle haqîkat hem ‘aqlıdır

Sālike evvel şerī'atdır maḳām
Ḳıl sülūk ehli iseñ aña devām

Şerī'ata şol kim itmezse kıyām
Ṭarīḳatde olmaz işleri tamām

Ṭarīḳatsız daḫi ma'rīfet işi
Bitmez imiş ġāfil olma ey kişi

Hem ḫaḳīḳat ma'rīfetsiz ey puser
Kesb olunmaz eylegil nuṭṭa nazār

Gir şerī'at bābına eyle şalāt
Çünkü ol oldı sefīne-i necāt

[2b]

İşle şer'ī uyuben peygambere
Ayağın baş anıñ başdığı yire

Çehār bābıñ maḳāmı kırḳdır daḫi
Emr-i Ḥaḳdır cümlesi diñle aḫī

Şerī'atdır kapu evvel ey hümām
Var-durur şehrinde anıñ on maḳām

Maḳāmıñ evveli āyet-i bi'llāh
Delīlimiz oldı hem “Ḳul huva'llāh”

Birdir Allāha ināndım muḫaḳḳaḳ
“Leyse kemişlihi şey'ün” didi Ḥaḳ

Miğli yoçdur lâ-şerikdir lâ-nażır
Kimseye muhtâc degildir bî-vezir

İnandım Allâha demek birâder
Emrini tutmaçdır anîñ ser-â-ser

Külli eşyâyı dağı Muğıtdır ol
Yaçındır senden saña kendiñde bul

Melekleri dağı vardır inandım
Gökden inen kitâblar haç-durur kaçındım

Dağı inanmışım peygamberlere
İtâ‘atim vardır ol serverlere

“Ve’l-yevmi’l-âhîri ve bi’l-kaderî”³⁶
Hudâdandır añladım haçrı şerri

Emrini tutmazsan Allâhîñ eger
Cümle şer başıñdadır aña puser

Haçrû’l-‘amel ise kaçbiñde niyet
Fetç olur senden yaña bâb-ı ‘izzet

Niyyetiñ her ne ise olğıl âgâh
Ol gelür bulur seni bî-iştibâh

İrâde-i cüz’iye virdi bize
Yoç bahânemiz bizim Tañrımıza

³⁶ Meâli “Âhîret gününe ve kadere (inandım)”

[3a]

Cennet ile hem cehennem yolların
Gösterüben āgāh itdi kulların

Mevte hem yevm-i ba‘se kanmışım
Mīzān ile sırāta inanmışım

Īmānıñ şartı bulardır ey civān
Kāfir olur bunlara inanmayan

Bil resūldür çünkü Muḥammed bize
İtā‘at hem aña farz cümlemize

Kitābımız daḡi Qur‘ān-ı mecīd
“Ḥamdü’lillāh” bulmuşuz fażlı mezīd

Bunu biz çün söyleriz lisān ile
Emrini tutmaḡ gerekdir cān ile

Dīn yolına ey bizim ihvānımız
Tutalım emr itdiḡin Yezdānımız

Dili söyler ḡalb inanmazsa eger
Kūfri mūcib olur ḡıl andan ḡazer

Kim ḡılarsa sūnnet-i peyḡamberi
İdinmişdir resūl bil ol serveri

Emrini her kim tutarsa bil anıñ
Ümmetidir şūphesiz Muḡtafā’ nıñ

Emrini K̄ur'ān'ın tutmayan ya'nī
Şeyātin kardaşdır bil ol denī

Bizi emriñ tütanlardan ey H̄udā
Eyleyüben itme bābīndan cüdā

BĀB-I ŞERĪ'ATİŃ İKİNCİ MAḲĀMI 'İLİMDİR.

İkincisi oldı 'ilim maḲāmıñ
Gice gündüz aña var mı devāmıñ

'İlmi kesb it buluben var bir ḥvāce
Ġayret eyle yaz u kış gündüz gice

[3b]

Çünki imāniñ 'ilim kardaşdır
Ḳabr içinde ehliniñ yoldaşdır

Bulunur Ḳaḳ 'ilm ile itme maḲāl
Cehl ile Ḳaḳka vāşıl olmak muḫāl

Kesb it 'ilmi ey puser itme kesel
Aramaḳ farz anı tā vaḳt-i ecel

“Uḫlubu'l-'ilme ve lev kāne bi'ş-şīn”
Çün buyurdı ol Resūl-i Ḳaḳ mübīn

Eyleñiz 'ilmi ḫaleb hem bī-kesel
Muttaḳiler kārıdır 'ilme 'amel

“El-‘ilm bilā ‘amel” didi Resūl
“Ke’ş-şecer bilā şemer” didi Resūl

‘Amelsiz şāhib-i ‘ilmi ey hāce
Beñzedübdür Resūl meyvasız ağaca

Va‘zını diñle anıñ nuşına uy
Gülin devşür ağacın yerinde koy

Eyle hizmet ‘ilm ile ‘amillere
Toğru rāhı gösteren kāmillere

‘İlm-i zāhir ‘ilm-i bātıdır Kur’ān
Uy aña uyanlara sen ey civān

Haqqı seçmekse bātıdan ger merām
Gice gündüz ‘ilme sa‘y it ve’s-selām

BĀB-I ŞERĪ‘ATIŃ ÜÇÜNCİ MAĀMĪ ŞAVM, ŞALĀT, HACC, ZEKĀT, KELĪME-İ ŞEHĀDET

Üçüncisi maĀmıñ şavm [u] şalāt
Zekāt ile hacc hem Haqqı şehādet

Oldı müşbet bu beş şart Kur’ān-ile
Eyledik çün aña ĩmān, cān ile

ĩmān ĩslām direğidir bular çün
Tut orucı kıl namāzı ger nigün

[4a]

udretiñ ger var ise ey bahtlu
Vir zekāt hem hacca var toğrut yolu

alb ile hem lisān ile Őehādet
Eyleyüben dem-be-dem kı1 ‘ibādet

Kesb-i māl it vir hem andan zekātı
Ki bulasıñ her belādan necātı

MAĀMIÑ DÖRDÜNCİ[Sİ]

KESB-İ HELĀL VE RIZIK

Maamıñ dördüncisi kesb-i helāl
Rızkı kesb it yi yidir çekme melāl

atma kesbiñ içre ey cān harāmı
anā‘at kı1 rızkıña bul niżāmı

Āteşdir aşlı harāmıñ diñle söz
Ger qarışa penbeye bakmaz mı göz

Harāmdan kaçd ile bir loğma yiyen
Şevābınıñ cümlesi olur ziyān

Meger kim tez tövbe ide ol kişi
Tamam kırđ gün ağlamak ola işi

Çekmeyince kırđ gün hem cezāsını
İtmez imiş Hağ kabül du‘āsını

Qırq gn ire secdeye oya seri
Ola ol bir lođmanıñ mstağfiri

Tevbe ılup gnhından arına
Ola mşbet virdiği iğrrına

Rızq-ı hell arturır ‘ibdeti
Oldur mağbl Hağ atında t‘ati

BEŞİNCİ MAĞM

NİKH

Mađmıñ beşincisi oldu nikh
Eyle nikh nefis elinden bul felh

[4b]

İmtisl it emr-i Hađđa sen dağı
Tevvz it urma nikhsız ey ağı

İttib‘ it snnet-i peyđambere
Virme fırsat aşl nefis-i ejdere

Bađmasıñ n-mağrem[e] hi gzleriñ
Hağ atında ki ağ olsuñ yzleriñ

ALTINCI

ĐAYĐ U NİFS BİLMEK

Đayđ u nifs bilmek altıncı mağm
Vuğ‘unda mcma‘atdır arm

Nihāyeti hayzıñ on gündür aḫī
Nifāsiñ müddeti kırk gündür daḫi

Ger vuḫū‘ bulduḫça anlar nisāya
Şalāt u şavmiñ ḫoyalar ḫazāya

Müddeti olduḫda ikmāl anlarıñ
Ġusl idüben deġişeler ṫonlarıñ

YEDİNCİ MAḶĀM

FARZ VE SÜNNETLERİ EDĀ İTMEK

Yedinci farz ile sünnet maḶāmı
Farz ile sünnet nedir bil kelāmı

Ḷur‘ān ile buyrılan cümlemize
İşleyelim oldı farz boynumuza

Sünnet oldur işlemiştir ol Resül
Emr itmiştir ümmetine bi’l-uşül

İşlemez inkār iderseñ sünneti
Degilsin sen Muḫammed’iñ ümmeti

İderseñ ger farzı inkār ey deni
Āteşe ilḶā idersin sen seni

SEKİZİNCİ MAĖĀM
ŖEFĖAT VE MERĖAMET

[5a]

Ėün sekizinci maĖāmiñ merĖamet
Hem olmak Ŗāhib-i ŖefĖat u rikĖat

MerĖamet ŖefĖat mürüvvet ehli ol
Sülük it var bu tariğle ĖaĖkı bul

Gel bulasıñ selāmet vağdet gencin
Ne incit kimseyi ve ne sen incin

TOĞUZUNCİ MAĖĀM
ME'KŪLĀT U MEŖRŪBĀT-I ŖAYYİBĀT

ToĖuzuncı me'kŪlĀt-ı ŖayyibĀt
Her ne ki var me'kŪlĀt [u] meŖrŪbĀt

Ŗübehāden Ėarāmdan olsuñ berī
Olma yağın Ėarāma ey dīn eri

Ŗerī'atıñ ruĖŖat virmediğin
Yenmesin hem revā görmediğin

Ėoyma aĖziña muzırdır sen anı
Ki selāmet eylesiñ imānı

ŞERİ‘ATIŃ ONUNCI MAĖĀMI
ŞİYĀB-I TAᖃĒİR VE ABDEST ĖUSŪL TAHĀRET

Pāk libās giy egnine var ey civān
Tāhir ū pāk olanlar ehl-i cinān

TaᖃĒİR ol zāhİR ū bāᖃın ey puser
MüteᖃahhİR ᖃulların Mevlā sever

Emr-i ma‘rŭf nehy-i mŭnker bil nedir
Emrini ᖃut nehyinden ᖃaç iŖ budır

Sŭflİden ‘ulvİye bir yol bula gŖr
Şalāt u ŖavmiŃda maᖃbŭl ola gŖr

ᖃahāretsiz Ėusŭlsŭz baŖma yere
İttibā‘ it sŭnnet-i peygambere

Ābdest al ol mŭ‘miniŃ Ŗalāᖃıdır
Her cihetden gŖnŭller ferāᖃıdır

[5b]

TaᖃŖil-i rızā-yı ᖃaᖃ ise merām
Ayrılma hiᖃ Ŗerİ‘atdan ve’s-selām

ᖃARİᖃAT-I ‘ALİYYENİN ON MAĖĀMI VARDIR.
EVVELKİ BİR MŪRŞİDDEN EL ᖃUTMAᖃDIR.

ᖃarİᖃatda daᖃı vardır on maᖃām
SālİKā diŃle anı eyle devām

Bu bābdan evvelki maḳām ey civān
Tutmalı bir mürşidden dest ü dāmān

Ol mürşide bed şifātlar olmaya
Hırşa nefse hem ṭama‘a uymaya

Bulunmaya kin kibir buğz [u] ḥased
Tevhīd ide gice gündüz bī-‘aded

Pāk ola hem ehl-i şehvet olmaya
Daḥi anda koğ u ğybet olmaya

İbtidā kendüsi ola tevbe-kār
Ḥaḳḳa rucū‘ ide hem bi’l-istiğfār

“Men ‘arefe” sırrını küşād ide
‘Ayne’l-yaḳīn mürīdin irşād ide

Mürīd olan mürşide ḳanmaḳ gerek
Āb-ı istiğfār ile yunmaḳ gerek

ṬARİḲATİŃ İKİNCİ MAḲĀMI

MÜRİD-İ ḤĀŞ OLMAḲ

İkincide olagör mürīd-i ḥāş
Gözle mürşidüñ izine sen de baş

Muṭī‘ ol emrine sen ol serveriñ
Gösterir ol izin[i] peygamberiñ

Ol seni telḳīn ider Ḳur‘ān ile
Olma kehīl ṭut sözini cān ile

Ya'ni kim mürîd-i hâş olan âdem
Mürşidiñ emrinden çıkmaz bir kadem

[6a]

Qur'āndan ayrılmaya mürşid olan
Ayrılırsa çün anuñ kavli yalan

Bir de vardır ol mürîd-i mecāzî
Fevâhişdir edâ itmez namâzı

Dili söyler kalbi taşdıķ eylemez
Şer'î şerîf emrine bel bağlamaz

Qulluğunda destgiriñ ider kesel
Olmaz irşād iblîse virmişdir el

Mürîd-i hâş ol birâder çekme ğam
İştigāl it zikr-i Hâķķa dem-be-dem

ÜÇÜNCİ MAĶĀM

KİŞİ KENDİ ÖZİN VE KİSVESİNİ EHLU'LLĀHA BEŶZETMEK

Maķāmıñ üçüncisi budur daķı
Kendiñi ehlu'llāha beñzet aķı

Zāhiriñi şer'î şerîfle düzet
Bātıñıñı nūr-ı Hâķ ile bezet

Zāhir [ü] bātıñda imān ehli ol
Eyle tevħîd feyz-i Mevlā ile tol

A‘vām olma olagör dervîş-şifat
Ayrılma yoldan bulasın ki ‘izzet

Fuķarāya hürmet eyle dā’imā
Ki o zümre olupdır terk-i sivā

Ol Resül “el-faķru faķrî” buyurđı
Luţf ile “ve bih efĥarî” buyurđı

Ziynet-i dünyāya tapma ey oĥul
Ki anı terk eylemişdir ol Resül

Faķra beñzet kendiñi bu bir āyın
Dendi “ez-Zāhir ‘unvānu’l-bāñin”

Ķankı Ķavme beñzedirseñ öziñi
Ol Ķavimden şayıldıñ aç göziñi

[6b]

Şüret-i a‘vāmda var ba‘zı velî
Zāhir ü bāñında pür-nürdür belî

Ve lākîn öyle şıfatda erler az
Ötemez bülbül gibi bayķuşla ĥaz

Evliyānıñ dili Ķur’ān sözlidir
Lisānıñ altında insān gizlidir

ṬARĪḲATIŃ DÖRDÜNCİ MAḲĀMI

NEFS İLE CİHĀD İTMEK

Kārıdır dördünci maḲāmıñ cihād

Cihād eyle nefis ile ol ber-murād

Nefs ile cenk cümle ḥarbe ser didi

Resül aña cihād-ı ekber didi

‘Āḳıl iseñ besleme nefis-i divi

Ki selāmet bulsuñ ĩmānıñ evi

Ne kim nefse ḥoş gelürse işleme

Bu ṭarĪḲat maḲāmıdır boşlama

Virme nefsiñ istegini ol emĭn

Miḡl-i mārdir ōñra zapt olmaz ōaḳın

Eliñle ōarma yılanı başıña

‘Adūdur ol aḡu ḳatar aşıña

Küççük iken bitür anıñ işini

Külüng-i ‘aşḳ ile vur ez başını

Virme fırşad nefse aşla ḳıl devām

Nefsi yıḳmaḳ merd işidir ve’s-selām

ṬARĪḲATIŃ BEŞİNCİ MAḲĀMI HİZMETDİR

Beşinci maḲāmı ḥizmet didiler

Velilerden bize sünnet didiler

Zâhirinde vüzerâ hizmetdedir
Bâfında evliyâ hizmetdedir

[7a]

Anlara ta'zîm iderler cümle halk
Ki hizmetle oldılar maqbûl-i Hâk

Evvel hizmet şalât-ı hamse bize
Kur'ân ile oldı farz boynumuza

Olmadıçça hizmet namâza oğul
Gayrı hizmetler daği olmaz kabûl

Olmadıçça edâ çünki farz evvel
Maqbûl olmaz dendi nâfile 'amel

Eyle hizmet mürşide tut sözünü
Gösterir ol enbiyânın izini

Farz olan boynuña hizmetleri kıl
Mürşid hizmet istemez nefis için bil

Anlara ta'zîm gerekdür cân ile
Ki anlar telkîn ider Kur'ân ile

Mürşidiñ emrine hizmet it ahi
Buyrugundan bir kadem çıkma daği

Ayrılırsa kavlı-i Kur'ândan eger
Mürşid degil bil ki azgundur meger

Mürşid olan şerî'atten bir qadem
Taşra başmaz tevhid ider dem-be-dem

Öyle bir mürşid bul var it hizmeti
Hizmetinden olma dūr al himmeti

ṬARİḲATIN ALTINCI MAḲAMI

ḤAVF U RECĀ

Ḥavf-i Ḥudā oldı altıncı maḳām
Ḥavf u recā bābına var kıl kıyām

Ġāfil olma ḥavf-i Ḥaḳdan bir nefes
Zikre meşgūl ol ğayrıdan sözüñ kes

Olsa bir kişide kim ḥavf-i Ḥudā
Vişāl-i Ḥaḳdan degildir ol cūdā

[7b]

Ḥavf-ı Ḥudāyı çeken insān-durur
Ḥavf-ı Ḥaḳkı bilmeyen şeytān-durur

İster iseñ kurb-ı Ḥaḳқа ger vişāl
Çıkmāsın ḳalbiñden ḥavf-i zū'l-celāl

Nār-ı tūzaḥdan dilerseñ ger amān
Titre ḥavfindan Ḥudānıñ her zamān

Recā ile ḥavfdan ayrılma şaḳın
Ki göresiñ cenneti 'ayne'l-yaḳın

ƘorƘ Ƙudādan ƘorƘmayan nādāndan hem
MuƖırdır Ƙıl firār andan ey dīdem

ƦARĪƘATIN YEDĪNCĪ MAƘĀMI
KĪŖI KENDĪ ŖZĪN BĪLŪP MĀSĪVĀDAN EL ƘEKMEK

Yedinci bilmektir evvel[a] Ŗzin
ŖaƘlamaƘdır māsivādan [hem] gŖzin

“Men ‘arefe nefsehu” didi Resŭl
“FeƘad ‘arefe Rabbeh” didi Resŭl

Bilenler Ŗzini bildi Ƙudāsın
Bilmeyen bulmaz ƘaƘıƘat Ƙiyāsın

Ŗol ƘiŖi kim bĪ-Ƙaberdir Ŗzinden
Lezzet almaz evliyānĪn sŖzinden

“FĪ Ƙulŭbihim marāzun” zŭmresi
BĪ-başardır māsivā dil bestesi

Ŗzini bilmeyenin fikri ‘alĪl
Īdrāk itmez ƘaƘƘını zihni kelĪl

ƘaƘƘı bilmek isterseñ bil Ŗziñ
ƘaƘ saña senden yaƘındır aƘ gŖziñ

ƦARĪƘATIN SEKĪZĪNCĪ MAƘĀMI
TĀC-I EDEB VE ƘIRKA-YI ĀĖĪRET

Sekizincide ƦarĪƘat tĀcını
Dŭrŭp baŖa Ƙıra nefsiñ Ƙaçını

[8a]

Hırka-yı uhrāyı giye egnüne
Taqa teslim zincirini boynuna

Sülük ehline gerek tāt-ı edeb
Var anı bir mürşidden eyle taleb

Ḳanāʿat tātını vurgıl başıña
Ḥāʿin olma ḳomşuña yoldaşıña

Ḳoymağıl ḳalbiñde ḥubb-ı māsivā
Olagör Ḥaḳdan gelene hem rızā

Zıkr-i Haḳ it gice gündüz bī-şumār
Ki olasıñ dü cihānda baḥtiyār

Ehl-i Ḳurʿān ol ki olasıñ velī
Aḥret işin gör sivādan çek eli

Ḥubb-ı dünyā her günāha oldı ser
Terk-i dünyā ḥüb ʿibādet ey puser

Gerçi olmak ister iseñ Ḥaḳқа yār
Gir erenler rāhına eyle ḳarār

ṬARİḲATIN ṬOḲUZUNCİ MAḲĀMİ

EHL-İ NAŞİḤAT OLMAḲ

Ṭoḳuzuncı naşihāt ehli ola
Diñleyenler şoḥbetin lezzet bula

İbtidā kendüsi tuta sözlerin
Ki çevire menāhiden yüzlerin

Enbiyāniñ izine toğrı gide
Müşkilātı Qurʻān ile ħall ide

Nefsi için söylemeye hiç kelām
Nuṭṭ-ı Ḥaḫḫ pāk ola kendi veʻs-selām

Şimdi çokdur bu zamāniñ uğrusı
Anlara bel bağlanılmaz toğrusı

Muḫiblik gösterir ħalka māl için
Nefsiniñ derdine düşmüş ol cünūn

[8b]

Varma öyle kimseleriñ yanına
Uğrama ğaflet idüp ziyānına

Bilmediği bildiginden çok-durur
O bāzārda gevher-i Ḥaḫ yok-durur

Boncuğı beñzetme dürre ʻārif ol
Baḫr-i ʻaşḫa gir güher-i Ḥaḫḫı bul

ṬARİḲATIN ONUNCI MAḲĀMI

ʻAŞḲ [U] ŞEVḲ

MaḲāmniñ onuncısı ʻaşḫ-ı İlāh
Nefse uyma eyle var ʻaşḫı penāh

Şol kişi kim ‘aşk ile şevk bulmadı
Tariqat bābında kāmil olmadı

Sülūk ehline gerekdir ‘aşk u şevk
Bulmayan ‘aşkı bulamaz bunda zevk

Enbiyā çün ‘aşkı itdi iktibās
Buldı anlardan bu ‘aşkı nice nās

‘Aşk bulmaq ister iseñ sen daği
Tevhīde sa’y it gice gündüz aği

Cümle zikriñ efdali tevhid didi
İtimād it kim anı Aḥmed didi

Tevhid ile ḥāşıl olur ‘aşk hemān
Turmayup sa’y eyle her gün her zamān

Zikre destūr virdi çün Allāh bize
Tevhid itmek oldı farz boynumuza

Zikirsiz ‘aşk ḥāşıl olmaz ey civān
Vāşıl olmaz Ḥaḳḳa ‘aşkı olmayan

Var ise ‘aşk-ı mecāzī sende ger
Tebdīl it ‘aşk-ı ḥaḳīkiye puser

Dir iseñ tebdīl nicedir ey yigit
Gir riyāzet köşesine tevhid it

[9a]

Bulmak isterseñ eger kenz-i nihān

‘Aşq-ı haqīkīye yār ol ey civān

ṬARĪKAT-I ‘ĀLİYYEDE YİĞİRMİ DÖRT FARZ ‘UNŞŪRA ḌARB İLE ALTIŞAR
OLDI. ALTISINA BŪNYĀD-I ṬARĪKAT DİRLER. ALTISINA AḤKĀM-I ṬARĪKAT
DİRLER. DAḤĪ ALTISINA ERKĀN-I ṬARĪKAT DAḤĪ ALTISINA AŞL-I ṬARĪKAT
DİRLER.

Ṭarīkatıñ yigirmi dört maḳāmı

Ögrenüp işle añı kıl kıyāmı

Yigirmi dört maḳāmdan altı evvel

Oldı bünyād-ı ṭarīkat kıl ‘amel

Tevbedür altıdan evvelki meger

Tevbe kıl dön māsivādan ey puser

Naşūh’ıñ tevbesi gibi tevbe hem

İtmek oldı farz bize çün dem-be-dem

Bir kişi kim olmaya ger tevbekār

Fevāhişdir fi’li anıñ kıl firār

Tevbe kıl bed ḥuylarıña ey puser

Tevbekār kullarını Mevlā sever

Kesme cürmüm çok deyü Ḥaḳdan ümīd

Tevbekār kullarına fazlı mezīd

Tevbe kıl firşadını fevt itme hem

Ḳoyma bugünü yarına dem bu dem

BÜNYĀD-I ʦARĪĶATIN İKİNCİ MAĶĀMI
BİR MÜRŞİD-İ KĀMİLE İRİŞMEK

İkinci bir mürşid-i kâmil ere
İrüben yüz sürmeli ol servere

Mürşid kimdir söyleyim nişânını
Evvela ol bula ‘ilmiñ kânını

[9b]

ʦaşa gerçi eylese bir kez nazâr
Murâdı olsa anı altun ider

Düşüben izi şıra hem uyanı
Hâliş altun gibi şâf eyler anı

Daği anda bed fi‘[i]ller olmaya
Hırşa nefse hem ʦama‘a uymaya

Fesâd hem koğ ile ğıybet olmaya
Pâk oluben ehl-i şehvet olmaya

Kin kibr buğz [u] hasedden müberrâ
Olmuş ise işte odur evliyâ

Bu şıfâtlardan geçen insân olur
Ķalbi anuñ ʦoṗṗolı îmân olur

Geç cāhilden mürşid-i taḥḳiḳ bul
Haḳ ile bâṗılı fark it ‘ārif ol

Mürşid deyü dāmenini tuttuğūñ
Hizmet idüp hem elini öptüğüñ

Sünnet-i peygamberi terk itmeye
Kurʻān'ıñ emrinden ğayra gitmeye

Şimdi taqlid çokdur insān aldadır
Neylesün irşādı gözi māldadır

Mürşid-i taḥkik bulursañ el yitür
Beni de koyma yanıñca al götür

BÜNYĀD-I TARİḲATIÑ ÜÇÜNCİ MAḲĀMI

PĀK OLMAḲ

Üçünci pāk olmak ey cān-ı peder
Zāhir ü bāṭın gerekdir muṭahhar

Sil vücūdiñ beytini var eyle pāk
Ḳalmasın ḳalbiñ sarayında işrāk

Buyurdı hem Ḳurʻānında ol mecīd
Severim taḥhar ḳulı fazlım mezīd

[10a]

Gel birāder pāk idegör özini
Sever Ḥaḳ hem pāklığı aç gözini

Muḳallidler dir ki pākdır özimiz
Abdest ğusl şu istemez yüzimiz

Bu söz ile çoklarını kandırır
Yalancıdır nicesin tolandırır

Zâhirin pāk eylemeyen cāhilūn
Bāṭının pāk idebilmez ġāfilūn

Nazarıñ sözüñ lisānıñ pāk gerek
Zâhiriñ daḡı nihānıñ pāk gerek

Zâhiriñ pāk eylemek hoşça āyīn
Dindi “ez-Zâhirü ‘unvānū’l-bāṭın”

BÜNYĀD-I ṬARĪḲATIÑ DÖRDÜNCİ MAḲĀMI

ḲALB-İ SELĪM OLMAḲ

Selîmdir dördünci eyle gel idrāk
İt selîm Ḳalbiñi Ḳalmasın işrāk

Sil öziñi olagör şāfi selîm
Görmeyesiñ çünki ‘azāb-ı elîm

Ḳalb-i selîm ister anda Zü’l-celāl
Menfa‘at eylemez emvāl u ‘ıyāl

Māl ‘ıyāl nef‘ eylemez didi Kerîm
İster anda Zü’l-celāl Ḳalb-i selîm

Ḥubb-ı dünyādan olagör şāfi Ḳalb
Māsivāya meyl idüb [de] olma kelb

BÜNYÄD-I TARİKATIN BEŞİNCİ MAKÂMI

‘UZLET EYLEMEK

Beşinci ‘uzletdir ‘uzlet eyle hem
Hakka kaç halk-ı zamāndan ey didem

Şerr-i münkirden firār it ey ‘aziz
Şer‘-i şerifde karar it ey ‘aziz

[10b]

Kūşe-i vaḥdete gir eyle tā‘at
Turma cenk it nefis ile var her sā‘at

Hakka git karışma halkıñ işine
Düşme şaķın māsivāniñ peşine

Hakka muḥib olmayana olma yār
Varma meclislerine eyle firār

Eyle ḥalvet kūşe-i pinhāna gir
Tevḥid eyle halka-yı ‘irfāna gir

Eyle ikşār zikr-i mevti sen hemin
Ki olasıñ ḥubb-ı dünyādan emin

Ḥubb-ı dünyā her günāha oldı baş
Virme fırsat eyle anıñla şavaş

Terk-i dünyā her ‘ibādetiñ başıdır
Terk ideniñ enbiyā yoldaşdır

Olma lâkin terk-i kesb-i helâl
Nefse kefâf miqdârında yoğ vebâl

Kesb-i mâl it eyleme kesb-i vebâl
Çekmeyesin tâ kim uğrâda melâl

BÜNYÂD-I TARİKATIŃ ALTINCI MAĞÂMI KANÂ‘ATDIR

Altıdan altıncı mağâm ey gözüm
Kanâ‘atdir kanâ‘at it tut sözüm

Kanâ‘at bir hazîne bulmaz fenâ
Bul anı kim ol ‘acib tül-i ğına

Rızq-ı maksûma kanâ‘at eyle hem
İtmez iseñ kem ‘ayyârsin sözün sem

Ğayrılarıñ rızqına dikme göziñ
Kanâ‘at nuru ile tolsuñ öziñ

Kanâ‘atsizlik idenler n’oldılar
Herbirisi nice belâ buldılar

[11a]

‘Avâmın dürlü Ğünundan ey ağı
Ehl-i sülük çöregi yegdir dağı

Şol kişide kim kanâ‘at olmaya
Dünyâ vü ağrette râĞat olmaya

Ḥudā her ne virdi ise yi bugün
Ki ölüm vardır gice gündüz düşün

Bu zamānlarda elin[i] öpdigiñ
Ḥizmet idüp peşi sıra koşdıgıñ

Ḳanā'at ehli ise serverdir ol
Ḳanā'atı yok ise ebterdir ol

Ḳıl ṭamaḥkārıñ fi'[i]linden ḥazer
Mālūndan ṭoymaz şaḳın seni yudar

**DAḤİ AḤKĀM-I ṬARİḲAT ALTIDIR.
ALTIDAN EVVELKİ MA'RİFETDİR.**

Ṭarīḳatıñ altıdır aḥkāmı hem
Ma'rīfetdir ibtidā maḳāmı hem

Gel berü sen ma'rīfetten al ḥaber
Ḥaḳkı bilmez ma'rīfetsiz bî-başar

Ḥaḳkı görmek diler iseñ bî-riyā
Ma'ārif 'ilmini kesb it dā'imā

Her eşyâyı ma'rīfetdir bildiren
Ma'rīfetdir ḳulı Ḥaḳқа irdiren

Ma'rīfetsiz kişi bilmez özini
A'mā ḳalmış açmamışdır gözini

Ma'rīfet-i ḳalb ḥāşıl it ey peder
Ma'rīfetsiz yabāniden ḳıl ḥazer

Ma'rîfet kesb itmek ister[sen] eyâ
Zîkr-i Yezdâna devâm it dâ'imâ

Şîgînuþ Haþ Te'âlâ'dan himmet al
Korþma kardaþ tevþîdiñ baþrine dal

[11b]

Þoðar Şems-i ma'rîfet tevþîd ile
Eyle þurma sen anı te'kid ile

Haþ ile bâþılı bilmekse merâm
Ma'rîfet kesb eyle þurma kıl devâm

AHKÂM-I ÞARİKATİÑ İKİNCİ MAKÂMİ MERD OLMAK

İkinci merd olmak bu yolda hemân
Nefse fîrşad virme merd ol ey civân

Nefs-i div fîrşad arar ejder gibi
Virme fîrşad davran aña er gibi

Merd olan ehlu'llâh olur ğam yimez
Nuþk-ı Haþka dir belî hem lâ dimez

'Avrat olma dünyâya merd ol aþî
Hazer kıl kim siþir azgundur daþi

Merd olanlar bindi nefsiñ üstüne
Haþîkat seyfini aldı destine

Dünyāya apıldılar nā-merd olan
Nasına aldandılar mil-i zenān

Merd ol ey cān merdānlık bir ho maām
Merd olanlar buldı Haı ve's-selām

AKĀM-I TARĪĀTIN ÜÇÜNCİ MAĀMI

HAA YAINLIK

Hudāya yaınlık üçüncü maām
Yaınlık kesb eyle Haa ub u ām

Haa yaınlık ararsa ey puser
Nefs-i eytān erlerinden ıl hazer

Māсивāni nasına aldanma ge
İzinden peygamberi ayrılma hi

Aa uyan kāmili ardınca git
Cehliyetten ıl ferāgat ey yigit

[12a]

Ehl-i 'ilmi meclisine ıl kıyām
Tail eyle 'ilm-i nef'i ub u ām

'İlm-i nef' bir toru yoldır var aa
Haa yaınlık hāıl ola saa

AKĀM-I TARĪĀTIN DÖRDÜNCİ MAĀMINA İDDİ DİRLER.

Hem maām-ı ıddi dördüncü maām
ıddi ile gir o meydāna ıl kıyām

Buyrılıpdır “en-Necātü fi’ş-şiddīk”
Baħr-i zikre şıdk ile olgıl ğarīk

Şıdkā yār ol ey birāder Hākkı bul
Nefsiñ hevālarına [gel] olma kıl

Eyle ihlāş şıdkı Hākdan kıl talep
Şıdk ile buldı bulanlar Hākkı hep

Şıdk ile kıl evliyā hizmetini
Ki alasıñ anlarıñ himmetini

Hāq u bātıl beynini fark idegör
Toğruca tarīk-i Hākka gidegör

Hākkı Hāq bil bātılı bātıl hemān
Hākka uy bātılı terk it ey civān

Qur’ān emrin kim tutarsa ey aħı
Ehl-i Hākdır uy aña sen de daħı

AHKĀM-I TARĪKĀTIN BEŞİNCİ MAKĀMI

TEFEKKÜR

Tefekkür oldı beşinci maķāmı
Fikr it aşıñ kılbiñe vir nizāmı

Bil aşıñ sırrını Hākkı bilesiñ
Şaykāl-ı fikr ile kılbiñ silesiñ

Ġāfil olma baħr-i fikre dalagör
Fikr ile maķşüdiña yol bulagör

[12b]

Şol kişi kim olmaz ise fikre yār
Sözleri anıñ olupdur kem ‘ayār

Fikr ile buldı niżāmı kā’ināt
Fikr ile hem Һallolur her müşkilāt

Her ‘ibādet evvelinde ey civān
Tefekkür eylemek elzem bir zamān

Ma‘ārif kesb idemez fikr-i ‘alīl
Fikirsiz kimseleriñ re’yi ƣalīl

Fikr itme dünyāyı fikr it aĥreti
Ki bulasıñ Һaƣ ƣatında ‘izzeti

AĤKĀM-I ƤARĪƤATIÑ ALTINCI MAƤĀMI

TEVEKKÜL

Altıncı oldı tevekkül bil hemīn
“İnnallāhe yuĥibbu’l-mütevekkilīn”

Umūruñda tevekkül it Һudāya
Һaƣ muĥabbet eyler öyle gedāya

Hemrāh ol terk itme ism-i Raĥmānı
Görmeyesiñ umūriñda ziyānı

Tevekkül it toĝru yola baş ƣadem
Eyle ikşār zıkr-i Һaƣƣı dem-be-dem

Tevekkül it Hakkğa bağla şıdķıñı
İtme ta'cıl ol virir hem rızķıñı

Hızmetinde lākin eyleme kesel
Hızmet için virmiş Hakk ayakla el

Virdi iz'ān Te'āla'llāh kılma
Ta ki gitsiñ anuñ ile yolma

“Bi-tevekküli 'ale'llāhi” dir Qur'an
Tevekkül eyleyiñ Hakkğa her zamān

Cāhıl ü şeytāna itme tevekkül
Olmayasıñ ki cihānda tezellül

[13a]

Hayırsızıñ eline virme boyunı
Ya'ni işmarlama kırda koyunu

DAHİ ERKĀN-I TARİKĀT ALTIDIR. ALTIDAN EVVELKİ 'İLİM

Bu erkān-ı tarīkat altı daħi
Altıdan evvelki 'ilimdür 'aħi

Gidenler hep 'ilm ile Hakkğa gider
Taħşil eyle tırma 'ilmi ey puser

Sa'y it 'ilmi taħşil eyle 'ālim ol
Eyle 'amel 'ilmiñe hem Hakkķı bul

Oldı ‘ilim sâlike hem özge yâr
Enbiyâdan kaldı bize yâdigâr

“Uṭlūbu’l-‘ilm ve lev kâne bi’ş-şîn”
Buyurupdır ol Resûl-i Ḥaḳ mübîn

Ṭalep idin ‘ilmi her nerde ise
Çünkü ‘ilmi kesb itmek farz herkese

‘Âlim olan enbiyânîñ vārîsi
Böyle dimiş enbiyâlarıñ ḥāşı

Ḥudânîñ sırrına mir’âtdir ‘ilim
Vişâl-i pâkine qarîndir ‘ilim

Enbiyânîñ tâcı devleti ‘ilim
Evliyânîñ ḳalbi kuvveti ‘ilim

Ta‘zîm eyle ehl-i ‘ilme ey puser
Cehle yakın olma andan ḳıl ḥazer

Şey’iñ adına yine şey’ didiler
Ve lâkin câhile yine lâ-şey’ didiler

Gice gündüz ṭurma çalış ey civân
Ma‘ârif ‘ilmini kesb eyle hemân

Oḳu ‘ilm-i ḥâliñ olasın‘aziz
‘İlme ‘âmil olan ‘âlimdir hergiz

[13b]

‘Ālim isen ‘ilme mağrūr eyleme

Ümmi isen ‘ālime kem söyleme

ERĀN-I TARĪĀTİN İKİNCİ MAĀMI

ĪLM

Altıdan ikinci ĩlmdir oğul

Īilm ile söyle dađı olma fuzūl

Çün gerek sālike ĩilm her zamān

Hem bu yolda serdir ehl-i ĩilm olan

Ehl-i ĩilmiñ ĩalb evi bünyād olur

Hem dağı ſāyeste-i irſād olur

‘Āĳıbet ſtād olur ehl-i ĩilm

Īilm ile kesb olunur her bir ‘ilm

Īilmi olmayan kiſi ĩayvān-durur

Bĭ-baſardır ſanma ki insān-durur

Īilmi olmayan kiſiye ĩırſ tolar

Īırſ u ſehvet ĩilm ile ĩalpden çıkar

Īilm ile olur edā ſavm u ſalāt

Īilme yār ol [ey] birāder bul necāt

ERKĀN-I TARĪKATIŃ ÜÇÜNCÜ MAĀMĪ

ŞABRDIR

Şabrdır altıdan üçünci maĀm
Şabrdur çün ‘ilmüñ başı ey hümām

“Eş-şabru miftāhu’l-ferec” dendi çün
Şabra yār ol ey puser olma cünün

“Esta‘inū bi’ş-şabri ve’ş-şalāt”
Şabr ile maĀbül olur her bir tā‘at

“İnellāhe yuĥibbū’ş-şābirin”
Şabr idicileri sever HaĀ hemin

Var cihānda nice yüz bin şākirin
MaĀbül andan fuĀarā-yı şābirin

[14a]

Şākirinden şābirin kırık yıl evvel
Girer imiş cennete gel kııl ‘amel

Şabr idenler vurdı devlet tācını
Şabr ile buldılar dert ‘ilācını

Şabr eyle kim şūret-i raĥmān budır
Emrine bel bağla kim sulţān budır

Daĥi derd ü belāya şabr eyle gel
Ezā ile cefāya şabr eyle gel

“El-belā vü mü’ekkil bi’l-enbiyā”
Enbiyāya mü’ekkil oldı belā

Evliyālara daḥi emṣāline
Ḥaḳ belā iḥsān ider öz yārine

Ḳahr içinde gizlidir luḫfı anıñ
Taḥşil it rızāsını müste‘anıñ

Şabre yol bulmaḳ dilerseñ ey civān
Vir şalavat ol Resūle her zamān

Vir şalavat şabrı Ḥaḳdan ḳıl taleb
Şabr ile maḳşūda irdi erler hep

ERḲĀN-I ṬARĪḲATIN DÖRDÜNCİ MAḲĀMI

RİZĀ’ULLĀH

Rızādır dördünci maḳām gel işit
Çıkma rızā yollarından ey yigit

Taḥşil it var Ḥālīḳıñ rızāsını
Ḳul gerek rāzı ide Ḥudāsını

Rızası olmayan yere ayaḡıñ
Başma şaḳın tüt sözime ḳulaḡıñ

Al abdest hem oḳu Ḳur‘ān ḳıl namāz
Ḳıl tevāzu‘ yalvar hem eyle niyāz

Hem revāfı³⁷ olma ol ehli-kitāb
Emrin tūtop nehyinden kı̄l ictināb

[14b]

Rızā-yı Hāḡ ḡande ise ey aḡı̄
Bul anı hem taḡşıl eyle sen daḡı̄

Ḥudāniñ virdiḡi rızḡa rāzi ol
Ḡayriniñ rızḡına göz dikme oḡul

Rızā-yı Bārīden cūdā olma hiḡ
Nefs-i šeytān rızāsına baḡma geḡ

Taḡşıl-i rızā-yı Hāḡ ise merām
Ayrılma hiḡ šerī‘atten ve’s-selām

ERKĀN-I ṬARĪḠATIÑ BEŞİNCİ MAḠĀMI

AḤLĀḠ-I ḤAMĪDE

Beşinci aḡlāḡ-ı ḡamīde hemān
Eyle ḡamīd ḡulḡuñı gel her zamān

Aḡlāḡ-ı fāsideden eyle ḡazer
Olmayasuñ dü cihānda der-be-der

Ger olursa her kimiñ ḡulḡı ḡamīd
Raḡmet-i Hāḡdan bulur fazl-ı mezīd

³⁷ Şia mezhebinin ifrata kaçan koluna mensub kimseler.

Olmaz ise hulkı hamîd kişiniñ
Nedâmetdir ‘âkıbeti işiniñ

Hulku hamîddir Resûlüñ ey aḥî
Sülûk it ol mesleğe var sen daḥî

Ol Resûlüñ mesleğine it duḥûl
Ki olasın ümmetinden ey oḡul

Dîde-i şefkat ile baḡ herkese
Eyleme zulm u ḥaḡâret bî-kese

İ’tikâd it Qur’âna kıl a‘meli
Mâsivâniñ fitnesinden çek eli

Kimseniñ vurma suçunu yüzine
Ehl-i ḥâl ol git nebîler izine

Oлмақ isterseñ eğer hulk-ı hamîd
Gice gündüz zıkr-i Ḥaḡḡı kıl mezîd

[15a]

ERKÂN-I TARİḲATİÑ ALTINCI MAḲÂMİ

İḤLÂŞ

İḥlâşdır altıncı ey cân muḥliş ol
Ki bulasıñ ḡurb-ı Ḥaḡḡa toḡru yol

Ḥaḡ sever iḥlâş iden ḡullarını
İdüp iḥlâş sür Ḥaḡḡıñ yollarını

albũn ire gel ulũŝn eyle pk
un ulũŝla aılır eŝm-i idrk

Al bdest ilŝ ile hem ıl namz
Eyle ilŝ ile Mevlya niyz

Olmayınca dilde ilŝ ey oul
‘bdt u t‘at hem olmaz abul

Ger dilerseñ olasıñ ehl-i cinn
Her umurında ulũŝ eyle civn

Msivya vırme dil olma ariŝ
Ki ola albiñ evi ŝf u liŝ

ulũŝ-ı pk ister iseñ di‘m
Riydan şirk-i afiden ol cd

İŝtigl it zikr-i aa gn-be-gn
Ki olasıñ liŝ hem ŝf-ı dern

ubb-ı svdan arıt albiñ eviñ
almasın buz [u] ased [hem] kibr [] kin

ıl ulũŝ ile t‘at bul vadeti
znden ref‘ eyle fi‘l-i şehveti

arz u gybet  bhtndan [vaz]ge
Nefs  ŝeyn ŝerlerine uyma hi

Ki olasuñ dürr-i meknün gibi pāk
Açıla albiñ evinde eşm-i idrāk

ut ur'ān'ıñ ihlāş ile emrini
ıl tamām şer'ı şerif ta'zīmini

[15b]

Emr-i şer'a ılmaz iseñ iniyād
İhlāşıñ şahih degül itme 'inād

Taħşil-i rızā-yı Hā ise merām
Ayrılma hiç şerī'atten ve's-selām

AŞL-I ARİAT DAI ALTIDIR. ALTIDAN EVVELKİ HAYYRDIR.

Aşl-ı arīatdır altısı daı
Altıdan evvelki hayırdır aı

İşle hayır olagör şerden uzak
Nefs-i şeytān igvāların[1] bırak

Hayr olan maşlahata eyle şürū'
Ki ide albüñe nūr-ı Hā ulū'

Gösterir Hā hayr u şer yollarını
Hayra teklif eyler hem ullarını

Hayra şarf it 'al u fikr ü cismiñi
Bamasun şerre yum [da] geç eşmiñi

Olursa ger bir kişi hayru'l-‘amel
Meziddir faalı melā‘ikten ezel

Hayırlı ol hayrı işle şerri at
Hayr ile bulur terakķi nice zāt

Ādemde var terakķi melekte yok
Ehl-i terakķi veli bu yerde çok

Budur hayr olan maşlahat-ı evel³⁸
Kur’ān’ıñ emrini tut itme kesel

Emr-i Haķķı tutmaz iseñ yüri var
Ġāfil olma başıña şerler yağar

İder iseñ bir hayr bunda eger
İtme şüphe on virir Haķ ser-be-ser

Hayrı Haķdan kıl talep itme kesel
Gerekdir insān olana hayr-ı ‘amel

[16a]

ASL-I TARİĖATIÑ İKİNCİ MAĞAMI ZİKRDİR.

Zıkr-i Haķ oldu ikinci mağamı
Ėalb ile kıl aña her dem devāmi

Beni çok zıkr idiñ didi Haķ bize
Zıkr-i Haķķı itmek farz boynumuza

³⁸ Metinde “evvel” şeklindedir. Vezin gereği böyle okunmuşur.

Zıkr ile ‘aşk hâşıl olur kıl devām
‘Uzlet idüb zıkre sa‘y eyle müdām

Cümle zıkrıñ efdāli tevḥid didi
Ġāfil olma bu sözi Aḥmed didi

Eyle tevḥid bî-‘aded leyl ü nehār
Ki olasıñ vaşl-ı Hāḫda ber-ḫarār

Ḥuzūr yoḫ ḫalbinde dime ey yigit
Çün gerek zıkr-i lisān sözim işit

İt lisān ile devām zıkre hemān
Eyle iḫlāşıñı gelür zıkr-i cenān

Cümle zıkrıñ efdāli tevḥiddür hem
Zıkr-i tevḥid eyle ṭurma dem-be-dem

Anı tekrār ile gelür ‘aşk-ı cezb
Nur-ı Ḥudā ile ṭolar beyt-i ḫalb

Gelür ol cezbeden soñra ey puser
Anıñ bil göñlüne ‘irfān ser-be-ser

Ṭoḡar ḫalb-i şemse ‘aşk [bil] ey aḫī
Görir her eşyāda Ḥallāḫı daḫi

Bir icāzet hāşı[dır] şeyḫ-i cihān
Bulursañ ger yüri destür al hemān

Bulamazsañ gerçi şeyh-i muhakkak
Kāfidir Qur'an'dadır ol nuṭḡ-ı Hāk

Virdi Qur'an ile destūr zikre çün
Zikre meşgūl ol birāder gün-be-gün

[16b]

Şems-i tābān gibi 'irfān zikr ile
Toğar ḡalbe çünki ey cān zikr ile

Kāhil olma ḡāb-ı ḡafletden uyan
Kıl namāzı oḡu Qur'an Hākka dayan

Beş vakitte eyleme aşla kesel
Namāzsız olmaz ḡabūl hiçbir 'amel

Şer'a ta'zīm itmeyeniñ ey aḡī
Tā'ati olmaz ḡabūl dūndır daḡi

Şer'a uy eyle 'ibādet ey hümām
Şer' ile her maşlahat olur tamām

İt istiḡfār günde yüz def'a hemīn
Ki olasıñ nefis-i şeytāndan emīn

Tevbe eyle tevbekār ḡullarını
Hāk sever hem gösterir yollarını

Geç sivādan Hākka döndür yüziñi
Nūr-ı tevḡīd ile ṡoldur öziñi

Zikri abdestsiz de itmek bî-gümân
Câ'iz imiş  urma eyle her zamân

Abdestsiz itmekden abdestli evlâ
Abdestli abdestsiz zikr it dâ'imâ

Hudâ'ya vuşlatı kılanlar taleb
Zikre iştiğâl ile buldılar heb

AŞL-I TARİKATIN ÜÇÜNCÜ MAĞAMI ARZULARIÑ TERKİN KILMAKDIR.

Altıdan üçünci oldı ey ahlî
Nefsiñ arzusını terk itmek daħi

 urb-ı Ha ka vâşıl olma sa merâm
Virme nefsiñ istegini ey hümâm

'Aql fikr şabr hılme yoldaş ol
Terk it nefsiñ arzusını Ha kķı bul

[17a]

Dünyāya cife dimişdir ol Nebi
İrtikāb itme aña gurāb gibi

Oldılar er nefis arzusın terk iden
Na şına bu dünyāniñ aldanma sen

Rūhıñ arzusını bula  ur o ul
Zikr it 'aşķ u şıdķ ile Mevlāyı bul³⁹

³⁹ Hece fazlalığından dolayı vezin bozulmaktadır.

AŞL-I TARİKATIN DÖRDÜNCÜ MAKAMI

TERK-İ HEVĀDIR.

Oldı dördüncü daği terk-i hevā
Fenāya itme heves çün bī-vefā

Nefsiñ hevālarına uyma gider
Peşimānlıqdır nihāyet ey puser

Geç mecāziden haqīkī ‘aşk[1] bul
Şehvetiñ hevāların terk it oğul

Terk-i hevā olmak isterseñ eger
Kāmilān meclisine var ey puser

Cāhilān meclisine olma yakın
Anlara beñzetme kendiñi şağın

Taşra başma şerī‘atden bir kadem
Ki hevālar gide dilden ey dīdem

Gice kâ’im gündüzlerin şā’im ol
İştigāl it zikre olma ğill-1 fuğul

Hevā-yı nefsi terk it ol Haqqa yār
Ki açıla çeşmiñe bāb-1 dīdār

AŞL-I TARİKATIN BEŞİNCİ MAKAMI

ĦAVF U RECĀ

Altıdan oldı beşinci ħavf-1 Haq
Gice gündüz kórku sincek muħaqqak

Çorq Һudā'dan çorkmayan nādāndan hem
Olma yār fi'line anın ey dīdem

[17b]

Һudā'dan Һavf itmeyen nādān kişi
Olma teslīm saña ider kem işi

Һavf nedir kim diñle añı söyleyim
Anuñ bir miqdārın ta'rīf eyleyim

İtse bir kişi Һudā'dan Һavf eger
Emrin tıutup nehyinden kaçır gider

Çur'ān'da kim ne ki vardır evāmir
Tıtar anı kılmaz emre muğāyir

Ehl-i tevāzu'dan olur ol kişi
Yaşıur şer'-i şerīfe her işi

“Men ‘arefe” ‘ilmini oçır seçer
Hırş u şehvet buğz u Һasedden geçer

Gizli küfri kin ü kibri terk ider
Çoğ u gıybetden geçer Һaçça gider

Nefsine zor gelen fi'li ğayrıya
Eyleyüben ‘āři olmaz Tañrıya

Gören her eşyāda Һaçkı Һavf ider
Һavf-i Һaçdan dem-be-dem çalbi titrer

Gice gündüz zıkr ider Mevlâsını
Terk ider ol nefsinin hevâsını

‘Alâmeti böyle havf-i Hudâ’nın
Nakşına dil virmez bu mâsivânın

AŞL-I TARİKATIÑ ALTINCI MAĞAMI

‘AŞK [U] ŞEVK

Altıncı şevk oldı ey cân-ı peder
Çünkü şevk olmaz dilde dîn gider

Olmaz ise bir gönülde ‘aşk u şevk
Bulamaz a‘mâlınden ol aşla zevk

Şevk u ‘aşkı zevki olmayan kişi
Mağâm-ı suflîde kalmaktadır işi

[18a]

Şol kişi kim şevk-ı Hakkı bulmamış
Zevki yok vicdânın eri olmamış

Arit öziñ mâsivâdan şevk-ı tûla
Haq ile bâtılnın beyni fark ola

‘Aşk u şevki bulmak isterseñ eger
Zıkr-i Yezdân’a devâm it ey puser

Tarıkatın yigirmi dört mağâmı
Muğâyir mi şer‘a hiçbir kelâmı

Şerî'at hem tarîkat hem ma'rîfet
Ayrı degül birbirinden yek-cihet

Zâhirinde dördür ismi añlarıñ
Haqîkatde yekdir cismi añlarıñ

Tahşil-i rızâ-yı Haq ise merâm
Ayrılma hiç şerî'atten ve's-selâm

BÂB-I MA'RİFETİŃ ON MAĞÂMI VARDIR.

EVVELKİ PÂK OLMAK

Dört kapudan ma'rîfetiñ ey aħı
On mağâmı var anı diñle daħı

Birinci pāk olmak ey cān-ı peder
Sil vücūd[1] eylegil pāk ser-be-ser

Hubb-ı dünyâyı çıkar kalbiñden at
Geç nefisden kim olasuñ 'ayn-ı zāt

Zâhiriñ hem evvel pāk olmak gerek
Tevbe şuyı ile yunmalı yürek

Bâtıñıñ 'aynıdır zâhir itme şekk
Çün evvel zâhiri pāk itmek gerek

Ta'zîm it şer'-i şerîfe kıl namâz
Hem hülûş-ı pāk ile eyle niyâz

Ġusl ile hem kiriñi nār eyleme
Āyet var haqķında inkār eyleme

[18b]

“Evlāestümü’n-nisā’en” didi Hāk

“Felem tecidū mā’en” didi Hāk

“Feteyemmemū şa’iden tayyibā”

Böyle fermān eyleyübdür ol Hūdā

Abdestüñ daħi hākķında var āyet

Oķu var “İzā kumtum ile’ş-şalāt”

Şerī’ata ta’zīm eyle ibtidā

Şerī’atsız Hākķa olmaz iķtidā

MA’RİFETİÑ İKİNCİ MAĀAMI

TEVĀZU’ VE LUTF U KEREM

İkinci eyle tevāzu’ ol turāb

Ki olasıñ bu maķāmda kām-yāb

Ķorķ Hūdā’dan tevāzu’ eyle ķula

Tevāzu’suz gidemez sālİK yola

“İnnellāhe yuħibbu’l-mütevezzi’in”

Buyurubdır Ķur’ān’ında Hāk hemİN

Hāk tevāzu’ eyleyen ķulİN sever

Gökde melekler daħi anı öger

Tevāzu’ it olma gel ehl-i ĝurūr

Ķurur ehl[i] olan Hāk’dan oldu dūr

İtdi istikbār ‘Azāzīl n’oldı gör
Sürilüp dergāh-ı Hāḡ’dan oldı dūr

Buldı Ādem tevāzu‘la Hāḡḡ’a yol
Tevāzu‘ it raḡmet iste Hāḡḡ’ı bul

Hudā’niñ raḡmetin bulmaḡsa merām
İt tevāzu‘ emr-i Hāḡḡa ḡıl ḡıyām

“Men ‘arefe” sırrın oḡu it devām
Ehl-i kerem hem ehl-i luḡf ol mūdām

MA‘RĪFETİŃ ÜÇÜNCİ MAḠĀMI MENĀHĪDEN PERHĪZ OLMAḠ

[19a]

Üçünci perhĪz olupdır bu maḡām
PerhĪz olup söyleme küfr-i kelām

Eyle perhĪz menāhĪden ey civān
Ki bulasıñ maḡşūdıñı nāgehān

Lisāniñ[1] ol küfürden perhiz it
Kızb ile ḡıybeti terk it söz işit

Dil ile kimseyi incitme aḡı
Selāmet ḡıfz-ı lisānadır daḡı

Eliñi şunma ḡarāma perhĪz it
Aldanma naḡş-ı cihāna ey yigit

Bakma nehy olanlara kııl ictināb
Ki olasıñ dü cihānda kām-yāb

Beliñi dağı zinālardan şaşın
Ki olasıñ nār-ı tūzahdan emīn

Ayađıñı başma eğri yollara
Uy git rāh-ı Hakk'a giden kıullara

Eyle perhīz yaramaz fi'illere
Uyma nāmūs bilmeyen cāhillere

Çok yemekten çok uyumaktan dağı
Diñle sözüm perhīz eyle ey ağı

Çok yemekden olur emrāziñ hāşıl
Tabībiñ tenbihidür olma ğāfil

Halāyıkdan vağşet eyle Hakk'a var
Ki bilesüñ kimdir ađyār ile yār

Riyāzet eyle kanā'at ehli ol
Perhīz it hep a'zālaruñ Hakk'ı bul

BĀB-I MĀ'RĪFETİÑ DÖRDÜNCİ MAĞĀMI

ŞABRDIR.

Şabrdır dördünci mağām ey civān
Şabr eyle bir cefāya her zamān

[19b]

“İnnallāhe yuḥibbū’ş-şābirīn”
Şabredicileri sever Ḥaḳ hemīn

Ehl-i şābr ol birāder dā’imā
Hırşa nefse uyma anlar bī-vefā

Düşme nefsiñ arzusına kāmīl ol
Şabra yār ol ki bulasuñ Ḥaḳḳ’a yol

Hoş maḳāmıdır bu maḳām şabr eyle gel
Ḳanā’at kııl faḳra çek cümleden el

Rızḳ-ı maḳsūma ḳanā’at eyle hem
Ḥariş olma ḫama’dan geç ey dīdem

Gice gündüz şabrı Ḥaḳ’dan kııl ḫaleb
Sabr ile irdi erenler Ḥaḳḳ’a heb

MA’RİFETİŃ BEŞİNCİ MAḲĀMI

EDEB

Ma’rifetten oldı beşinci edeb
Edeb ehlinden ol gel çekme ta’ab

Buyrulubdır “el-Ḥayā mine’l-īmān”
Edeb İmāndan nişāndır ey civān

Edeb bir tācdur ki nūr-ı Ḥudā’dan
Anı vuran ḳurtulur her belādan

Edeb t̄acın vur başına ey yigit
Her nereyi ister iseñ yüri git

Haqq'a maqbül olmak isterseñ hemîn
Bil edebün edebsiz olma řaķın

Edebiñ h̄arici řoĥbet söyleme
Haķ içinde iřiñ müşkil eyleme

Oturub kalktıķça daĥi ol edib
Olmayasuñ ki hiĥbir yerde ġarib

H̄in-i h̄abda dahi ehl-i edeb ol
Ki bulasñ hoşça ma'nalara yol

[20a]

Ehl-i edeb olanñ 'alāmeti
Kulluķ ider artturur 'ibādeti

Şerif'atden şaşra başmaz ayaġın
'İbādetsiz geĥürmez seĥer çağın

Ṭahāretsiz ġusulsüz hem bir kadem
Korķar Haķ'dan yere başmaz ol ādem

Kıldan edeb idüp Haķ'dan itmek
İder iseñ zā'il olur hep emek

Ehl-i edeb ol edebli baş yere
Ṭa'zīm eyle sünnet-i peyġambere

Gözle dā'im ol Resūliñ edebiñ
Cān [u] dilden sev hasebin nesebin

Ehl-i edeb ol edeble hizmet it
Aşla ayrılma edebden ey yigit

‘Ulemāya aşdikāya hürmet it
Edeb üzre anlara hem hizmet it

Arzuñ Hakkā vāşıl olmağsa eger
Edeb tācın vur başıña ey puser

MA'RİFETİÑ ALTINCI MAĞĀMI SEĖĀVET

Oldı altıncı mağāmı seĖāvet
SeĖāvet ol olma Hakk'a 'adāvet

‘İlm ile ‘āmil olandan al öğüt
SeĖāvet yolların öğren sözün tut

Ta‘ām yidir yetim ve esirlere
Daği miskīn gedāya hem pirlere

“Ve kulū ve’srebū ve lā tūsrifū”
Buyurır Qur’an’da Hakk ey bahtlu

Yiyiñiz içiñiz isrāf itmeñiz
Dü cihānda ki olasıñız ‘aziz

[20b]

Bi-ğayr-i Hâk isrâf itmeñ mâlîñiz
Ki nihâyet hoş ola aḥvâlîñiz

İhsâna lâyıḳ olan sâ'illere
Şer'â ta'zîm eyleyen kâmillere

İt taşadduḳ vüs'atıñ kadar anlara
Hudâ'nıñ râhına giden cânlara

Ḳapuña gelen sâ'îli şavma boş
Rızâ'en-lillâh anı sen eyle hoş

Kim ki yıḳar faḳr olanıñ göñlüni
Hâk ḳılınıcı keser anıñ boynunu

Ey birâder olma ğam-nâk rızḳ için
Rızḳ-ı maḳsûma ḳanâ'at eyle çün

Herkesiñ Hâk taḳsîm itmiş rızḳını
'Ârif olan bozmaz andan şıdḳını

Seḫâvet üzre ol sen dâ'imâ
Herkesiñ rızḳını virendir Hudâ

Muḫâlîf eyleme şer'â ey civân
Şerî'at yollarını gözle hemân

MA‘RİFETİŃ YEDİNCİ MAĞĀMI

‘İLİMDİR.

‘İlimdir yedincisi işbu mağām
Tevāzu‘ it ehl-i ‘ilme kııl kıyām

Ehl-i ‘ilmiñ kıymetini başda tut
Hızmetin it dāmenin öp al ögüt

Turma taḥşil eyle ‘ilmi kııl ‘amel
Kulluğunda Tañrınıñ itme kesel

‘İlm-i zāhir ile kıalma ey civān
‘İlm-i ledünden de kesb it sen hemān

‘İlm-i ledün kesb itmek ise merām
İştigāl it zıkr-i Hakk’a ey hümam

[21a]

MA‘RİFETİŃ SEKİZİNCİ MAĞĀMI FAQR-İ HĀL OLMAĞDIR.

Faqr-i hāl olmağ sekizinci aḥī
Gir faqirler rāhına çıkma daḥi

“el-Faqrü faḥrī” buyurdı ol Resül
“Ve bih efḥarī” buyurdı ol Resül

Cümleden hem faqrı maqbül gördi ol
Niceler faqr ile Hakk’a buldı yol

Hudā her ne virir ise çok [ve] az
Edā eyle şükrini hem kııl niyāz

Cem'-i dīnār eylemekden kıl hāzer
Kifāfiñ fażlası nārdır ey puser

Kıl k̄anā'at hem H̄aḫḫiñ verdigüne
Faḫrı iḫsān eyler ol sevdigüne

Faḫrıñı itme ūikāyet ğayrıya
Ol ūikāyet eyü gelmez Tañrıya

Ġayre baḫma rızḫı kıl H̄aḫdan ṭalep
H̄alk ider [ol] saña biñ türlü sebeb

İt müsebbeb rızḫı kesb it yi yidir
Evliyālar meslegi işte budır

Şaḫın terk itme gel kesb-i ḫelāli
Kifāfiñ miḫdārınıñ yok vebāli

Hep nebiler eliniñ emegini
Yir yimezdi ḫāriciñ yimegini

Şüpheli ḫelva yimekden ey civān
Sālike bir ḫurı çörek yeg hemān

Kıl k̄ana'at vur faḫirler tācını
Ṭoyurır H̄aḫ acını muḫtācını

Faḫır ol ger aḡniyā iseñ daḫı
Varlık itme kimseye ḫalmaz aḫı

[21b]

Faķırlar rengine boyanmaķ gerek
Ĥāb-1 ĝafletlerden uyanmaķ gerek

Faķr ile ķul tiz irer Mevlāsına
Düşmez anlar māsivā sevdāsına

Ĥaķķa ülfet itmek isterseñ eger
Rāh-1 faķre girüben çıķma puser

MA'RİFETÜÑ ŦOĖUZUNCİ MAĖĀMİ MA'RİFET TAĞŞİL İTMEKDÜR.

Ŧoķuzuncı ma'rifetdir tağşil it
Ma'rifetsiz gezme şaķın ey yigit

Ma'rifetle icād oldı cümle ĥalk
Ma'rifetsiz itmedi kimseyi Ĥaķ

Ma'rifetle raķş ider çarķ-1 felek
Ma'rifet birledir ins ü cin melek

Zi-rūĥıñ var cümlesinde ma'rifet
Ma'rifetle eyler ülfet ünsiyet

Ma'rifetle yürürler uçarlar hem
Menfa'ati muzırını seçerler hem

Ŧaĝda şaĥrāda gezerler yer azlar
Hem zararlı nebātātdan yemezler

Herkes kendü cinsini bulur gezer
İşâretle söyleşür ma'nâ süzer

Zâhinde âdemüñ bildigüni
Bildirirler hem ider itdigüni

Lîk yoğ ticârete vüs'atleri
Ne bulursa yir budır âdetleri

Ma'rîfet-i cüz'î dirler ana çün
Ma'rîfet-i küllî bulmayan cünün

Ma'rîfet-i küllî bil âdemdedir
Âdem olan başka bir 'âlemedir

[22a]

Ba'zı insân var ki mişl-i nebîdir
Ba'zı insân nice hayvân gibidir

Cümlemize ma'rîfet viridi Hudâ
Kıymetini bilmeyüp düşdik cüdâ

Münezzehdir bahânelerden de Hağ
Bizdedir cümle kuşür hem muđakđak

Mâsivânıñ nağşına inanmışız
Anıñ içün ma'rîfetsüz kalmışız

Yoğsa ma'rîfetle eydik cümlemizi
Nefse uyup idlâl itdik biz bizi

Aşla yok bahānemiz Tañrımıza
‘Aql u fikr ü ma‘rifet viridi bize

Şāhib-i ma‘rifet üstādlar bize
Gönderüb gösterdi irşādlar bize

Nedir aşlı ma‘rifetiñ diñle söz
Herkes özin bilmek imiş ey ‘aziz

Ma‘rifet kesb itmeyen n’oldılar
Haqqı bātil bātlı Haq şandılar

Ma‘rifeti bulmaq isterseñ eger
Şerī‘ata ta‘zīm eyle ey puser

Gice gündüz tevḥīd ile kıl namāz
‘İbādetler naqşını qalbiñe yaz

Ṭoğar şems-i ma‘rifet tevḥīd ile
Qalbün içre çün anı te’kīd ile

Var mı sende ma‘rifet Şidkī gedā
Ki ide te’sīr kelāmñ bī-riyā

Ma‘rifetsiz kimse olmaz baḥtiyār
Ma‘rifetiñ baḥrine dal yūri var

MA‘RİFETÜŃ ONUNCI MAĞĀMI ÖZİN BİLMEKDÜR.

[22b]

Onuncı bilmekdir özin ey civān
Özin bilmek Haqqı bilmekdir hemān

“Men ‘arefe nefsehu” didi Resūl
“Feḳad ‘arefe Rabbeh” didi Resūl

Bilenler özini Haqqı bildiler
Toḡru rāhdan bilmeyen yañıldılar

Öziñe zor gelen fi‘li ğayrıya
İşleyüben düşmān olma Tañrıya

Sen seni bil ‘ālemi özüñce bil
Olursuñ bilmez iseñ ḫor u zelil

A‘lā olmak ister iseñ söz işit
Şerifata ta‘zīm eyle ey yigit

Ḳıl namāzı it itā‘at Tañrıya
Māsivādan el çek uyma ğayrıya

Ḳur‘ān ile hem Resūliñ sözünü
Ṭutanlar farḳ eylemişdir özünü

Budur özin bilenleriñ nişānı
Ḥudādan ḫavf eyler itmez ziyānı

Muzır ziyān kimde varsa ey puser
Bilmemişdir özin andan kıl hāzer

Kimde kim yoqdur ise halka ziyān
Özini bilmişdir ol itme gümān

Bunda özin bilmeyenler nāgehān
Bī-başardır yevm-i maşerde hemān

Hakkı bilmek ister isen ey civān
Öziñi bil tevḥid ile her zamān

BĀB-I ḤAḤĪḤATıÑ DAḤĪ ON MAḤĀMI VARDIR.

EVVELKİ ṬOPRAḤ OLMAḤDIR.

On maḤām vardır ḤaḤĪḤatta daḤi
ṬopraḤ olmaḤdır evvelki ey aḤĪ

[23a]

Atamızıñ aşlı ṭopraḤdur ezel
ṬopraḤ olmaḤ ne güzeldür ne güzel

Aşlı pāk olmazsa ṭopraḤuñ eger
Görmez idi maḤbūl anı [ol] meger

Halk itdi hem Ādem'i ṭopraḤdan Hakk
Varlıḡından virdi aña muḤaḤḤak

Hādım itdi ateşi şuyı yeli
Sulṭān oldu anlara ol sevgili

Esmā-yı külliyyi öğretdi aña
Meleklerle secde emr itdi aña

İdindi anı melekler secde-gāh
Qalb-i Ādem'deyim didi çün İlāh

İtdi istikbār 'Azāzīl dedi lā
'İlmine mağrūren ol itdi eyā

“Ve leqad kerremnā benī Ādeme”
Añlamadı 'Azāzīl düşdi ğama

İtdi istikbār 'Azāzīl kaçdı ol
İlm ü a'mālin görüp itdi 'adūl

Eylemedi emr-i Hāqqa inqıyād
Taķındı la'net tavķını ol 'inād

Sen de İblīs gibi olma ta 'inād
Emr-i Hāq her ne ise qıl inqıyād

Miḡl-i Ādem şimdi Qur'an-ı mecīd
Secde qıl kim bulasuñ fażl-ı mezīd

Oķu Qur'an emrini tūt ey puser
Tutmaz iseñ şeyātındensin meger

Emrini tūt nehyinden eyle firār
Ta olasıñ rāh-ı Hāqda ber-qarār

Şavm ile hem hac zekât Kıur'ândadır
Tevhid-i Hâk şehâdet Kıur'andadır

[23b]

Kıur'an'ında Hâk namâzı söyledi
İki yüz âyetiyle emr eyledi

Qıl namâzı iblîse hem uyma sen
İki yüz kez emr-i Hâkkı şıyma sen

Şıydı emr-i Hâkkı şeytân n'oldı gör
Sürilüp dergâh-ı Hâkdan oldı dūr

İt tevâzu' qıl namâzı ey oğul
Mü'minüñ mi'râcı namâz dir Resül

Öyle qıl kim Hudâya maqbül ola
Çünkü rûhıñ anda lezzetler bula

Hâkq'a dönüp hâke sür yüzleriñi
Qana ğark it her seher gözleriñi

Şum' u riyâdan eyle qalbi[ñi] pāk
Ki olasıñ bāb-ı Hâk'da sen de hāk

Hırş-ı nefsiñ geç hevâsından oğul
Hāk oluben 'ind-i Hâkda maqbül ol

Ta turāb olmaq dilerseñ sen eger
Gir tariq-i müstaqıme ey puser

Māсивāniñ fitnessinden çek eli
Kıl taħammül her cefāya ol veli

Pāk ider murdārı çün düştükde hāk
Sen de murdārını nefsiñ eyle pāk

Serkeş olma ey birāder hāke in
Tutma albiñde hāsedle kibr ü kin

Olma isterseñ birāder feyż-yāb
Hırş-ı şehvetden geçüben ol turāb

HAIATIÑ İKİNCİ MAAMI CÜMLE MALÜATI HOŞ GÖRMEKDİR.

İkinci hoş görmek her bir milleti
İşte budur evliyālar sünneti

[24a]

Kimseyi hor görme gel ey birāder
Ha güzel halkı güzel hep serāser

Ta ki ‘abeş nesne halk itmedi Ha
Her biriniñ hikmeti var muhaa

Yedi at gök daı anlarda olan
Levh alem ‘arş kürs ile māh-ı tābān

Beyt-i ma‘mūr ve melek daı felek
Her biriniñ işi var[dır] hem gerek

Yedi at yir daı andaki olan
Virilmiş her eşyaya bir kār hemān

Yok-durur bir beyhūde řey yā aı
Her birinde var nice ikmet daı

On sekiz biñ dūrlū ‘ālem alkı heb
ullu iderler amusı bā-edeb

Kelb [ü] ınzır hem anıñ emřālini
alk iden allā bilür avālini

alk itmekde hem ‘azāb-ı tūzaı
Var-durur ikmet-i allā yā aı

Kāfir ile řeytānı itmekte alk
Var meřālī bilür ikmetini a

İ‘tirāz itme udānıñ işine
‘Alı irmez kimseniñ cūnbūřine

Didi “Lā yūs’elū ‘amma yef‘al” a
Kendi işin kendi bilür muaa

Biz gerek kim idelūm ullu ana
Daı peygamberlerine itidā

Her ne ise boynumuza farz olan
İşleyelim bī-ıl ü āl biz hemān

Cennet ile hem cehennem yolların
Gösterüben āgāh itdi ulların

[24b]

aa mabül olmak istersen eyā
ur'ānıñ emrine eyle itidā

Aña uyan kāmiliñ ardınca git
Māsivāya uyma cānım söz işit

Çok-durur bilmez misiñ yol uğrusı
Şer'-i Amed her yollarıñ torusı

Yetmiş üç fıra ola ümmet didi
Ĝāfil olma bu sözi Amed didi

Yetmiş ikisi ola ehl-i nīrān
Hemān bir fıra ola ehl-i cinān

Ehl-i beytim Nu gemisi gibidir
Anı diyen ol aıñ abībidir

Toru yol anlarda didi ol Resül
Sefīne-i necāt anlardır oul

Uy aña uyanlara sür git yolu
Ki olasuñ dü cihānda batlu

Ümmet isen ta'zīm eyle sünnete
Ki Resülden emānetdir ümmete

Ehl-i beyt her biri Qur'andır didi
Aña uyan ehl-i cinandır didi

Ehl-i Qur'an ehl-i Allāh dedi hem
'Āqıl ol ayrılma andan ey dîdem

Şıdkîyâ gel ta'zîm eyle anlara
Şer'â uyup beş vaktin kılanlara

Ehl-i beyt Qur'ândan hiç ayrılmadı
Ki ayrılan o gürûh şayılmadı

Maqbûl-i Haq olmağ isterseñ eger
Ayrılma hiç şerî'atten ey puser

HAQİKATÜŦ ÜÇÜNCİ MAQĀMI RİZĀDIR.

[25a]

Maqāmıñ oldı üçüncisi rızā
Çıkma rızā maqāmından ey gedā

Gitme nefsiñ yollarına bî-vefā
Rızā-yı Mevlāyı gözet dā'imā

Rāzı ol her ne gelür[se] bārîden
Oldur [hem] her dertlere dermān iden

Qıl kanā'at fakrıña hem ol rızā
Rızq-ı gayra göz diküb olma fenā

Gözle rızāsını hem peygamberiñ
Baş izine tut sözün ol serveriñ

İctināp eyle ħarāmdan yi ħelāl
Ya'ni rāzı ola senden Zü'l-celāl

Rızāsız yerlere başma ayagıñ
Bî-vefā sözlere tutma kulağıñ

Taḥşil-i rızā-yı Ḥaḳ ise merām
Ayrılma hiç şerī'atten ve's-selām

ḤAḲĪḲATİÑ DÖRDÜNCİ MAḲĀMI

EMĪN

Emīn olmaḳ oldı dördünci maḳām
Emīn ol gel Ḳur'āna uy ey hümām

Her ne emr itdiyse Ḥudā Te'alā
Eyle îmān cān [u] dilden bā-şafā

“Ve hāze'l-beledil'l-emīn” didi Ḥaḳ
Ol beled ḳalb-i ādemdir muḥaḳḳaḳ

Sen de Ādem neslisüñ ey baḫtiyār
Emīn it ḳalbiñ evin[i] bul dīdār

Sarāy-ı ḳalbiñde ḳoymağıl işrāk
Riyā hem buğz u ḥasedden eyle pāk

HAĖĖATIŃ BEŐINCI MAĖAMI MAĖBUL-I HAĖ OLMAĖDIR.

[25b]

Beşinci mağbül-ı Hağ olmağ eyā
MaĖbül-ı HaĖ olmaĖ isterseŃ be ya

İĖtidā it ey puser peygāmbere
Ťut sōzin[i] sūr yūzūŃ ol servere

Şer‘a ta‘zīm eyle cānım Ėıl namāz
Ėıl teveccüh Ka‘be‘ye eyle niyāz

CismūŃi pāk eyle hem ĖalbiŃ[i] saf
Tevbe Ėıl HaĖ ŃuĖıŃı ĖılsuŃ mu‘āf

DiliŃ iĖrār ĖalbiŃ inkār olmasıŃ
MaĖőuduŃ HaĖ olsun aĖyār olmasıŃ

Eyle pūr-nūr zāhir ü bāŃınıŃı
Cehl-i murdārdan Ėalāő it cānıŃı

TaĖlīd[i] terk eyle ehl-i taĖĖiĖ ol
Zikr it ‘aőĖu őıdĖ ile Mevlāyı bul

HAĖĖATIŃ ALTINCI MAĖAMI

MUĞABBET-İ HAĞ

Muğabbetdir HaĖĖa altıncı maĖām
Ėubbinı terk it sivānıŃ ey hümām

Evliyāya enbiyāya muḥabbet
İtmekdir it ol Ḥudāya muḥabbet

Enbiyāya uy uyan kāmillere
Muḥabbet it ʿilm ile ʿāmillere

Ḥudāniñ sevdiklerin[i] sen de sev
Mülk-i aḥrette yapa gör özge ev

Anlarıñ ḳalbi degil Ḥaḳdan cüdā
Seveni anları sever ol Ḥudā

Ḥudāniñ ğayrısıdır şol ʿAzāzîl
Kibr idüben olmadı Ḥaḳḳa nāʿîl

Daḫi aʿvānı anuñ kim ḳanda var
Ḥaḳdan ayrı cümlesi hep ehl-i nār

[26a]

Emr-i Ḥaḳdan kim [ki] ḳılsa ictināb
Bil ki Ḥaḳḳıñ ğayrısıdır ol kilāb

Ḥaḳḳı bil bâtıldan ayrıl ey puser
Ḥaḳḳı sev bâtıldan eyle gel ḫazer

ḤAḲİḲATİÑ YEDİNCİ MAḲĀMI ŞABRDİR.

Şabrdır yedincisi bu maḳāmiñ
Maḳāmıdır şabr ehl-i selāmiñ

Şābir ol hırsıñ hevālarından geç
Dendi “eş-Şabru miftāhu’l-ferec”

Gel ey Şıdķı sen de şabriñ yolunu
Bul ki sever Hāķ şabırlı ķulunu

Hilmiñ ‘ilmiñ yoķ dağı şabriñ ķalīl
Olmamısuñ ‘aķla yār fikriñ ‘alīl

Söylersüñ baķş-i şabrdan halka çoķ
Ve lākin zerresi şabriñ sen de yoķ

Şabr ile ger bulayidüñ vağdeti
İtmez idüñ nefsiñe hiç minneti

Şabra yār [ol] faķruña ķıl ķanā‘at
Ki bulasuñ dü cihānda selāmet

HAĶĪĶATIÑ SEKİZİNCİ MAĶĀMI

SETR

Oldı setr bil sekizinci maķām
Ehline var eyle anuñ[la] kıyām

Gördigin ‘āyıpları örtmek gerek
Evliyālar yoluna gitmek gerek

Maķām-ı setr didiler çün aña
Velīdir ehl-i setre ķıl iktidā

Söylemez her gördigini evliyā
Olmadıķça anlara emr-i Hūdā

[26b]

Bu maḳām bir hoşca maḳām ehli ol
Setr eyle gördigini bul Haḳḳ'a yol

Görme ğayrıñ 'āyıbın kendüñi gör
Tāc-1 settārı birāder başa vur

HAḲĪQATİÑ TOḲUZUNCİ MAḲĀMI ŞÜKRDİR.

Oldı şükür toḲuzuncı maḳāmı
Şükürsiz hiç geçürme gel eyyāmı

İns ü cinne cümle ḥalka muḥaḳḳaḳ
Bir nefesde iki rāḥat verdi Haḳ

Ya'ni kim bir nefes ḥulḳumdan çıkar
Bir girerken bir çıkarken rāḥat var

Anıñ için bir nefesde ey oğul
İki kez şükür eylemek vardur uşul

Ḥudā her ne virir ise ey aḥī
Kıl ḳanā'at şükürin edā it daḥi

Çün bize iḥsān olanıñ fī-sebīl
Şükür te'mīn eylemek mümkün degil

Gice gündüz ṭurmayup şükür eyle sen
Ḥudānıñ ni'metlerin fikr eyle sen

Çün gerek hem bizlere şükr-i lisân
Açılır anıñ ile bāb-ı cinān

Virdi cisim hem kuvvet kudret bize
El ayak göz cümlesi ni‘met bize

Ekl [ü] şürb mesken ü melbūs hem ‘iyāl
‘İzz ü hürmet daħi evlād ile māl

‘Aql u fikir virdi Hāq hem cümlesin
İdemeyüz şükkrinin biz zerresin

Ġāfil olma ni‘met-i Hāqkı düşün
‘Ādet-i şükre devām it gün-be-gün

[27a]

‘Ādet-i şükr itmek isterseñ eger
Emr-i Hāqķ’ı tut nehyinden kıl hāzer

HAĶĪKATİÑ ONUNCI MAĶĀMI MÜŞĀHEDE

Müşāhede oldı onuncı tamām
Maķām-ı enbiyā oldı bu maķām

Veliler hem bu meslege gitdiler
Vaşl-ı Hāqķa cānı teslīm itdiler

Açdı Hāq çün kalplerinde özge göz
Gösterdi ‘ayne’l-yaķın anlara yüz

Nūr-1 Hāğ gör kim tecellī eyledi
Çün Mūsā anı temennī eyledi

İtdi ‘urūc mi‘rāca hem Muşafa
Gördi ten gözüyle Hāğkı bā-şafā

İzlerinden anlarıñ olma cüdā
Ki tecellī eylesiñ saña Hūdā

“Ve naħnu aķrebu ileyhi min ħabli verīd”
Hāğ saña senden yaķındır ey mürīd

Geç sivādan ehl-i müşāhede ol
Ki göresüñ zāt-ı Hāğkı bā-uşul

Eyle tevħīd olagör mest-i müdām
Söyleme dünyā içün aşla kelām

‘Aşık olan nām u nişāndan geçer
Terk-i dünyā oluben cāndan geçer

İstemez ol bu dünyāniñ ziynetin
Arzu kılmaz behiştin hem ni‘metin

Degüldir cennet içün tā‘atleri
Rızā’en lillāhdır ‘ibādetleri

Anlarıñ kalbinde yok hem ħavf-ı nār
Çünkü anlarda Hūdāniñ ħavfı var

[27b]

“Lā ḥavfün ‘aleyhim ve lāhüm yaḥzenūn”

Ḥavf-ı nārdan aşla olmazlar ḥazūn

Müşāhede ehli anlar şubh u şām

Lezzet-i ‘aşk ile olmuşlar müdām

Şer‘-i şerīfle olur her işleri

Yok-durur dünyā için teşvīşleri

Mi‘rāc itmişler namāzı bī-riyā

Ol sebep Ḥaḳḳı görürler bā-şafā

“Eş-şalātu mi‘rācu mü’min” didi

Çün bu sözi Resūl-i Emīn didi

Şerī‘atten taşra aşla bir ḳadem

Başmayuben zıkr iderler dem-be-dem

Maḳbūl-i Ḥaḳ işte anlar oldılar

Mest-i lā yu‘ḳal maḳāmın buldılar

Taḥşīl-i rızā-yı Ḥaḳ ise merām

Ayrılma hiç şerī‘atten ve’s-selām

Ki derc itdüm bu altmış dört maḳāmı

Ḥudā ‘avniyle yazmışım kelāmı

Dilerim senden ey perverdigārum

Ola yoldaşlara bir yādigārum

Şıdkıyâ sen alduñ ise ‘ibreti
Tevhîd ile şalma elden ğayreti

Şıgınuben Hâkka yazduñ nice pend
İtmedi te’sîr saña ey derd-mend

“Men ‘aref” nuţkundan irşâd olmadıñ
Bilmediñ zâtıñı bünyâd olmadıñ

Nice bir bu ğaflet ile der-be-der
Söylenen pendüñden yoğ sende eşer

Hidâyet iste Hudâdan şubḥ u şâm
İtme kulluğda tekâsül kıl devâm

[28a]

Gice gündüz zikre eyle iştiğâl
Kalmasın ḥubb-ı sivâdan hiç ḥayâl

Tevbe kıl dil virme bed fi‘illere
Ki kelâmiñ te’sîr itsün illere

Bu fenâniñ fitnesinden kıl hâzer
Hevâ-yı nefsiñi terk it ser-be-ser

Gir riyâzet ḥânesine perhîz ol
Şubḥ [u] şâm eyle ‘ibâdet Hâkkı bul

Bul[mađ] isterseñ cinân içre mağâm
Âḥiret sulţânına gönder selâm

Başlayalım yine nazma şevk ile
Diñlesiñ iñvānımız hem şıdķ ile

İbtidā pendim sañadır Şıdķıyā
Sülūk it şer‘-i şerife bî-riyā

Şıdķ ile gönder Muħammed’e selām
Ki kılasıñ ‘avn ile nazmı tamām

Āline aşhābına enşārine
Biñ selām ezvācine hem yārine

Açdı bir yol ümmet için āşikār
Ki şer‘-i şerifi koydı yādigār

Biz gerek kim idelim aña kıyām
Tutalım fermānını hem ber-devām

Zāt-ı pākdir sözi şādıķdır hemīn
Gönderildi rahmeten lil-‘ālemin

Cebrā’il kim getürdi Hāķdan selām
‘Urūc itdi mi‘rāca faħrū’l-enām

Getürdi Hāķdan bize şavm u şalāt
Kelām-ı vaħdāniyet ħacc u zekāt

Tebliğ itdi anı ümmetlerine
Bizi ğark eyledi ni‘metlerine

[28b]

Dağı ur'an ile tekrr eyledi
Mü'min-i kmiller ikrr eyledi

“Ve en teşm ayrun lekum” buyurdu
“řehr-i ramaźn ellezi” tuyurdu

“Ve accü'l-beyt” didi ur'an'da dağı
Taşdık it cn u gnlden ey ağı

“Ve eim'ř-şalte ve tu'z-zekt”
Buyurdu aqqında iki yz yt

İki yz kez emr itdi n namzı
Namz ile abl ider niyzı

Biz gerek kim idelim anı ed
şer'-i şerif ta'ziminini b-riy

“eş-şalt 'imd'd-dn” dir Resl
Namz dniñ diregidr ey oğul

şaltı terk eyleyenlerdir kffr
Yzleri ara olur yerleri nr

şer'e ta'zm itmeyen mlħid-i dn
Yahdiler merkebidir var dşn

n Reslden ydigrdır bu namz
Dn iinde şikrdır bu namz

Ehl-i İmān olmak isterseñ eger
Kıl namāzı tut orucı ey puser

Var ise kudretiñ hacc eyle dañi
Māl ü emlākiñ zekātın vir añi

Dem-be-dem eyle şehādet Hāğğa gel
Kulluğunda eyleme aşla kesel

Tağşil-i rızā-yı Hāğ ise merām
Ayrılma hiç şerī'atden ve's-selām

Gel bu pende tut kulağıñ ey puser
Nefs-i şeytān şerlerinden kıl hāzer

[29a]

Oğu Qur'ān ta'zīm it peygāmbere
Hāğğa yol bul uyuben ol servere

Tevhīd ile hāb-ı gāfletten uyan
Āşikār ola saña genc-i nihān

İstiğfār it günde yüz kez ey oğul
Böyle emr eyledi sünnet ol Resūl

'Aşğ ile hemdem olup eyle niyāz
Beş vakitde olma kāhil kıl namāz

Virme dil bu māsivāya bī-vefā
Bozma şıdkiñ tevbe-kār ol dā'imā

Ġusl abdestsiz tahretsiz yire
Başmayup it iktid peygmbere

Şer‘a ta‘zm ile zkr it dem-be-dem
Zkr-i Hk evl-y a‘ml ey ddem

Her seherler eyle efgn u enn
Ki olasn nr- tzahtan emn

Hkka git halk- zamndan ‘uzlet it
Tekye-i şer‘e girben halvet it

Men ‘aref esrrna tut gel kulak
Şer‘-i şerfden taşra başma ayak

Sana lyk grmedigin gyrya
Eyleyben ‘aşı olma Tarya

Kendini bil kendine gel Şdky
Hki kendinde ara olma cd

Kişi zin bilmek imiş pr-hner
zin bilmek Hki bilmekmiş meger

Hkka kulluk itmek istersen tamm
Ayrılma hiç şer‘atden ve’s-selm

Tut kulağın dile bu pend dai
Çkma izinden Reslin ey ai

[29b]

Ġül-1 yabāni gezer arada çok
Düşme anuñ izine şebātı yok

Şüret-i ādemde gezer nice ğül
Sireti şeytān aña uyma oĝul

Ġül-1 yabāni olan taĝda gezer
Kim ki uyarsa aña yoldan tezer

Azdiruben çok hıyāliler atladur
Göz aĝardur yüregini çatladur

Ezen sünnet itmedikce ol azan
Degil mümkün ĝāyib olmaz azdıran

Şer'e ta'zīmden kaçır yabāni ğül
Ta'zīm it şer'e kaçır onu oĝul

Mişli anuñ hem benī Ādem'de çok
Şerī'at-1 Aḥmed'e ta'zīmi yok

Şerī'atten nicelerin kaydırur
Yañlış fetvā ile sözler uydırur

Nice ĝāfil aña aldanmış gider
Siḥri azĝun anları meshūr ider

Ger [anlarıñ] izindeyseñ ey yigit
Dön şerī'at yollarına ta'zīm it

Uyma ğūla aġu kıatar aşıña
Alma Őaķın ol belāyı başıña

Gösterir ol Őūret-i Hıkdan Őıfat
Azdırır yoldan seni Őeytān Őiret

Őerī'atı inkār itdirür saña
Aġuları Őoñra yutdurur saña

Őerī'atsiz tārīkatden dem urur
Tārīkatsız ma'rīfetden dem urur

Hıkıķatıñ sırrından bilmez haber
İŐlegi bāııldır anuñ bī-başar

[30a]

Fenā ender halka düzmüş bir tılap
Cıfeye meyl eylemiş mişl-i kilāb

Őıdkıyā besmele ile gir yola
Hıkķa Őıġın işleriñ āsān ola

Őūret-i ādemde kıullar çok gezer
Şerlerinden anlarıñ eyle hāzer

Bulmak isterseñ selāmet ey hümām
Ayrılma hiĉ Őerī'atten ve's-selām

İste ey dil 'avn-i Hıkdan bir eşer
Havādīsinden zamānıñ vir haber

Bahr-i ‘aşka daluben eyle güzār
Dürr ü gevherden aliben kıur bāzār

Hālını hālk-ı zamānıñ söyle sen
Nice ġāfilleri iķāz eyle sen

Bir ġürüh almış veliler sözünü
Ol şıfatla ġösterir hem yüzünü

Kendi řeytān lık velilik şatar
Evliyānıñ sözüne hıle kıatar

Fetvā-yı peyġamberi yañlıř yazır
Nice hālk uymuş aña yoldan azır

Sözleri dipsiz külek anıñ meġuř
Söz ile ölçer döker anbārı hoş

Oķumaz Kıur’ān’ı bilmez hicesin
Bir ucı yok sūķa řalmıř nicesin

Evliyālar kisvesine ġirmiř ol
Aldadır hālkı anuñla ol ‘adül

Öpdürür hāķa elini pür-riyā
Fetvāsı yañlıř daħi Hāķdan cüdā

Söylemez şer’-i şerifden hāķa hiç
İblisüñ a’vānıdır piç oġlu piç

[30b]

Çok-durur bu arada a‘vānı hem
Uyma andan ictināb it ey dīdem

Hicv ider ‘ālimlere taş atdırur
Halkıñ aşına ağular katdırur

Qur‘ān’ıñ peygamberiñ sözün atar
Bul ‘aceb kim iblīsıñ sözün tutar

Tutma sözün binā-yı dīniñ yıkar
Şonra şeytān gibi karşıña çıkar

Qahqahādır kārı anuñ dem-be-dem
‘İbādet ehlini eyler hicv ü zem

‘Ādeti şurbu’l-ħamir olmuş deli
Kem ‘ayārdır sözleri şanma velī

Turmayıb ehl-i şalātı taşladır
Ebū Cehil işlegini işledir

Söylemez şer‘-i şerīfden bir eşer
Söyleyeniñ daħi dilini keser

Didi Resūl anlara çün mār-ı k̄ān
İşte budır bir gürūh-ı div zamān

“Yumezziķüne mine’l-İslām” buyurdı

“Kemā yumezziķu” sözlerini duyurdı

“Es-sehmü mine'l-remyete” didi ol
Toğru söyler sözlerini ol Resül

Siretleri toptoli şirk ü gümān
Şüretine baksañ anlar müslümān

Ellerinde Kur'an okurlar anı
Tutmazlar Hağdan gelen o fermānı

İnmez Kur'an boğazından aşığı
Anlar olmuş Yahūdiler eşegi

Ođ yaydan çığdığı gibi bilmiş ol
Çıkar anlardan imān didi Resül

[31a]

Yetmiş üç fırka ola ümmet didi
Ėāfil olma bu sözi Ağmed didi

Yetmiş ikisi ola hem ehl-i nār
Hemān bir fırka ola ehl-i didār

Ol Resülden soñra gör ki ey ağı
Nice firağ oldu bu ümmet dağı

Āl-i Resüle çok cefālar itdiler
Müslümānlık 'ahdini unutdılar

Şad hezārān la'net olsun anlara
Ehl-i beyte kaşđ iden Mervān'lara

Kim ki tutmaz hürmetini Qur'an'ın
Mervan'ı oldur işte bu zamanın

İta'at kıl Şiddiyye Qur'an'a gel
Tut orucu kıl namaz itme kesel

Şol hadisiñ ma'nâsın tıyduñ ise
Ol Resûliñ sözine uyduñ ise

Şerî'atsız kimselere olma yâr
Varma meclislerine eyle karar

Bulmağ isterseñ şefâ'at-ı 'izâm
Ayrılma hiç şerî'atten ve's-selâm

Diñle cânım söyleyim bir pend saña
Götürür ol pend seni Hağdan yaña

Gerçi imân eylediñse Ahmed'e
Nuḡkunı tut ta'zîm eyle ey dede

Lîk çoğdur şüretâ dîvânesi
Emrini tutmağ-durur nişânesi

Her şehirler hâb-ı gâfletten uyan
Rağmet iste bâb-ı rağmâna dayan

Abdest al kalbiñ evini eyle hâş
Ki olasıñ nâr-ı tûzağdan hâlâş

[31b]

ıl altı vaqt-i seher[de] aı
Evkt-ı hamsede k'im ol daı

Zıkr-i Hka itigl it her seher
'A u evkden ire albie eer

yle zıkr it mest  hayrn olasın
Ki arı-i Hka vulat bulasın

Cmle zıkrı efdali tevid-i Hk
Sa'y ıl aa olası msteha

Tevbe ıl albi evini eyle af
Hk hddir crmii eyler mu'f

orma crmm o deyu kesme md
Tevbe-kr ullarına fazlı mezd

Shirdir bu dn dnya ey puser
Naına aldanma anu ıl hzer

Bir ebtı yo hayle olma yr
Daı ehlinden anu eyle firr

O kim ma'mr grinr olur hrb
Mevt irir cmlesi knt turb

Bir byk ar gnde bi insn budar
ayrı Hkdan kimse almaz hep gider

Şavdı atañ ve anañ nevbetini
Hâzır ol gözler ecel fırşadını

Bir gün ola ki feriştah başıña
Gele cânuñ almağ için karşıña

Şolar benzüñ anı görseñ kül gibi
Bedeniñden derler aqar sel gibi

Kaçarlar rüh çıkıcağ oğluñ kızuñ
Göremezsüñ yumılur gider gözün

İrmeden vaqt-i ecel bir çäre gör
Görmez iseñ çäre buñda anda zor

[32a]

“Ed-dünyā mezre‘atu fi’l-āhıret”
Buyurmışdır ol mefhar-ı kâ’ināt

Eker iseñ işbu yerde her ne ger
Anı uhrada biçersiñ ey puser

Ehl-i Haq ol hubb-ı sivāyı bırak
Azıguñ yanuñca al yollar ırağ

İtme hased kimseye olma ‘adül
Kibr [ü] kini şehveti terk it oğul

İtme çoğ u gıybetini kimseniñ
Ki şifātüñ tebdıl olmaya seniñ

“Men ‘arefe” sırrına eyle nazar
Sen seni bil bed fîilden kıl hazer

Saňa lâyıķ olmayanı ğayrıya
İtme cānum ‘āşi oluñ Tañrıya

“eş-Şalātu ‘imādü’ d-dīn” dir Resūl
Şerī‘at-ı Aħmed’e eyle duħūl

Şerī‘at-ı Aħmed’e kem söyleme
Hudāniñ dostlarına buĝz eyleme

Kıl namāzı olasuñ ehl-i yemīn
Günde yüz kez eyle istiĝfār hemīn

Tevbe-kār kullarını Mevlā sever
Derd-i zenbe tevbedir dermān meger

Vir şalātı günde on kez her şabāh
Ki bulasuñ vehm ü ğamından felāh

Bu denī dūnyāya dil virme gider
Şol kıyāmet hevline eyle keder

Şıdkīyā gel sözlerüñden ibret al
Tevhīd ile ‘aşķ u şevķ baħrine dal

Qalb eviñe virmek isterseñ niżam
Ayrılma hiç şerī‘atten ve’s-selām

[32b]

Gel ey Muḥammede ümmetim diyen
Müslümânım deyüben da'vâ kılan

Ḳanı İslâmıñ nişânın neylediñ
Ne hüccetle şalâtı terk eylediñ

Ḥadıṣ ile Ḳur'ân'a ıanmaz mısıñ
Ümmetim dimege uıanmaz mısıñ

Namâzı terk eyleyenlerdir küffâr
Ḥadıṣ var ḥaııında anuñ iştihâr

Sen mi terk eyledüñ kimler itdirür
Söyle kim İslâma taşlar atdırur

Atana atdırana şad şad hezâr
La'net olsun ol-durur ibn-i küffâr

Kimden icâd oldu dirsüñ bu namâz
Kimiñ emri zannedersüñ vir cevâz

Terkine var mı anıñ bul bir kitâb
Nuııı-ı Nebî daııı ḥâtiften ḥııâb

Bulamazsuñ hüccet-i burhân aña
Ġâlibâ fetvâ virür şeytân saña

Çünkü ol secde-i raıımân itmedi
Daııı tâliblerine itdirmedi

Rehberiñ şeytān olupdır ey deni
Emr-i Hakkā secde itdirmez seni

Dindi şalāt mü'miniñ mi'rācıdır
Enbiyāniñ evliyāniñ tācıdır

Muhammeddir muqtedāmız ey oğul
İktidā it gel aña olma fuğul

Nebimizden ol emānetdir bize
Oldı farz Kur'an ile cümlemize

Geldi mi hiçbir nebī kılmaz namāz
Bir veli gördiñ mi sen hiç bi-namāz

[33a]

Çok münāfiķ var ki velilik şatar
Enbiyāniñ sözine hile ķatar

Ol 'Aliyyü'l-Murteza her şeb niyāz
Kııldı hem reka'tı hezār namāz

Çün aniñ neslinden oldılar imām
Şer'e ta'zīm eylediler bi't-tamām

Gice ķā'im gündüz şā'im oldılar
Şalāt ile Hakkā vuşlat buldılar

Bu namāzı kılmayana zü'lfikār
İzn-i Hakkāla çaldı Haydar-ı Kerrār

Ebū Cehil zümresi inanmadı
Kurʿān'un emrine anlar kıanmadı

Şimdi hālā anlarıñ var zümresi
Şer'e ta'zīm eylemezler cümlesi

Tarīkat mürşidlerinden hiçbiri
Turmadılar şavm u şalâtdan giri

Hâcı Bektâş-ı Velî itdi zuhūr
Namāzgāhı bellidir seyr eyle gör

Sen kimiñ emri ile kıılmañ namāz
Fetvācıñ şeytān-durur ey bî-namāz

Neden her işlegüñ nefs-i bed için
Yoğ mı ğayret dīn-i Muħammed için

Ümmetim dirseñ eger Şıdķı gedā
Āhıret sulţānına kııl iktidā

Āhıret için var ise sende devām
Ayrılma hiç şerī'atden ve's-selām

Müjdedir mü'minlere var bir haber
Cān kıulağıñ aç anı dīñle puser

Fazīletini namāzıñ söyleyim
Resūlullāhdan rivāyet eyleyim

[33b]

Ta'dil-i erkān ile her kim namāz
Beş vakit günde kılop eyler niyāz

Ol kılundan ola hoşnūd zü'l-celāl
Göndere ayağına rızq-ı helāl

Enbiyānıñ sünnetini işler ol
Resüle ümmet olur Mevlāya kıl

Melekler ile muhabbet hem aña
Ol muhabbet götürir Haqdan yaña

Feyz-i Haq hem ma'rifetiñ nürıdur
Şu'le virür rāh-ı Haqqa yüridir

Didi hem efdal-i a'māldir namāz
Hem recānıñ bābıdır eyle niyāz

Hem vücūdıñ kuvvetidür ey aḫī
Zā'il olmaz haşre dek hükmi bāḫī

Rızq ile 'ömre berekāt oldı hem
Koymaz hem ehlinde anuñ henn [ü] gam

Qabülüne du'ānuñ hem oldı yol
Kıl namāzı eyle du'ā ey oğul

Melekü'l-mevt arasında ey aḫī
Şefā'at eyleyicidir hem daḫī

Qabr içinde olıser nŭrdan erāĝ
Yoldaş olur bir yigit yŭzleri aĝ

Mŭnkere vŭ Nekire olur cevāb
ŭn elinde hazırlanmış bir kitāb

“eş-Şalātu ‘imādŭ’ d-dīn” dir Resŭl
Sāyebāndır ehline maşşerde ol

Arasında kendŭ ile ŧamuñın
Perdesidŭr cehennemŭñ kamunıñ

Yıldırım gibi şırāŧı geirŭr
Behiřtiñ ırmaqlarından iirŭr

[34a]

Var nice cennet ire bī-iħtiyāc
Cismine ħulle olur başına tāc

ŧamulardan ehliniñ felāħıdır
Sekiz cennet bābınıñ miftāħıdır

E‘ŭzu besmele ile bir kişi
Namāza itse kıyām ħořdır işi

Vŭcŭdunda olan kıllarca sevāb
Gerek virsem deyŭ Ĥaĝ eyler ħitāb

Fātihayı oĝuduka umılır
Qabŭl olmuş ħacc şevābı virilŭr

Rukū‘a vardıkda nice biñ altun
Şadağa itmişçe şevāb bulur çün

Rukū‘da sünnet üzre üç def‘a hem
Hulūş ile tesbiḥ itse ol ādem

Oķumuşça yüz dört kitābı şevāb
Bulur deyü daḥi Ḥaḳ eyler ḥiṭāb

“Semi‘allahu limen ḥamīdeh” hem
Hulūş-1 pāk ile dise ol ādem

Ġarḳ olur ol raḥmetin deryāsına
Çünki iḥlāş ḥoş gelür Mevlāsına

Secdeye şaldıkda ol ḳul başını
‘Aşḳ ile irdirse gözyaşını

Bula ins ü cin ‘adedince şevāb
Göre hem Ḥaḳḳ’ı cinānda bī-nikāb

Secdede ol kes kim üç tesbīḥ ider
Fazīleti çoḳdur anıñ ey puser

Birḳaçını idelim bunda beyān
Sālikiñ ḳalbinde kalmasuñ gümān

Evvelki ‘arş aḡarınca ey hümām
Şevāba ol ola nā’il bi’t-tamām

[34b]

İkinci Hâk mağfîret itse gerek
Tesbîh eyler anî için çok melek

Qabrini her gün Mikâ'il ziyâret
İtse gerek ilâ yevmi'l-kıyâmet

Üçüncü fazîleti budur ahî
Dördüncü fazîletin diñle dañi

Hem Mikâ'il yevm-i maşşerde anı
Qanadı üstüne alup ol cânı

Qanadı üstünde anı cennete
Götürüben şabşıra ol Hâzrete

Qa'de-i âhîre ol otursa hem
Taşhiyyatle şalâvat getürse hem

Fuqarâ-yı şâbirîn şevâbını
Buluben okuya 'aşq kitâbını

İki yanlarına virdikde selâm
Hâtiften hitâb oluna bu kelâm

Diye kulum cennetiñ kapusını
Açmışım saña oqu şapusını

Qanqısından diler iseñ giregör
Hâzır oldu çün saña gilmân u hür

Nidā eyler böyle deyü Zü'l-celāl
Kıl namāzı tut orucı yi helāl

İster iseñ cennet içre ni'meti
Şıdķ ile ol Muştafāniñ ümmeti

Namāziñ fā'idesin didi Nebi
Münkir olma sen Ebū Cehil gibi

Şıdķiyā ihlās ile eyle şalāt
Ki bulasñ nār-ı ũzařtan necāt

Kıyām it gel sünnet-i peygambere
Haķķa yol bul uyuben ol servere

[35a]

Ol Resül[e] itmek isterseñ kıyām
Ayrılma hiç şerī'atten ve's-selām

Bir haber var söylesüñ lisānımız
Cān u dilden diñlesüñ ihvānımız

Hadisinde ol Resül-1 ins ü cān
Dimişdir oldı sekiz bāb-1 cinān

Oldı sekiz cennetin miftāhı hem
Cenneti mü'minlere kıldı kerem

Evvel miftāh beş vaştin kılanlarıñ
İmānıdır öyle mü'min cānların

İkinci besmele-i şerīfedir
Altısı da dāhīl-i Fātiḥa'dır

Cennetiñ evvelkisi dār-ı Celāl
İkincisi dār-ı Qarār ey ricāl

Oldı üçüncü kapu dār-ı Selām
Cennetü'l-Ḥuld oldı dördüncü maḳām

Cennetü'l-Me'vā beşinci ey civān
Cennetü'l-ʿAdn oldı altıncı hemān

Cennetü'l-Firdevs yedincisi hemīn
Cennet-i Naʿīm sekizinci berīn

Ṭopragı cennetiñ miskdendir aḫī
Bināsı altun ile gümüş daḫi

Beyāz nūrdan yapılı dār-ı Celāl
Dār-ı Qarār kırmızı yākūd u lāl

Zeberceddendir yeşil dār-ı Selām
Mercāndır hem cennetü'l-Ḥuld ey hümām

Cenneti'l-Me'vā gümüşdendir aḫī
Altundandır cenneti'l-ʿAdn daḫi

Bağ-ı Firdevs altın ile [hem] gümüş
İçinde cümlesiniñ dürlü yemiş

[35b]

Cennet-i Na'ım yāķūd-ı aķmer hem
Zü'l-celāl ķullarına itmiş kerem

Mü'min olan cennete girse gerek
Cemālini Hudānıñ görse gerek

Cennet-i A'āda olan hūriler
Ħayż u nifās yaramazdan beriler

İzn-i Ħaķla cümle cennet ehline
Yetmiş hūrī virilür her birine

Daķi dünyā hatunundan ikişer
Virilüben zevķ ider her bir er

İtdikde her birine cimā' daķi
Ħala yetmiş yıl anuñ zevķi bāķi

Ekl [ü] şürbden her ne isterlerse ger
Ħāzır öñlerine gele ey puser

Dürlü kuşlar başları üzre uçar
Her birisi ķanadından nūr şaçar

Anlaruñ laķmından umsa mü'minān
Bişüben öñlerine gelür hemān

Vaşf olunmaz çok durur zevķ u şafā
Olmaz anda aşla ħuşsa ħam cefā

Haq Te‘alā Qur‘ān’ında söylemiş
Cennet-i A‘lāsını medh eylemiş

Cennet-i A‘lā’da dört ırmağ aqar
Başı birdir ayağı dürlü çıkar

Biri şāfī şudur anıñ ey aḡī
Ol birisi ḡālīşān süddir daḡi

Birisi cennet şarābı ey ‘azīz
Biri daḡi baldır hem ḡāyet lezīz

Şıdkīyā gel ‘amel-i şāliḡ kazan
Ki açıla çeşmüñe bāb-ı cinān

[36a]

Cinān içre bulmaq istersen maḡām
Ayrılma hiç şerī‘atten ve’s-selām

Cennet ehli olmaq isterseñ oḡul
Aḡlāḡ-ı ḡamīdedir cennete yol

Aḡlāḡ-ı ḡamīdeden gel söyleyim
İzn-i Haḡla anı ta‘rif eyleyim

Yetmiş yedi Aḡlāḡ-ı ḡamīdeyi
Nazm ideyim diñle gel ḡaşıdeyi

Mürşīd-i kāmilden almışım anı
Bulardır iḡyā iden bu cihānı

İmān ile ehl-i sünnet i'tikād
İhlās ihsān tevāzu' hem inkiyād

Naşihat taşfiye hem zikr [ü] minnet
Ġayret ile Ġıbta İşār sehvāvet

Mürüvvet hem fütüvvet hikmet şükür
Havf [u] recā şabr rızā tefekkür

Buğz-ı fillāh hem hubb-ı fillāh
Üns-i billāh şevk ilā liķā'ullāh

Tevekkül istivā mücāhede medh
Kaşd-ı 'amel zikr-i mevt sa'y-ı feth

Tefvîz hem teslîm talebü'l-'ilm
Selāmet şadr şecā'atle hilm

Rıfķ ile vefā 'ahîd inābet
Va'd hüsn hulķ zühd kanā'at

Rüşd ile hem sa'y-ı fi'l-hayratullāh
Rikķat hayā işābet fî emrullāh

Vaķār ile zekāvet istiķāmet
Murāķabe muhāsebe ferāşet

Mu'āyene ile kezîm Ġayz hem
'Avf u iķrār taşadduk hem luţf kerem

[36b]

Hubb-ı t̄ul-ı hayāt li'l-‘ibādat
Tevbe huşūf ‘ubūdiyyet mükāfat

Murābete muḳ‘id şıdk̄ yak̄in
Bunlara yoldaş olan ehl-i yemīn

Leşker-i H̄aḳ bu yetmiş yedi şıfat
Zāt şıfātına yoḳdır nihāyet

Güneşden bir zerredir kim bu mişāl
Deñizden bir ḳaṭredir itme su’āl

Hem-rāh olmak ister isen anlara
Hem-rāh ol ehl-i şalāt olanlara

Şalāt ile bulunur anlara yol
Aḳlāḳ-ı ḳamīdeyi cem‘ iden ol

Maḳşuduñ H̄aḳḳa vāşıl olmaḳsa ger
Aḳlāḳ-ı ḳamīdeyi kesb it puser

Sülūk ehline gerek ḳulḳ-ı ḳamīd
Ki anuñla bulunur fażl-ı mezīd

Bu şıfātlar ādemiñ felāḳıdır
Sekiz cennet bābınıñ miftāḳıdır

Hidāyet iste hādīden Şıdk̄iyā
Ki olasıñ min gürüh-ı aşfiyā

Ahlāk-1 fāsıdeyi terk eyle geç
Ahlāk-1 hamıdeden ayrılma hiç

Ahlāk-1 hamıdeyi bulmaķsa kām
Ayrılma hiç şerı‘atten ve’s-selām

Yetmiş iki Ahlāk-1 fāsıde var
Anlarıñ a‘vānesidir ehl-i nār

Ger günāh-1 kebā‘iriñ nev‘i çok
Lık yetmiş ikiden büyügi yok

Ādem öldürmek birinci ey puser
Şurbü’l-ḥamır zinā livāta meger

[37a]

Hırsızlık keyf virecek nesne yimek
Bildigince münkeri men ‘itmemek

Cebren almaķ mü‘miniñ emvālını
Çok yemıne alışdıрмаķ dilini

Yalan yere hem şehādet eylemek
Şavm-i Ramazānı ‘öz[ü]rsüz yimek

Ribāyı hem yetım mālını yimek
Şāliḥa ḥātuna fāḥiše dimek

Vālideynine ‘āşı olmaķ daḥi
Şıla-yı raḥımi terk itmek aḥi

Din yolunda hın-ı harbde ey puser
Bir müslim kâfirlerden kaçmak meger

Terâzûsın haq üzre uydurmamak
Mü'min kardaşınıñ gônlünü yıkmak

Ezân oқunduqda namâz kılmamak
Pâdişâhıñ emrine râm olmamak

Hilâf isnâd eylemek peygambere
Sebb eylemek aşâb-ı münevvere

İrtikâb eyleyüp rüşvet almak
Haq şehâdetine daği varmamak

Rûh şâhibi olan hayvânları
Nâra ilkā eylemek ol cânları

Qur'ânı ezberleyüp unutmak hem
Daği dünyâya muhabbet ey didem

Virmemek hem mālınıñ zekâtını
Eylemek mü'minleriñ gıybetini

Ümid kesmek rahmetinden Hudâniñ
'Azâbından korkmamak Te'âlâniñ

Halk-ı cihâna hıyânet eylemek
Laḥm-i hınzır laḥm-ı murdârı yimek

[37b]

Oķunurken Çur'ān-ı 'azīmü'ş-şān
Ekl-i ta'am eylemek hem ey civān

'Avrat erin eylememek ziyāret
Dağı kaçmaķ dōşeęinden be-gāyet

Őoęcılık eyleyüp yalan söylemek
Emānete hem hıyānet eylemek

Kendüye livāta itdürmek dağı
Zinā itdirmekden şaķın ey ağı

Ėased ile şirk ü kibirden şaķın
Buğl üzre muzır olmaķdır hemīn

Vārisinden mālı kaçurmaķ dağı
Kelb artuğın ekl eylemek ey ağı

Ėarāmı Ėarām bilüben kaçmamaķ
Ėelāli Ėelāl bilüp inanmamaķ

İnanmaķ hem fālcılarıñ fālına
Baķmaķ 'özürsüz ilüñ 'ıyāline

Dağı bir müslümān dīninden çıķmaķ
Cāhil kalmaķ ve aña muşirr olmaķ

'Avratlar erkeklerüñ libāsını
Giymek erkeklerüñ 'avrat cāmesini

Ḥārem-i Kaʿbede ʿisyān eylemek
Ehliniñ anasına kem söylemek

Ehliniñ budlarını hem ey puser
Benzetmekdir vālidesine meger

Namāzı vaqtinden evvel kılmak hem
Nişān dökme aʿzāsına ey didem

Eyülik idüp başa kaçmaqdır āḥīr
Er olanlar daḥi giymekdir ḥarīr

Ḥaqqıñ ğayrusına yemīn eylemek
Küfre musirr olup qaşden söylemek

[38a]

Żarūretsiz qahqahā itmek hemīn
Cünüb ḥālde gūzār itmekden şaқın

Ḥayz [u] nifās zamānında ey aḥī
ʿİyāline yaқın olmaq hem daḥi

Bed hevesle hem tağannī eylemek
Dīn imāna küfür kelām söylemek

Müʿmin qardaşlarına buğz [u] fesād
Yetmiş ikincisi hem ḥaqqı'l-ʿibād

Bil günāh-ı kebāʿirdir bular çün
Bunlara meyl eyleyen himārdan dūn

Bunları her kimde görürseñ aḥī
Ehl-i nārdır nesl-i şeyṭāndır daḥī

İstiğfār eyle birāder gün-be-gün
Ġāfil olma tevbe suyu ile yun

Tevbe kııl bed ḥuyuña Şıdkī gedā
Ki olasıñ maḳbūl-i bāb-ı Ḥudā

Didi “Lā taḳnaṭū min raḥmetillāh”
Cümle günāhıma estağfirullāh

Oлмақ isterseñ eğer ehl-i selām
Ayrılma hiç şerī‘atten ve’s-selām

Gel berü aç cān ḳulağıñ ey puser
Zıkr-i Yezdān’a devām it her seḫer

Cümle zıkrıñ efdāli tevḥīd-i Ḥaḳ
Didi Aḥmed bu ḥadışi muḫaḳḳaḳ

Zıkre destūr virdi çün Allāh bize
Oldı farz Ḳur’ān ile boynumuza

İsm-i raḥmāni’r-raḥīmden himmet al
Ḳorḳma ḳardaş tevḥīdiñ baḫrine dal

Kelime-i tevḥidiñ ismi sekiz
Bu sekizi dā’imā zıkr eyle gez

[38b]

Evvelā ismi olupdır şehādet
Şehādet idene irer hidāyet

İkincisi kelime-i tevḥīd hem
Qoymaz aşla zākirinde hemm ü ğam

Kelime-i iḥlāş oldu üçünci
Anuñ baḥrinde çok yāḳūd u inci

Oldı dördünci kelime-i taḳvā
Qoymaz hem ehlinde hırş ile hevā

Beşinci kelime-i ṭayyibe hem
Da‘vetü’l-Ḥaḳ oldu altıncı mübhem

‘Urvetü’l-vuṣṣā yedinci ey hümām
Nūr-ı Aḥmed’e işāret bu kelām

Sekizinci ismi oldu ey civān
Hem kelime-i semeretü’l-cinān

Tevḥīde dört nesne ile girilür
Bunlar ile vaşl-ı Ḥaḳḳa irilür

İḥlāş ile oldu niyyet ey aḥī
Ta‘zīm ile ma‘nāsın bilmek daḥi

Dört nesneye oldu muḥtāc zıkr iden
Zıkr eyle hem iste anı Tañrıdan

Bu dördedir zıkr ehline hidāyet
Taşdıķ ile ta‘zīm hürmet halāvet

Ta‘zīmi terk eyleyenler mübtedi‘
Rütbesi olmaz anuñ hiç mürtefi‘

Taşdıķi terk eyleyenler münāfiķ
Hürmeti terk eyleyenlerdir fāsıķ

Halāveti terk iden murā‘idir
Ehl-i bāṭın degüldir hevā‘idir

Zıkrı inkār eyleyen kāfir olur
Gidemez vişāl-ı Haķķa yorulur

[Yazmanın bu kısmında bir yaprak kopuktur.]

[39a]

Beni zıkr eyleyeni hem tenhāda
Zıkr iderim cemi‘yet-i Kübrāda

Yoķluk ile zıkr iderseñiz eger
Yardım ile zıkr iderim ben meger

İcābetle zıkr iderseñiz beni
Hidāyetle zıkr iderim ben ya‘ni

İhlāş ile zıkr iderseñiz hemān
Necāt ile zıkr iderim ol zamān

Zıkr iderseñiz beni Kıur'ân ile
Zıkr iderim vuşlat-ı cinân ile

Böyle deyü kıullarına ol Hıudâ
Lisân-ı esrâr ile eyler nidâ

Zıkr-i Hıakkıñ fâ'idesin söyleyim
Meşâyıñden hem rivâyet eyleyim

İbtidâ hoşnüd olur andan Hıudâ
Çok melek eyler anuñ içün du'â

Yakın olmaz ğamlanır şeytân la'fın
Ol kişiniñ kıalbi nerm olur hemîn

Hariş olur 'ibâdete ol kişi
Ferâhlanır gider ğamı teşvîşi

Yüzini nurlandırır hem zıkr-i Hıak
Şecâ'at şâhibi eyler muhakkak

Vâşıl olur hem muhabbetullâha
Açılır bir bâb ma'rifetullâha

Ahlâk-ı hamîdeyi hem cem' ider
Hubb-ı dünyâyı atar Hıakka gider

Güneşden bir zerredir kim söyledim
Bahırden bir kıatre ta'rîf eyledim

Z̤ikr-i H̤aḡda menfa‘at çoḡdur daḡı
Añlayana bu ḡadar pestir aḡı

[39b]

Z̤ākir ol z̤ikr it H̤udāyı Şıdk̤ıyā
Ki olasıñ min gurūhi aşfiyā

Yok h̤uzūr ḡalbirimde dime sen hemān
Çünki gerek ibtidā z̤ikr-i mesān

Ġaflet ile ise daḡı z̤ikr it hem
Z̤ikr-i taḡḡıḡ ḡāşıl olur ey d̤idem

Z̤ikri abdestsiz de itmek hem revā
Abdestsiz itmekten abdestli evlā

Z̤ikr idelüm dem-be-dem lisān ile
Virdi destūr bize H̤aḡ Ḳur‘ān ile

Z̤ikr eylemek ister iseñ şubḡ u şām
Ayrılma hiç şerī‘attan ve’s-selām

H̤aḡ Te‘ālā dört cevher virdi bize
Gidelim anıñla menzilimize

‘Aḡıl evvelki ikincisi İmān
Üçüncisi hem ḡayādır ey civān

Dördünci hem ‘amel-i şāliḡ aḡı
Dördi dört nesneyi def‘ ider daḡı

Def' ider 'aql g'azabı ey puser
İmān olsa albe ün ased gider

ama'ı def' ider dai ol ayā
Ehl-i ayā ol birāder dā'imā

'Amel-i šālih giderür ıybeti
'Aql u imān ayā 'amel uvveti

Dört nesne ile abül olur 'amel
Taḥşil eyle anları itme kesel

Evvelki 'ilm ikinci niyyet hem
Ḥulūş-ı pāk üçüncisi ey didem

Dördüncü hem oldı şabır ey civān
Dai şabır cümleden maḳbül hemān

[40a]

'İlm niyyet ḥulūş olmazsa eger
Şaḫīḫ olmaz anda 'amel ey puser

Eyle niyyet oḳu 'ilmi ḫāliş ol
Ḳıl 'amel hem anlar ile Ḥaḳḳı bul

Oḳu 'ilm-i zāhiri itme kesel
Dai 'ilmiñ ḫükmüne eyle 'amel

'İlm-i zāhir olmayınca ey aḫī
Kesb olunmaz 'ilm-i ledünni dai

‘İlme yoldaş olagör Şıdkî gedā
Hem anıñ ehline eyle iktidā

‘İlme hem-dem olmak isterseñ müdām
Ayrılma hiç şerî‘atten ve‘s-selām

Haqqa bulmaq ister iseñ toğru yol
Gice gündüz tevhid eyle ey oğul

Bu şehadet kelimesin ey ağı
Oğu dilden naqş eyle qalbe dağı

Gerek dünyā vü ahrette ey civān
Yüz otuz fā’idesi vardır beyān

Dört nesne kim bulunur ise eger
Fā’idesi olmaz hiç zerre kadar

Dört nesneniñ biri şirk birisi şek
Var ise ger sende anı eyle terk

Biri teşbih biri ta‘ıldır anıñ
Çünki bunlar uğrusıdır imāniñ

Ol Hudāniñ zātına şirk қоşmaya
Bir şeye beñzedüben hem şaşmaya

Dinde meks itmege dirlər şek deyü
Var ise şek terk eyle var ol huyu

Ta'filiñ ma'nāsını diñle oğul
Hem anıñ ehli olan itdi 'udül

[40b]

Diyeler 'āleme qarışmaz Hūdā
Olalar bu fi'l ile Hāqdan cüdā

Ya'ni şol her şey ki vaqtinde zuhūr
Türer biter diyerek ider gurūr

Ma'āzallāh bu fi'le zāhib olan
Yüz biñ tevḥīd eylese qavli yalan

Yüz otuz fā'ide kim var ey civān
Eylemişler otuzın bunda beyān

Ol otuzuñ beşi dünyāda aḥī
Beşi hem rūḥ qabz olunurken daḥi

Daḥi beşi qabirdedir hem anıñ
'Araşatta beşi ol fā'ideniñ

Beşi daḥi cehennemdedir oğul
Beşi de cennet içinde bilmiş ol

Bu dünyāda olan beş fā'idesi
Diñle cānım bu-durur kā'idesi

Evvel ol ismi kim güzel çağrılır
Aḥkām-ı şer'iyye aña farz olır

Boynu anıñ hem kılınçdan kurtılır
Dü cihānda Ğudāsı hoşnüd olır

Mü'minler hep aña muhabbet ider
Bu beşi fā'ideniñ bunda meger

Teslīm-i rūḡ eyler iken ey civān
Beş fā'ide daḡı andadır hemān

Ol 'Azrā'il ḡübca şuretle gelir
İncitmez rūḡuñ rızāsınca alır

Cennet koḡuları gelir ol kula
ḡüb cemaller dizilir şaḡa şola

Emr-i ḡaḡla 'arş-ı a'lāya çıkar
Müjdeci melekleri aña baḡar

[41a.1]

Merḡabā yā mü'min sen geldiñ şafā
Cennetliksiñ deyü müjdeler aña

Daḡı ḡabrinde olan beş fā'ide
Te'āla'llāḡ ḡabrini ḡülşen ide

Hem su'āl melekleri ḡüzel gele
'Avn-i ḡaḡla bilmedigini bile

ḡudā aña bir melek kim yitüre
Aḡlına bilmedigini gitüre

Daği cennetde mađāmin gre ol
Bağıe-i cinān ola hem şağ u şol

‘Arařātda olan beş fā’ide hem
Su’āl řesāb āsān ola ey dīdem

Kitābı dağı şağında verile
Mizānda hem sevābı ağır gele

Glgelene arřuñ altında hemīn
Hem diyeler āña ařđāb-ı yemīn

řırāđı hem yıldırım gibi geğe
Varuben cennet řarābını iğe

Beş fā’ide daği cehennemde var
Cān řulađuñ ağ anı diñle a yār

Cehenneme girer ise ol eger
Cehennem ehli gibi olmaz meger

Ya’ni kim gk olmaz anuñ gzleri
şyledrler siyāh olmaz yzleri

řeytān-ı la’īn ile çatılmaz hem
Ellerine bukağı urulmaz hem

Āteř zencīr boynuna geğerilmez
Cahīm şuyundan āña iğerilmez

Mü'ebbed kıoymaz añı nārda Hūdā
Cennete yol virüben eyler 'aṭā

[41b.1]

Cennetde hem beş fā'idesi ire
Cümle melekler aña selām vire

Şiddīklar ile ola yoldaş hemīn
Ebedī cennetde kıala ol emīn

Dīdār-ı Mevlāyı perdesiz göre
Tevhīdiñ güllerini anda dire

Otuz oldı bu fā'ide ey dīdem
Ġāfil olma tevhīd eyle dem-be-dem

Cennet ehli olmaķ isterseñ āḥīr
Tevhīd eyle ṭurma sen Şıdķı faķīr

Cümle zıkrıñ efdali tevhīd-i Hāķ
Didi Resül bu sözi çün muḥaķķaķ

Tevhīd-i Hāķ itmek isterseñ müdām
Ayrılma hiç şerī'atten ve's-selām

Gel berü aç cān kulağıñ ey puser
Söyleyim bir ṭoĝru yol Hāķķa gider

Enbiyā bu yola kıldı iķtidā
Oldı anlar çünki bize muķtedā

Selāmet bir yoldır Hāḡḡa ey civān
Elli dōrt farz eylemişlerdir beyān

Hāḡḡı bulmaḡ ister iseñ sālīkā
İ'tikād itmeñ gerekdir çün aña

Elli dōrt farzıñ evvelki ey aḡı
Hāḡḡı bir bil ismini zıkr it daḡı

Zıkr-i Hāḡdan olma ḡāfil ḡıl devām
İsm-i pākiñ ezber eyle şubḡ u şām

Oldı ikinci daḡı rızḡ-ı helāl
Kesb it anı yi yidir çekme melāl

Abdest almaḡdır üçünci gel işit
Şalāḡdır çün bağlan anı ey yigit

[41a.2]

Şavm u şalāt oldı dōrdünci hemān
İtme kesel beş vaḡitde ey civān

Ġusl eylemek oldı beşinci hemīn
Geşt [ü] ḡüzār itme ḡusülsız şaḡın

Altıncı farzı birāder böyle bil
Cümleniñ rızḡına Hūdādır kefil

Yedinci pāk libās giymekdir ḡelāl
Menhiyyāta olmaḡıl şaḡın meyyāl

Sekizinci tevekkül it Hudâ'ya
Sivâyı terk eyle bağlan rızâya

Toğuzuncı farzdır ey cân kanâ'at
Kanâ'at eyleyen buldı selâmet

Onuncı şükr-i Hudâdır dir dâ'imâ
Her ne ki virdiyse ni'metler saña

On birinci râzı olmak kazâya
On ikinci şabr eylemek belâya

On üçüncü farz oldu tevbe hem
Günâhlarıñdan arın var ey didem

On dördüncü oldu ihlâş 'ibâdet
'İbâdetdir hem tarîk-i selâmet

On beşinci iblîsi düşmân tutun
Virme fırsat aña sa'y it gün-be-gün

On altıncı farzını diñle dañi
Kur'anı huccet idinmekdir ahi

On yedinci ölümü haq bilmek hem
Gâfil olma fikr-i mevt it dem-be-dem

On sekizinci farzın da ey civân
Hudâniñ dostlarını sevmek hemân

On toğuzuncu vālideyne ũlfet
Eylemek hem ęatırlarına ęũrmet

[41b.2]

Yigirminci emr-i ma'rũf ile hem
Emr-i mũnkeri men' itmek ey dīdem

Yigirmi birinci hem ağrabayı
Ziyāret hem anlar ile ũılayı

Yigirmi ikinci farzı hem gerek
Emānete ęıyānet eylememek

Yigirmi ũçũnci farz ęavf-ı Hudā
Ferāhı terk eyle ęavf it dā'imā

Yigirmi dŕdũnci Haęęa itā'at
Anıñ Resũlũne daği inęıyād

Yigirmi beşinci ęaçmaę gũnāhdan
Hağır-ęāh olmağlığ daği İlāhdan

Yigirmi altıncı pādiřāha hem
Muği' olmağlığ oldu farz ey dīdem

Yigirmi yedinci hem ibret ile
'Aleme itmek nağar dięęat ile

Yigirmi sekizinci hem tefekkũr
Tefekkũr ehli ol olma teferrũr

Yigirmi toşuzuncu farz beyānıñ
Kelām-ı fařşāddan hıfz it lisānıñ

Otuzuncı çalbi hem pāk eylemek
Turāb olup tevāzu‘la söylemek

Otuz birinci yalancı olmamaş
Kimseyi maşkaralığa almamaş

Otuz ikinci başmamaş řarāma
İnřiyād itme delilsiz kelāma

Otuz üçüncü farzda mü‘min olan
Sözlerine şadık olmaşdır hemān

Otuz dördüncü şulağın gizlemek
Münkirātı dinlemekden men ‘itmek

[42a]

Otuz beşinci şıl ‘ilmi hem şaleb
‘İlimdir kişiye hem tāc-ı edeb

Otuz altıncı diñle gel farzını
Ėař üzre řutmařdır terāzūsını

Otuz yedinci ‘azāb-ı řūzařı
Fikr idüp Ėař şorşusun çekmek daşi

Otuz sekizinci rāh-ı Ėudāya
Taşadduş eylemek azīz gedāya

Otuz toğuzuncı cāhil gezmek
Rağmet-i Hağdan ümidin kesmemek

Ƙırđıncı hem dūşme nefis hevāsına
Olma tābi‘ nağş-ı māsivāsına

Ƙırđ birinci fi sebillāh ta‘ām
Yedirmekdir gedālara ey hümām

Ƙırđ ikinci kifāyet miğdarı hem
Rızđ-ı helāl istemekdir ey dīdem

Ƙırđ üçüncü mālınıñ zekātını
Virüp ide ĥacc şehādetini

Ƙırđ dördüncü ĥayz [u] nifāsın bilmek
Ol ĥalde ‘ıyāline yakın olmamağ

Ƙırđ beşinci ma‘şıyyetden taḅ‘ını
Pāk eylemek cümle andan ĥalbini

Ƙırđ altıncı tekebbürlük itmemek
İder iseñ zā’ıl olur hep emek

Ƙırđ yedinci bālīga olmadığ yetim
Mālını ĥıfz eylemekdir hem selīm

Ƙırđ sekizincisi budur ey ağı
Tāze ĥulāma yakın olma dağı

ır touzuncı farzında ey civān
Beş vakit namāzı hıfz itmek hemān

[42b]

Ellinci farz budur hem tutmak gerek
Zulm ile m'miniñ mālın yimemek

Elli birincisi farzıñ ey dīdem
azret-i Allāha şirk koşmamak hem

Elli ikinci[si] farzıñ ey aḥī
Zinādan livāḩadan kaçmak daḥi

Elli üçünci[si] şarāp içmemek
Daḥi anuñ yöresinden geçmemek

Elli dördüncisi farzuñ ey dīdem
Yo yere hem eylememekdir kaşem

İkrār idüp ur'an'a inanmayan
Münāfidır şanma anı müslümān

Bunları her kim tutarsa Şıdıyā
İşte odır min grh-ı aşfiyā

Olma gāfil ehline kıl itidā
Hem necāt sefīnesidir gir aña

a Te'alā oldu hādī bu yola
Emr [] nehyi gösterpdır her kula

İtdi nāzil ul iun ur'ān'ını
Bende iseñ utagör fermānını

aa bende olmak ise ger merām
Ayrılma hi erī'atten ve's-selām

Diñle cānım söylemişler bir haber
Hem hadīş-i nebevīdir bu eğer

Yiğirmi dōrt fi'il vardır ey oğul
Getürir yoħsullu didi ol Resūl

Evvelki aya ūzre bevl eylemek
İkinci cūnūp iken ta'ām yimek

Ūçünci ekmek ufağın ey aħī
or utuben iğneyüp bama daı

[43a]

Dōrdünci armısa oğan abuğın
Zararlıdır āteşe yama aın

Beşinci 'ālimleriñ hem ey puser
Öñince yürime ıl andan azer

Altıncısı bu-durur bil ey dīdem
Vālideyne ad ile ağırma hem

Yedinci ger bilir iseñ işiñi
Her aғаla urcalama diiñi

Sekizinci balçık ile destîni
Yur isen yoğsulluk başar üstîni

Toğuzuncı eşik üstüne hemîn
Oturma kim olasñ ğamdan emîn

Onuncu bevl itdiğüñ yerde hemân
Çün zararlıdır alma abdest nâgehân

On birinci yıkamadan çömlegi
Mekrûh olur koyma aña yemegi

On ikinci eşvâbuñı hem dağı
Dikdirme egnüñde şağın ey ağı

On üçüncü silme yüzün peşiñe
Ol ‘abeşdir pişmân olma işiñe

On dördüncü ğarnuñ aç iken hemân
Zarârlıdır be-ğâyet yime şoğan

On beşinci diñle anı ey puser
Örümcek koyma hâneñde kıl hazer

On altıncı fi‘il kim budır hemîn
Ta‘cîl ile çıkma mescidden şağın

On yedinci mağall-i bāzāra hem
Varup irken gice çıkmağa bār ğam

On sekizinci dilenciden hemân
Şakın aqça ile şatun alma nân

[43b]

On toquzuncı vâlideyne oğul
Bed du‘âlar eyleme var ebsem ol

Yigirminci yatağa girdikde hem
Yatma çıplaq kim ‘abeşdir ey dîdem

Yigirmi birincisi gel diñle söz
Qab ile qacağı qoyma örtüsüz

Yigirmi ikinci öğren bayağı
Üfürme hem nefes ile çerâğı

Yigirmi üçüncisi budur pîşe
Besmelesiz başlama her bir işe

Yigirmi dördüncisi budur tamâm
Ayak üzre giyme şalvar ey hümâm

Bu yigirmi dört fi‘il kim var hemân
Binâsıdır yoqsulluğun ey civân

Ehl-i îmân olmak isterseñ eger
Bunlarıñ gel cümlesinden qıl hâzer

Ƨut Resûliñ sözlerin Şıdķı gedâ
Hem aña uyanlara qıl iktidâ

Sözi şādık kendi haqdır ey hümām
Ol Resūlīñ ruḥuna gönder selām

Uymaḵ isterseñ Resūl’e yā kirām
Ayrılma hiç şerī‘atten ve’s-selām

Söyleyim bir nice ḥāslet ey aḥī
Cān ḳulaḡıñ aç anı diñle daḥi

Añla gel mü’mınleriñ aḥvālını
Nazm ideyim bir iki ḳaç ḥālını

Mü’miniñ mü’minde yedi haḳḳı var
Böyle ‘adet eylemiş perverdigār

Evveli birbiriniñ da‘vetine
Varuben nā’il ola şoḥbetine

[44a]

İkinci ḥasta ḥālinden şora hem
Üçünci cenāzesine tura hem

Naşihat eyleye dördünci kelām
Beşinci ḥaşleti virmekdir selām

Altıncı ḥaşletde diñle sözimi
Zālīmüñ elinden almaḳ maẓlūmı

Yedincisi bu kelāmı söylemek
Aḳsırdıḳda “Yerḥamūkallāh” dimek

Dağı beş ھاşlet var anda bî-gümân
Mü'miniñ ھاırlısıdır ey civân

Evveli tâ'ata ikbâldir elzem
‘İlm-i nâfi‘ kesb ider ikinci hem

Üçünci şerrinden ھاık emîn ola
‘Aşka yâr olup gide toğru yola

Budur dördüncisi [hem] bağ ھاıline
İtmeye ol tama‘ ilüñ mālına

Beşincisi mevt için ola ھاızır
Bile kendin fenâda hem misâfir

Bu beş ھاşlet kimde olursa dağı
Evliyâlar zümresindendir ağı

Var-durur dört nesne kim ھاıfz eyleyen
ھاırlısıdır bu nâsiñ ol hemân

Evvelkisi gizleye fağırlığın
İtme şekvâ ھاılüni ھاıkça şağın

Şadağasın gizleye ikinci hem
Üçünci mâşiyetini ey dıdem

Dördüncü cevr [ü] belâsın ھاıfz ide
Şabra yoldaş oluben ھاıkça gide

Dağı dört kimseye cennet intizr
Mştk olmuş anları her dem arar

[44b]

Evveli zıkr eyleye her dem dili
Zıkr idenler ola cennet blbli

İkinci hem unutmaya Allhı
Hıfz idici ola kelmullahı

çnci itdire it'm-ı ta'm
Ola dördünci ramaznda şıym

Bu dört haşlet hb 'ameller cem 'ider
Çn anuñ ehli olan Hađka gider

Gel birder virme dil msivya
İktid it tariğ-ı enbiyya

Kesb eyle hlđ-ı hamıdi Hağkı bul
Evliylar meslegidir işbu yol

Yedi şey' vardır birder farz bize
Zıkrin itmek menfa'at cümlemize

Evvel her bir işinde ey civn
Besmele-i şerife oğu hemn

İkinci işin tammında ağı
Dimekdir "Elhamdlillh" dağı

Üçüncü İcāb-ı su'alde hemİN
“İnşā'allāhu'r-raḥmān” demek emİN

Dördüncü tıyduḡda ölüm oḡucun
“İnnā lillāh ve innā ileyhi rāci'ün”

Bir ḡaṡa olduḡda beşinci meḡer
İstiḡfār itmekdir aña ey puser

Altıncı tevḡid-i Ḥaḡdır ey oḡul
Tevḡid ile şıdḡ ile Mevlāyı bul

Şehādet kelimesi yedinci hem
Müdāvemet eyle aña dem-be-dem

Ḥarām işe besmele dime aḡı
Ḥarām yedüñse istiḡfār it daḡı

[45a]

Eyle ezber bunları Şıdḡı gedā
Ki rāzı ḡoşnud ola senden Ḥudā

Anlar ile olmaḡ isterseñ müdām
Ayrılma hiç şerī'atten ve's-selām

Gel berü diñle bu naḡli ey puser
Ḥaḡkı farḡ itmek ise niyyet eger

Dört bölükdir ḡaḡkıñ eşnāfi aḡı
Biri insān birisi melek daḡı

Biri cındır biri şeyātın hemın
Bunlar ile toptolı rüy-ı zemın

Şınf-ı insân yüz yigirmi beş bölük
Diñle gel bu naqli ey ehl-i sülük

Ehl-i tevhiiddir birisi ey oğul
Bâķisi ehl-i küfürdir bilmiş ol

Ehl-i tevhiid dağı yetmiş üç bölük
Bir bölüği oldular ehl-i sülük

Yetmiş üçden bir bölük oldu nâci
Bâķisi bid'atta kaldı ey hacı

Fırķa-yı nâciyede dört 'alâmet
Var-durur çün anlar ehl-i sa'adet

Şeri'ata evvel iktidâ ider
Şehvetin mahv eyleyüp nefsin yider

Tabi'atın ıslâh ider ol kişi
Kalmaz anda ģubb-ı dünyâ teşvişi

Şâniyen ol ģırş hevâsın[1] atar
Emr-i Ķur'an ne ise anı tutar

Ķubb-ı mâl ü ģubb-ı câh itmez dağı
Ķubb-ı Mevlâyı arar ol ey ağı

Şālisen dāh̄il olur dil Őhrine
Ya'ni kim ğavvāŝ olur 'aşk baħrine

[45b]

Ŗehr-i dilden 'asker-i cehli sűrer
Seyr ider zāt-1 Hűdāy1 ser-be-ser

Rābi'an aĝyār ile olmaz celīs
Kalmaz anda hem ŝhevāt-1 nefis

Dāh̄il olur bezm-i vaşl-1 Hāzrete
İrer ancak bi-nihāye devlete

Ehl-i berzaħ çoĝ-durur bu yolda çűn
Yűrű bir műrŝid izine gir bugűn

Ŗerī'ata iĝtidā kıl ey civān
Ki bilesűn kim-durur műrŝid olan

Çűnki evŝāf-1 zemīmeden geçen
Aħlāĝ-1 ħamīde ābından içen

Kim ki evŝāf-1 pesendīde bula
Ol kiŝi kim ta saħna műrŝid ola

Meŝāyihden rivāyet diñle aħī
Ĥaĝ ile bātılı farĝ eyle daħi

Ŗol kiŝi kim yiyűben içer uyur
Daħi anda ħırŝ-1 şehvet bulunur

Ġayrı şey'i taleb itmez ol kişi
Bil ki şol hayvānıñ emşali işi

Ma'rifet taleb ider insān olan
Yir içer uyur yatar hayvān olan

şol kişi kim yir içer uyur ağı
Halk ile ceng ü savaşdadır dağı

Ġālib olmuş şehveti çünkü aña
Kelb ü hıızır sibā' dandır bi-vefā

şol kişi kim yir içer şehvet kulu
Mekr ü hile ile kalbi toptolu

Ol kişi bil ki řeyāfın zümresi
Tağılmış boynuna la'net halkası

[46a]

şol kişi kim az yeyüben az uyur
'İlm [ü] irfān talebinde bulunur

řehvetüñ arzusuna olmaz meyyāl
Dağı irmez kimseye andan melāl

Mekr ü hile eylemez hiç bir kula
Halk-1 'ālem bil ki rahatlar bula

Halka toğru işi toğru sözlidir
Du'ā ider dā'imā niyāzlıdır

Olupdır çün melâ'ikden evlâ dem
Bu tabî'atlı kişi ehl-i kerem

Şol kişi kim yir ier uyur ağı
Şehvetiñ arzusı bulunur dağı

Lâkin ھاłқа mekr ü hîle eylemez
Nefse uyup aşıla yalan söylemez

ھاłқа tođrı iři tođrı sözli hep
Ma'rifet 'ilmini eyler hem taleb

Oğuyup Qur'an'ı hem tevhid ider
Masivayı terk ider ھاłq'a gider

Taşraya şer'-i şeriften bir qadem
Haşâ şümme haşâ başmaz ol âdem

Melâ'ikden efđal hem insân odur
Tut itegin mürşid-i 'irfân odur

Añladuñ mı Şıdķıyâ insânı sen
Şanma insânı sibâ' şeytânı sen

Yürü bir mürşid-i kâmil ara bul
Serseri gezme cihânda 'ârif ol

Bulmaq isterseñ eğer mürşid-i tām
Ayrılma hiç şerî'atten ve's-selām

Ḥamdu lillāh bu kitāb oldı tamām
Ḥudāniñ ‘avni ile buldı ḥitām

[46b]

İşbu pendı muḥtaşar kıldum nişār
Rabbenā noḳşānımı eyle sitār

Temennā eylerim ey perverdigār
Ḳala iḥvāna bu benden yādigār

Düşür bu pendimi yārān eline
Yā İlāhī virme nādān eline

Ki kılmaz ol rāh-ı Ḥaḳḳa ülfeti
Alamaz bu ma‘nālardan ‘ibreti

İlāhī kııl sözüüm şer‘a muvāfiḳ
Ola cümle rızā...re muṭābıḳ

Hediyem yoḳ bundan özge neyleyim
Bu da kemdir daḫi ben ne söyleyim

Pür ḳuşūrum ‘afv kııl isyānımı
Ḥalk içinde setr eyle noḳşānımı

‘Āşiler içindir afvniñ yā Ğani
Cümle iḥvān ile maḡfūr it beni

Tevbemiziñ ḳabūlüne murād it
‘Azāblarından ṭūzaḫuñ āzād it

Raḥmetiñle afv kı1 cürmümüzü
Evliyālar gürühundan kı1 bizi

Ol ḥabibiñ ḥürmetiçün yā İlāh
‘Afvı kı1 çün itmişim ḥayli günāh

On sekiz biñ ‘ālemiñ üstādısıñ
Cümle iḥsān ehliniñ cevvdısıñ

Ḳapuña geldi bu Şıdķı faķiriñ
Bağışla cürmini sen ol ḥaķirin

Mücrimim çokdur günāhım ne diyem
Yoķ elimde saña yarar hediyem

Seni bir bilmeden ğayrı elimde
Saña yarar ‘amel yoķ defterimde

[47a]

Didiñ “Lā taķnaṭū min raḥmetillāh”
Bunuñla var ümīdim saña billāh

Muvaḥḥid ḳullarındanız yā İlāh
Mu‘āf it cürmümüzü ḳoyma günāh

Cemī‘i mü’minīn ü mü’mināta
Luṭf it fazlıñla irgördür necāta

Sen keremler şāḥibisin yā Ğani
İsm-i settāriñla bağışla beni

Mevtimizi āsān eyle yā Īlāh
Yevm-i maḥşerde bize sen ol penāh

Luṭf eyleyüp bizi Burāka bindir
Şırātdan geçürüp cināna indir

Cinānında bize ‘arz it cemāliñ
Tecellī eyleyüp göster vişāliñ

Şıdķı yazıuñ ‘aşķ ile bunca kelām
Ḥaķ seni maǧfūr ide yevmü’l-ķıyām

Kim ki noķsānımızı mestūr ide
Cinānıyla Ḥaķ anı mesrūr ide

‘Avn-ı Ḥaķ ile tamām oldı kelām
Ol ḥabībiñ rūḥuna yüz bin selām

Olsuñ āline ve hem aşḥābına
Tābi‘in enşār u hem aḥbābına

Rāzı olsun ümmetinden ol mu‘in
“Raḥmetullāhi ‘aleyhim ecma‘in”

Fātiḥayla kim iderse bizi yād
Ḥālķı nārından eylesüñ āzād

Ṭarīķ-i Bektāş bendelerinden ve sülāle-i müşārün ileyh ḥazretleriniñ [47b] ḥizmetleriyle istiḥdām olan el-faķirü’l-ḥaķir Şıdķı Baba’nıñ işbu Naşīhat-nāme nāmıyla ma‘rūf olan kelām-ı manzūmları bi-‘avni Ḥudā-yı müte‘ālī biñ üç yüz on Ağustos yigirmi beş tāriḥlü ḥitām-pezīr olmuşdır. Temmet.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sıdkî Baba ya da diğeri bir deyişle Âşık Sıdkî Baba 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın ilk yarısında yaşamış bir Alevi-Bektaşî şairidir. Pek çok eseri ve şiiri olan şair edebiyatımızda ne yazık ki hak ettiği değeri bulamamış bir kişidir. Yaşadığı çevredeki ve civar illerdeki halkın gönlünde taht kuran şair, edebiyat camiasında çok fazla tanınmamıştır. Ayrıca söz konusu şairin bir başka şanssızlığı da şiirlerinin pek çoğunun çeşitli araştırmacılar tarafından sehven başka şairlere mâl edilmiş olmasıdır. Bilim âleminde yeteri kadar bilinmemiş ve göz ardı edilmiş Sıdkî Baba ve eserleri üzerinde şu ana kadar yapılan çalışmalar hep iyi niyetli birkaç araştırmacı-yazar vasıtasıyla olmuştur.

Tezimizde yeni harflere çevirip incelediğimiz Sıdkî Baba'nın Nasihatnâme-i Sıdkî isimli eseri de yakın zamanda hakkında yazılmış olan bir makale dışında hiç incelenmemiş ve üzerinde çalışma yapılmamış bir eserdir. Nasihatnâme-i Sıdkî, Sıdkî Baba'nın dergaha yeni giren sâliklere tasavvufun erkân ve adabını öğreten ve onlara dini bakımdan bazı öğütlerde ve vaazlarda bulunan dini-tasavvufî bir nasihatnâmedir. Ama eserden, sâliklerin yanında müslüman camiânın her kesiminden insanın alabileceği çok yararlı öğütler de vardır. Bu yönüyle nasihatnâme aslında toplumun bütününe hitap eder. Eser, aynı Hacı Bektaş-ı Veli'ye nispet edilen Makâlat kitabı gibi "dört kapı-kırk makam" üzerine kurulmuştur. Fakat Nasihatnâme-i Sıdkî'deki dört kapı-kırk makamın, Makâlat'takiyle benzer yanları yanında birçok farklılığının da olduğu göze çarpmaktadır. Nasihatnâme-i Sıdkî'de sâlikin ancak bu dört kapı kırk makamdan geçerek Tanrının rızasına kavuşabileceği belirtilir. Ayrıca eserde dört-kapı kırk makamdan başka bir kulun bilmesi ve yapması gereken diğeri dini hususlara da yer verilmiştir.

Hicri 25 Ağustos 1310, Milâdi 6 Eylül 1894 tarihinde kaleme alınan eser dini ve tasavvufî bir nasihatnâme olması nedeniyle oldukça sade ve anlaşılır bir dille yazılmıştır. Hatta eserde halk ağzını yansıtan ibarelere çokça rastlanıldığı da söylenilebilir. Beyitler halinde kaleme alınan nasihatnâme aruz ölçüsüyle yazılsa da içerisinde çok fazla vezin kusuru barındırmaktadır. Eser içerisinde bazen aruza da uymayan ve hece ölçüsüyle yazılmış zannı uyandıran beyitlere de rastlanılmaktadır.

Şair eserinde verdiği nasihatların iyice anlaşılması için çok fazla Arapça ayet ve hadisten iktibas yapmıştır. Bu da şairin Kur'an ve hadisleri iyi bildiğini gösterir. Eserde verilen nasihatler ise kuruluktan uzak olup okuyucuyu sıkmamaktadır. Bunda şairin yapmacık olmayıp, samimi bir üslubu tercih etmesinin önemli payı vardır.

Manzum bir nasihatnâme olan Nasihatnâme-i Sıdkî'nin bugün için elimizde sadece tek nüshası vardır. Söz konusu bu nüsha Milli kütüphanede olup 06 Mil Yz A5297 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Elimizdeki yazmanın, müellif hattı mı yoksa istinsah mı olduğu belli değildir. Fakat yazmanın imlâyı iyi bilmeyen bir kişi tarafından yazıldığı açıktır. Çünkü eserde çok fazla yazım ve imlâ problemi göze çarpar.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Aşkun, Vehbi Cem(1948), **Sivas Şairleri**, Sivas: Kâmil Matbaası.

Aydoğan, Tuğba(2011), “Bektaşî Şairi Âşık Sıdkî Baba’nın Nasihatnâmesi”, **CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, 9. Cilt/Sayı 2, 2011, s. 290-312.

Buhari, Ebu Abdillah b. İsmail (1987), **Sahih-i Buhari ve Tercümesi**, (Müt.: Mehmet Sofuoğlu), İstanbul: Ötüken Yay.

Çoşan, Esad(1971), **Hacı Bektaş-ı Veli – Makalat**,Ankara: Seha Neşriyat.

Devellioğlu, Ferit (1986), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 7. Baskı, Ankara: Aydın Kitabevi.

Gül, Muhsin (1984) **Şeyh Cemaleddin Efendinin Âşığı Halk Ozanı Halk Ozanı Sıdkî Baba Hayatı ve Şiirleri (1865-1928)** Ankara: Kadioğlu Matbaası.

İvgin, Hayrettin(1976), **Âşık Sıdkî (Pervane)**, Ankara: Emel Matbaacılık.

_____ (1987), **Âşık Sıdkî (Pervane) Bibliyografyası” Türk Folkloru Araştırmaları Dergisi**, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.,s.143-157.

Kaplan, Mahmut(2002), “Türk Edebiyatında Manzum Nasihatnâmeler”, **Türkler Ansiklopedisi**, 11. Cilt,Ankara: Yeni Türkiye Yay.,s.791-799.

Köksal, M. Fatih(2011), **Mevlid-nâme**, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.

Kutlu, Mustafa(1988) “Sıdkî Baba”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, 8. Cilt, İstanbul: Dergah Yay.

_____ (1990) “Pendnâmeler”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, 7. Cilt, İstanbul: Dergah Yay., s. 241-242.

Müslim, Ebu’l Hüseyin bin Haccac el-Kuşeyri en-Nişaburi(2003), **Sahih-i Müslim ve Tercümesi**, (Müt.: Mehmet Sofuoğlu), İstanbul: İrfan Yay.

- Ocak, Ahmet Yaşar(1992) “Bektaşilik”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**,5. Cilt, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.,s. 373-379.
- Özen, Kutlu (1990), “Yeniceli Âşık Sıdkî (Pervane) Konusunda Şimdiye Kadar Yapılan Çalışmalar”, **1. Uluslar arası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri**, 507-519,Adana
- Özmen, İsmail(1988) **Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi**,4. Cilt, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Pala, İskender(2006), “Nasihatnâme”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, 32. Cilt,İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 2006, s. 409-410.
- Parlatır, İsmail(2007),**Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, İstanbul: Dergah Yay.
- Saraç, M. A. Yekta(2011), **Klasik Edebiyat Bilgisi - Biçim-Ölçü-Kafiye**, 4. Baskı, İstanbul:Gökkubbe Yay.,
- Sami, Şemseddin(2005), **Kâmus-ı Türki**, İstanbul: Çağrı Yay.
- TDK(2005), **Türkçe Sözlük**, 10. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- _____ (2005), **Yazım Kılavuzu**, 24. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Türkiye Diyanet Vakfı(1993), **Kur’an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli**, (Haz. A. Özek ve diğerleri), Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.

DİZİN

A

Abdülhamid Hân, 27, 53
Âdem, IV, 54, 104, 113, 117, 123, 158
Ali Baki, 18, 21
Ali Ekber Çiçek, 21
Amasya, 19, 21
Arapça, 13, 19, 25, 31, 32, 33, 41, 194, 201
âşık, 15
Âşık Veysel, 20
Atabetü'l-Hakayık, 11
âyet, VI, 43, 103

B

Bağdat, 17
Bektaşî, VI, 15, 19, 20, 25, 195, 196
Bektaşîlik, 37, 38, 195
Bilge Kağan, 11

C

Cemaleddin Efendi, 15, 17, 18, 22

Ç

Çehâr-yâr, 51
Çorum, 17, 21

D

destan, 22, 24
din, VI, 10, 63
divan, 11, 20, 21

E

Erzincan, 17, 18, 21

F

Farsça, 12, 19, 25, 31, 32, 33
Fezullah Efendi, 17

H

Hacı Bektaş-ı Veli, 20, 47, 193, 195
hadis, 10
halk edebiyatı, 15

Harız, 18, 19
Hayrettin İvgin, IV, 15, 18, 19, 20, 21
Hoca Ahmet Yesevi, 11

İ

İslam, 10, 11, 38, 195, 196
İslamiyet, 11

K

Kars, 17
Kur'an, 10, 11, 12, 194, 196
Kutadgu Bilig, 11

M

Makâlât, 47, 48
Malatya, 15, 17, 22
mersiye, 22
Merzifon, 18, 19
mesnevi, VI, 12
mevlid, 23
Muhsin Gül, 15, 18, 19, 20, 21, 22
Mustafa, 51, 54, 57
Muhammed, 35, 51, 52, 53, 57, 62, 147

N

nasihat, 11, 13, 14, 37, 39, 48
nasihatnâme, IV, VII, 10, 11, 12, 13, 14, 27, 194
Nasihatname-i Sıdkî, 14, 47, 193

O

Orhun Kitabeleri, 11

Ö

öğütname, 11

P

pendnâme, 10
Pervane, 15, 16, 17, 18, 21, 195, 196

R

Resül, 34, 46, 47, 54, 110, 115, 118, 121, 130, 133,
134, 139, 140, 144, 149, 152, 172, 182

S

Sıdkî, 3, IV, VI, VII, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22,
23, 24, 27, 37, 47, 48, 193, 194, 195
Sıdkî Baba, IV, VI, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22,
23, 24, 27, 193
Silifke, 16
Sivas, 17, 19, 20, 21, 23, 195
Sivaslı Sıdkî, 19
Sultan Mehmed Reşad, 18

Ş

Şam, 17

T

Tarsus, 16
tasavvuf, VI, 10, 13, 20, 35, 193
Türk edebiyatı, IV

V

Veliyüddin, 17

Y

Yenice, 16, 17
Yunus Emre, 12, 20

Z

Zeynel Abidin, 16, 17

SÖZLÜK

A

Adâvet : Düşmanlık.

Adû : Düşman.

Adûl: Doğru yoldan sapan, sapmış.

Âgâh : Haberdar, vâkîf, bilen.

Agniyâ : Zenginler.

Agu : Zehir.

Ahlâk-ı hamîde : Övülecek huylar.

Akvâl : Sözler.

Alîl : Hasta, illetli.

Arasât : Mahşer yeri, haşir ve neşir meydanı.

Asdika : Samimi dostlar.

Âsûde : Rahat, huzur içinde, dinç, sakin.

Atâ : Verme, bağışlama, lütuf.

A'vân : Yardımcı.

Avn : Yardım.

Ayne'l-yakîn : Gözüyle görmüş gibi, kat'i.

Ayyâr : Hırsız, hileci, dolandırıcı, düzenbaz.

B

Bârî : Yaratan, yaratıcı.

Bed' : Başlama, başlayış, ilk.

Berât : Nişan, rütbe, imtiyaz ve taltif için verilen resmi kâğıt.

Ber-devam : Devam üzere, dâim, devamlı.

Ber-murad : Emeline kavuşan, arzusu yerine gelen, dileğine eren.

Berin : Pek yüksek, en yüce.

Beste : Kapalı.

Beyn : Arası, aralık, iki şeyin arası.

Bî-iştibâh : Şüphesiz.

Bi-kes : Kimsesiz

Bi-şumâr : Sayısız, pek çok.

Bi't-tamâm : Tamamıyla, tamamen.

Buhl : Cimrilik, pintilik, el sıkılığı.

Buğz : Birisi hakkında gizli ve kalbi düşmanlık hissetme.

Bühtan : İftira.

Bünyâd : Temel, esas, bina, yapı.

C

Câh : Makam, mevki.

Cahîm : Cehennem.

Celîs : Arkadaş.

Cenan : Kalp, yürek, gönül.

Cevaz : Ruhsat, müsaade, izin, caiz olma.

Cevvâd : Çok ihsan eden, çok cömert.

Cinan : Cennet.

Cünûn : Delilik, cinnet, delirmek.

Cürm : Kabahat, kusur, hata, günah.

Ç

Çâr-yâr: Dört halife.

D

Denî : Soysuz, alçak, ahlâksız.

Derc : 1. İçine almak, katmak 2. Kitaba koymak.

Derd-mend : Tasalı, kaygılı, dertli.

Dest-gîr : Tutucu, yardımcı, arka olmak.

Didar : Yüz, çehre.

Düzetmek : 1. Yoluna koymak, tanzim etmek, tertip etmek 2. Düzeltmek, tesviye etmek 3. Yapmak, inşa etmek, 4. Takmak 5. Resim yapmak, resmetmek.

E

Ebter : 1. Sonunda oğlu ve kızı kalmayan kişi. 2. Ölümünden sonra adı hatırlanıp anılacak hayrı ve ihsanı kalmayan kişi. 3. Eksik, tamamlanmamış.

Ehl-i nîrân : Cehennem ehli.

Eğîn : Sırt, arka.

Ekl : Yeme.

Enîn : Acı ve sızıdan inleyiş.

Erkân : Temeller, esaslar.

Evkât-ı Hamse : Beş vakit.

Eyâ : “Ey, hey” manasına gelen ve Arapça kelime ve terkiplere giren nidâ edatıdır.

F

Fâsık : Allah'ın emirlerini tanımayan,sapkın, günah işleyen, fesatçı, kötülük eden.

Fâside : Bozguncu, bozuk, doğru olmayan.

Fahrü'l-enâm : Yaratılmışların şerefli olan Hz. Peygamber.

Ferâset : Anlayışlık, çabuk sezîş.

Fevâhiş : Bozuk işler, kötü ve haram olan işler, ameller.

Fevt : 1. Ölüm, mevt 2. Kaybetme, elden çıkarma, kaçırma.

Fuzûl : Fazla şey, lüzumsuz söz.

Fütüvvet : Yiğitlik, cömertlik, lütuf ve ihsankârlık.

G

Garaz : Kin.

Gam-nâk : Gamlı, kederli.

Gavvas : Çok gayretli, çalışkan.

Gayz : Hiddet, öfke, kızma, kızgınlık; kızgınlık başlangıcı, hınç.

Geda : Fakir, kimsesiz, dilenci.

Gill : Gizli kin ve garez, düşmanlık.

Gına : 1. Zenginlik, yeterlik 2. Tok gözlülük.

Gufrân: Cenab-ı Hakkın günahları affedip, örtmesi.

Gul : boş ve virane yerlerde bulunan ve helâk edici olan bir cin taifesi, ifrit, hortlak.

Gurab : Karga.

Geşt ü güzar : Gezme, gezip tozma, geçme.

H

Hâdî : Yardım eden, yardımcı.

Hakku'l-ibâd : Kul hakkı.

Halavet : Tatlılık, şirin olmak.

Halayık : Mahluklar, insanlar, yaratıklar.

Halvet : Yalnızlık, tek başına kalmak, tenhaya çekilme.

Hamîde : Övülen, beğenilen.

Haseb : Baba tarafından gelen şeref, asillik, soy temizliği.

Haslet : İnsanın yaratılışındaki huyu, tabiatı, mizacı.

Havf : Korku, korkutmak.

Hayırhah : İyiliksever.

Hazer : Çekinme, zarar verebilecek şeyden kaçınma, korunma.

Hemm : Gam, keder, tasa, hüzn.

Hemrâh : Yoldaş, yol arkadaşı.

Hergîz : Asla, katiyen, hiçbir vakit.

Hevâi : 1. nefis ve şehvetine mağlûp olmakla ilgili. 2. Nefsine düşkün, ciddî şeylerle ilgisiz.

Hevl: 1. Korku, korku verici 2. Ürkmek, dehşet, yılgınlık.

Hezârân : Binler, binlerce, pek çok.

Himâr : Eşek.

Hîn-i hâb : Uyku zamanı, uyku anı.

Hinzîr : Domuz.

Hilâf : Yalan.

Hitâm-pezîr : Nihâyete, sona eren.

Hûb : Hoş, güzel, iyi.

Hubb : Sevgi, muhabbet, bağlılık.

Hulk : 1. Huy, ahlâk, tabiat, yaratılıştan olan haslet. 2. İnsanın doğuştan veya sonradan kazandığı ruhi ve zihni hâller.

Hulle : 1. Cennet Elbisesi 2. Belden aşağı ve belden yukarı olan iki parçadan ibaret elbise.

Hulûs : Samimiyet, saflık, halislik.

Hûn : Kan, dem.

Hücced : Delil, şahid.

Hümâm : Himmetli, bir işe sıkı sıkıya sarılıp o işi bitiren, civân-merd.

İ

İcâbet : 1. kabul etme, kabul edilme. 2. muvafakat etme, razı olma, uyma.

İctinâb : Sakınma, çekinme.

İhvân : Kardeş, dost, sâdık arkadaş.

İgvâ : Ayartmak, azdırmak, baştan çıkarmak.

İkrâr : Açıktan söylemek, kabul ve tasdik etmek, onaylamak.

İkbâl : Bir şeye yönelmek.

İksâr : Çoğaltma, fazlalaştırma, arttırma.

İktidâ : Uymak, tâbi olmak, birinin hareketini örnek alarak ona benzemeye çalışmak.

İlâ yevmi'l-kıyâmet : Kıyamet gününe kadar.

İlkâ : Koymak, bırakmak, terk etmek, öne atmak.

İlm-i ledün : Allahın sırlarına ait manevi bilgi, gayb ilmi.

İmtisâl : Uymak.

İnâbet : 1. günahlara tövbe edip Hak yoluna dönme. 2. Bir mürşide başvurup, tarikata girme.

İnkıyâd : Boyun eğme, teslim olma, itaat etme.

İntizâr : 1. Bekleme, beklenilme. 2. Gözleme, gözlenilme.

İrtikab : Bekleme, gözleme.

İsâr : Cömertlikle vermek.

İstivâ : 1. İstikamet ve karar 2. Yükselmek, yüksek olmak, üstün olmak.

İstiğfâr : 1. Allah'tan, günahın bağışlanmasını isteme. 2. "estağfirullah" deme. 3. Tövbe etme.

İstikbâr : Kibirlenme.

İşrak : Allaha şirk koşma.

İştihâr : Meşhur olma, tanınma, ün alma.

İ'tikad : İnanmak.

İt'âm : Yemek verme, yemek yedirme.

İttibâ' : Tâbi olma, arkasından gitme, itaat etme.

İzam : Büyükler, büyük kimseler.

K

Kabz : Tutmak, ele almak.

Kâ'im : Ayakta duran, mevcut, bâki. 2. Vaktini ibâdetle geçiren.

Ka'de-i âhire : Namazda ettahiyâtü duasını okumak maksadı ile olan son oturuş.

Kadîm : 1. Başlangıcı olmayan, uzun zamandan beri var olan. 2. Eski zaman.

Kâhil : Tembel, durgun, gayretsiz.

Kalîl : Az.

Kâm : Arzu, emel, istek.

Kâm-yâb : Talihli, bahtiyar, isteğine ulaşmış, mutlu.

Kasem : Yemin.

Kehîl : Sürme çekilmiş, sürmeli.

Kefîl : 1. Körleşmiş 2. Az gören veya donuk göz.

Kem : Az, eksik.

Kenz-i nihân : Gizli hazine.

Kes : İnsan, kişi.

Kesb: Kazanç, çalışmak, sa'y ve amel ile kazanmak, elde etmek, edinmek.

Kesel : Tembellik, uyuşukluk, yorgunluk.

Kezîm : Kızgınlığını, öfkesini yenen.

Kıyâm : 1. Ayakta durmak, ayağa kalkmak. 2. Ölümden sonra tekrar dirilme 3. Bir işe başlamak, devam etmek.

Kıfâf : 1. Yetecek kadar olma, ihtiyaca yetecek kadar azık. 2. Terazi kefeleri.

Kilâb : Köpekler.

Kuğ : Arkadan çekiştirme, yerme.

Külek : Bal, yağ, yoğurt vb. şeyler koymaya yarayan tahta.

Külüng : Taşçı kazması.

Küşâd : Açma, fethetme.

L

La'în : Lanetlenmiş.

Lâ-nazir : Eşi ve benzeri olmayan.

Lâ-şerîk : Ortağı olmayan.

Lîk : Lâkin, amma, ancak, fakat.

M

Ma'ruf : 1. Bilinen, tanınmış, belli, meşhur. 2. Şeriatın makbul kıldığı veya emrettiği.
3. Adl, ihsan, tatlı dil, iyi muamele.

Makâl : Söz, lakırdı, söyleyiş.

Maksûm : Taksim edilmiş, ayrılmış, bölünmüş 2. Kısmet, nasip.

Masiva : 1. Allah'dan gayrısı. 2. Dünyayla ilgili olan her şey.

Masiyyet : İtaatsizlik, günah, isyan.

Maslahat : İş.

Me'kûlât : Yiyecek.

Mekr : Hile, aldatma, oyun, düzen.

Mecîd : Azametli, Şerefli.

Me'kulat : Yenilecek gıda maddeleri.

Meknûn : Saklı, gizli, örtülü.

Meks : Durma, eğlenme, bekleme.

Melâl : Can sıkıntısı, gam.

Melbûs : Giyilecek şey.

Menâhî : Men edilmiş şeyler, şer'en yasak edilmiş şeyler.

Mesâlih : İşler.

Menhiyyât : Dînin yasak ettiği şeyler.

Mesrûr: Sevinçli, merâmına ermiş.

Mevt : Ölüm, ahrete göç, dünyadan gitme.

Mezîd : Çoğalma, ziyâde etme.

Miftâh : Anahtar.

Mu'âf : Affolunmuş, bağışlanmış.

Mûcib : İcâb eden, lâzım gelen, gereken.

Muhib : Seven, sevgi besleyen, dost.

Muhît : Etrafını kuşatan, çeviren.

Mu'în : Yardımcı.

Mukallid : Benzemeye ve benzetmeye çalışan, taklid eden.

Mukteda : Kendisine uyulan, önde giden.

Murâkabe : Tas. Kendi iç âlemine bakma, dalıp kendinden geçme.

Mutahhar : Temiz.

Muttakî : 1. Sakınan. Çekinen. 2. Allahtan korkan.

Murâ'i : İkiyüzlü.

Musirr : Israr eden, direnen, ayak direyen.

Muzır : Ziyân veren, zararlı, zarara sokan.

Müberra : Münezzeh, müstesna, beri, temiz.

Mübîn : 1. Açık, vâzih, âşikâr, ayân kılan, beyân ve izâh eden 2. Dilediğine doğru yolu gösteren.

Mübtedi : ibda' eden, yeni bir şey peyda eden, bir yenilik ortaya koyan.

Mücâhede : Cihad etme.

Müdâm : Devam eden, sürekli.

Müdâvemet : Devâmlılık.

Mü'ekkil : Vekil tayin eden.

Mülhid : Dinden çıkan, dinsiz, kâfir, imansız.

Münker : 1. Allahın razı olmadığı şey. 2. İnkâr edilmiş olan 2. Şeriatın haram veya kaba olarak bildirdiği şey,günah veya kabahat olan.

Münkir : İnkâr eden, kabul etmeyen, hakikatı tasdik etmeyen, dinsiz.

Mürtefi : Yükselen, yükselmiş, yüksek, yüce.

Mürüvvet : İnsaniyet, mertlik, yiğitlik. İnsanlığa uygun olan şeyi yapmak. Güzel ve iyi şeyleri alıp kötü şeyleri ve hâlleri bırakmak.

Müsbet : Tespit edilmiş, delil gösterilmiş, olumlu.

Müstağfir : Tövbe ve istiğfar eden kişi. Günahlarının örtülmesini, bağışlanmasını Allahtan dileyen kişi.

Müşârün-ileyh : Kendine işaret edilen, ismi evvelce söylenmiş olan.

Müştâk : Arzu ve iştihak gösteren, fazla istekli.

Müte'âlf : Yüksek olan, yükselen. 2. Yüce, üstün.

Mütetahhir : Temizlenen, temiz hâle gelen.

N

Nâci : Kurtulan.

Nâfi' : :Faydalı, yararlı, kârlı.

Na'il : Muradına ermiş, eren, ele geçiren.

Nâs : İnsanlar.

Necât : Kurtuluş, selâmet.

Nedâmet : Pişmanlık.

Nef' : Faydacılık,yararlılık.

Nehiy : Yasak etmek, men etmek.

Nerm : Yumuşak.

Nisâr : Saçma, serpme.

P

Penâh : Sığınma, sığınalacak yer.

Perverdigâr : Tanrı.

Pesendîde : Beğenilmiş, seçilmiş.

Puser : Erkek çocuk, oğul.

Piše : İş, kâr, meşguliyet.

R

Râh : Yol.

Râm : İtaat eden, boyun eğen, kendini başkasının emirlerine bırakan.

Recâ : 1. Emel, ümit, yalvarmak 2. İstek, arzu, dilek.

Ref' : Kaldırma, hükümsüz bırakma, lağvetme.

Ricâl : Erkekler, er kişiler.

Rif'at : 1. Yükseklik, yüksek ve büyük rütbe sahibi olmak.

Rıfk : Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık, nezaket.

Rikkat : Acıma, incelik, yumuşaklık, yufka yüreklilik.

Riyâzet : 1. Nefsi kırma. Fani şeylerden nefsinin çekerek kanaat içinde yaşamak. 2. Bir hastalıktan dolayı veya nefsinin terbiye maksadıyla çok yemek ve içmeyi terk ederek faydalı fikirlerle ibadet ve ilimle meşgul olmak. Az gıda ile yaşamak.

Rüşd : 1. Doğru yol bulup bağlanmak, Hak yolunda metanet ve salabetle dosdoğru gitmek. 2. Hayra isabet etmek. 3. İstikamette olmak. Dinine ve malına zarar gelecek şeyi bilmek, doğru düşünmek.

S

Sâ'il : Dilenci.

Sâ'im : Oruç tutan, oruçlu.

Sadr : Her şeyin evveli ve başlangıcının en iyisi.

Sâhir : Büyücü, büyüleyici.

Salâh : Bir şeyin en iyi hâli, rahatlık, iyileşme, düzelme.

Sâlik : 1. Bir yolda giden, belli bir yol tutup giden. 2. Tarikat yolunda olan.

Savm : Oruç.

Sâyebân : 1. Gölge 2. Koruyan, himaye eden.

Saykal : Cila, cila yapan âlet, parlatan.

Sebb : sövme, sövüp sayma.

Sefîne-i necât : Kurtuluş gemisi.

Sehâvet : Cömertlik, el açıklığı.

Selîm : Sağlam, kusursuz. Refah ve selamet üzere bulunan.

Sem : Zehir.

Semere : 1. Meyva, yemiş. 2. Fayda, verim. 3. Netîce.

Seyf : Kılıç.

Sıyâm : Oruçlar.

Sibâ : Yırtıcı hayvan, canavar.

Sitâr : Örtmek.

Sivâ : Başka, gayrı.

Siyab : Elbiseler, giyecek şeyler.

Sûk : Çarşı, Pazar.

Sûretâ : Görünüşte, zahiren.

Süfli : 1. Aşağıda bulunan. 2. Alçak, pek aşağı olan.

Sülûk : Belli bir gruba girme, bir yolu takip etme, bir tarikata bağlanma.

Ş

Şayeste : Yakışır, yaraşır, uygun.

Şecâ'at : Yiğitlik, cesurluk.

Şekk : Şüphe, zan, bir şeyin varlığı ile yokluğu arasında tereddüd etmek.

Şekvâ : Şikâyet.

Şirin-ter : Daha şirin, daha tatlı, daha sevimli.

Şübehât: Şüpheler.

Şüru' : Başlama.

T

Ta'ab : 1. Sıkıntı, zahmet. 2. Yorgunluk.

Tâ'at : İbadet etmek, Allahın emirlerini yerine getirmek, itaat etmek.

Tab' : Tabiat, karakter.

Ta'cil : Acele ettirme, hızlandırma.

Ta'dil : 1. Değiştirme 2. Doğrulama.

Tahkik : 1. Doğru olup olmadığını araştırmak veya doğruluğunu, yanlışlığını meydana çıkarmak, incelemek, iç yüzünü araştırmak. 2. Bir şeyin hakikatına ermek, künhüne vâkıf olmak, nihayetine erişmek demektir.

Ta'zim : Hürmet ve ikramda bulunmak.

Tama' : Hırsla istemek. Doymazlık, açgözlülük, çok isteme.

Tasadduk : Sadaka verme.

Tathir : Temiz.

Tathir : Temizlemek, yıkayıp pâk etmek.

Tavk : Tasma.

Tayyibât : İyi güzel işler ve hareketler.

Te'kid : Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma. 2. Üsteleme, bir iş için evvelce yazılan bir yazıyı tekrarlama.

Tebdîl : Değiştirmek.

Tecvîz : Câiz görme, izin verme.

Tefvîz : Tasavvufda her şeyi Allahtan bekleme.

Tehî-dest: Eli boş, züğürt.

Tekasül : Üşenmek, gevşeklik, tembellik.

Tekebbür : Kibirleşme, kendini büyük sayma.

Terakki : Yükselme, ilerleme, yukarı kalkma.

Teşviş : Karıştırma, karışık etme, bulandırma.

Tevfik : 1. Uygun düşürme. 2. Muvafık kılma. 3. Cenab-ı Hakkın kuluna yardım etmesi.

Tevfiz : Acele ettirmek.

Tezellül : Zillete katlanmak, aşağılanmak, alçalmak, hor ve hâkir olmak.

Tuhfe : Hediye.

Tûl : 1. Uzunluk, boy 2. Zaman çokluğu, uzun müddet.

Turâb : Toprak.

U

Ubûdiyyet : Kulluk.

Udûl : Yoldan çıkma, dönme, sapma, vazgeçme.

Ugru : Hırsız.

Uhrâ : Ahiret.

Ummâl : 1. Görevliler 2. Yöneticiler.

Umûr : İşler, hususlar.

Urûc : Yukarı çıkmak, yükselmek.

Urvetü'l- vuskâ : Sağlam sap, Müslümanlık.

Ü

Ülfet : 1. Dostluk 2. Kaynaşma 3. Görüşme, konuşma.

Ünsiyet : Alışma, alışıklık.

V

Vusûl: Kavuşma, ulaşma.

Vüs'at : Bolluk, para durumu, fırsat.

Y

Yadigâr : Hatıra.

Yevm-i ba's : Diriliş, yeniden dirilme günü.

Yezdân : Cenâb-ı Hak.

Z

Zâ'il : Geçen, geçici, tükenen.

Zâhib : 1. Gidici, giden. 2. Bir fikir veya zanna uyan, kapılan.

Zeberced : Zümrüd cinsinden ve onun kadar kıymetli olmayan, sarımsak yeşil, cam parlaklığında kıymetli taş.

Zekâvet : Zeki oluş, çabuk anlama ve kavrama.

Zem : Tahkir etmek, hakaret etmek, ayıplamak.

Zemime : Beğenilmeyen kötü hâl ve hareket.

Zenb : Suç, günah, kabahat.

Zur : Kuvvet, güç.

Zü'l-celâl : Celâl, izzet ve heybet sahibi Cenâb-ı Hak.

Zühd : Dünyaya rağbet etmemek, nefsâni zevk ve arzudan kendini çekerek ibâdete vermek.

Zî-ruh : Canlı.

EKLER

Handwritten name: *Sakir*
F. Benderi Cemo Cadda
نصف نامه صد في
بنده بمالاکه

کتاب مرآة الرحمن الرحيم

بسم الله ايله سوزه بدأ ايله يم
اولا که ايله بسوالا که یام
اسمیا پاک مرتجعون ای خدا
حبيبک اول محمد مصطفی تک
جوام بارک بوزن قورون حرمینی
بنده کی برو واسطه قیل ای خدا
ایستدیم برحقه قیلیم یادکار
ایله رهبر عشقکون بن قوریکه
نرسدی و سنی اسمیم خدمت کورم
بو محمد اتمینک خدمتین
بو کتابه نظمیاه نصح ایلیم

199/1984

نام الله الرحمن الرحيم

A
5297

مطالعه

کتاب

Handwritten signature and notes in Arabic script, including the name 'Sakir' and other illegible text.

Set: Mubashir Gul / ANK

واحدة فرد واحد سك لا نظير
 لاشرك سك مثلك بوق بوق وزير
 سالكم بايكه كلكم آجكم
 خون عشفكاه طيور محتاجكم
 تسليح اولدم قول سنك زمان سنك
 نيل سان عصيانمى غفران سنك
 اسمى زناجك حرمى اى غفور
 ديلمى بلبل ايت قلمى بوزور
 بهدته بارويم بولداندو
 باركار اولسون كفن قرداندو
 بلكه اجهز اوله شو بارنجى زمان
 هم مبارك دور عبد الحميد خان
 كسكين اياه سيقنى ويرمه دلاى
 قهر ايه و شامنى باه الجلال
 چومه باشه سبك اوله عادل سلطان
 سابه سنده آسوره در جانمى
 اولكمم كانه حميد خان حرمى
 هم وزيران عالشان حرمى
 به هدايت اياه صدى كدابه
 كه باز سك بر خفه بلسوره هدايه
 نظيدم بر كتاب اولوك شريفتر
 منفع اولوك آخون سربسر
 نها كلكم بايكه بر فقير كم
 ويرارم اينه كخون صفرم
 صدق بولوه استراسك كرجات
 وير كچه روظن را صلوات
 برد كل آج جان قورغين ساكيا
 نطق صفره سربريم قبل اقد
 عددن بزلى خلق ابدى الله
 ديه لم خالقه الحمد لله

صفات

1310

صفات زان قديم اوله نملك
 قورقسان صفقرون معتدل
 وار اولده نظفدن شو كائنات
 بزله قورقوخه باز بوردى بولت
 كائنات ايجه باراندى آدمى
 عطا قلدى اگا ويردى كرمى
 آيمك نسلندن ابدى انبياي
 قودون قيلده اشرف صطفى
 هزاران شكر منت سكا بارب
 بزى امت ابدك اكا بارب
 بزكك كيم اولديم ناي اگا
 ايشلديم سستى بول ديا
 صهر نيم كيم اسم ابدى اولوك
 ايدو لم خيرت طومر اى ارضول
 اوبه نيم اقولان اصلانده
 بار اولديم فعلنده هم حالينه
 فعلى قولى حالى آتلك طومر بول
 اولور بونور يه صم و صول
 شريف قولى طريف فعليه
 سارنده حقيقت هم عظيمه
 ساكده اول شريفه مقام
 قبل سلوك اهلى ايسك اكا دولم
 شريفه شوكيم اتمسه قيام
 طريفده اولم ايشاره تمام
 لطيف سز دنى معرفت ايشى
 بنما ايشى خافل اوله ايكيش
 هم حقيقت معرفت سيز ايشى
 كسب اولتم ايله كل نظر نظر
 كير شريفت باينه اياه صلوات
 چوكى اول اولده سيقنه نجات

2

جنت ابد هم جهنم بودند
 موزه هم بوم بینه فاشم
 ایانک شرحی بودرد ای جوف
 بیل رسوله چونکی محمد بزه
 کتابی دخی قرآن مجید
 بونی بز چون سوله ریز لیسایله
 دین بولس ای بزیم اضغان
 دیلی سولونب اینانمده اگر
 کیم فیارسه سنت پیغمبری
 امینی هرک طورتسه بیل آنک
 امینی قرآنک طورتواه یعنی
 بزوی امک طورتاندون ای خدا
 باب شریفک اینتی صفای علمیه
 اینتیجی اولدی علم مقامک
 علم کسب ایت بولون و بر طرفله
 خورت ابد با دوش کوند کجه

ایشاه شرحی اولون پیغمبره
 جزا بایک حکامی قورده دخی
 شریفیدر قور قورله ای همام
 مقامک اولی اینانمده
 بر در الله اینانمده
 مثل یوقدر لاشکره لاشکره
 اینانم الله دیک برادر
 کل اشیا دخی مجله اول
 مکلری دخی وارد اینانم
 دخی اینانم پیغمبر لوه
 والیم الاضر وبالقدره
 امینی طورتسه الله لک اگر
 خیر العمل ایسه فلکده نیت
 نیتک هرزه ایسه اولی آگاه
 ایزاره جنایه ویردن بزه
 آبانک باصی آنک بصدی بیره
 امر حقه جمله سی دکله آخف
 واردور شهیده آنک اوله قلم
 دلیتم اولدی هم قلهواته
 لیسکه مثله شی دیدی حور
 کسبه محتاج دکله دی وزیر
 امینی طورتقه آنک سلسا
 یقندر سندن سکا کدکده بول
 کدکده اینانم کنایه دهر فاندیم
 انا غم وارد اول سورور لوه
 خداوند اکلهم دیم خیره شرحی
 جمله شس باشکده در اکلهم پسر
 فتح اولور سنده بکایب خشت
 او کلور بولور سنی ای اشتباه
 بونه بلانم بنم تکبیره
 جنت

قدريك كوار ايسه ای بختمو
 وبرزگان هم چي وار طوفوت يولو
 قلبه هم بسا نيه شهادت
 ايعوبن دسديم قبل عبادت
 كسب مال ايت وريجم اذن زكافي
 كه بواه سك هويو دون نجاف
 مقامك در نهجك حلال در زنه
 رزق كسب ايت تي بدر چكده حلال
 فناخت قبل رزقك بول نظامي
 آشد در اصلي خردك دکله سوز
 كه فرديشه پنيبه بفرهي كوز
 حردن قصده به بر لعه بيان
 صوابك جمله سي اولار زبان
 مكارنج تن توبه ابد اول كيشي
 تخم فرود كون اخلمه اوله البشي
 چكيني فرق كون هم جزاسني
 ايخا ايشتي صوب قول دعاسني
 فرق كون ايجو سجده به توبه
 اوله اول بر لعه نك مستفك
 نوبه قلوب كناهندن آرينه
 اوله مثبت ويردي افرارينه
 زنه حلال ارتوب عبادت
 اوله مقبول صوفتنده ناعني
 بسنجي مقامن نخاج
 مقامك بسنجي سي اوله نكاج
 آيه نكاج نفس الله بول فلاح

چونك امانك علم فرادشيد
 قبر الجنده اهليك بوله شيد
 بولور حوه عليه ايمه مقال
 جليله حق واصل اوله محال
 كسب ايت علمي اي بيش ايمه كسل
 آراسه فزهي آني تاوقت اجل
 الطيب العلم ولو كان بالرحمين
 چون بوردی اول رسول صومدين
 آيه كز علمي طلب هم تي كسل
 بتقدير كار بدر علمه عمال
 العلم بلا عمل ديكر رسول
 كالنجي بدوشه ديكر رسول
 عمل سين صاحب علمي اي ضولج
 بگزه ديكر رسول بيوسن آخاجه
 وعظمني دكله آنك نصيحه اوي
 كلبن دوشور آخاجين بر نه توي
 ائي اه خدمت عليه عاملاره
 طبريز راهي كوسترن كا ملاره
 علم ظاهر علم باطن در زانف
 اوي آكا اوي امانه سن اي صوف
 صفي سجده باطلدن كبرام
 اكيجه كوندز علمه سعدي ايت اولام
 باب شريفه اوجي مقام صومدين مع زكات كلوزلات
 اوجي سي مقامك صوم صلات
 زكاتبه حج هم صقه شهادت
 اوله مثبت بوشني شرط قرآنيه
 ايلدك چون آكا امان جا نيله
 امان اسلام بوبو كيدر بولر جوت
 طوف اوجي قبول نازي كر توكوت
 قدرينك

چون سزنجی مقامک مرحمت هم اولوه صاحبه شفقت و رقت
مرمت شفقت مروت اهل اول سلوک ایت وار و بر و بقید معنی بول
کل بوله سکه ملامت و صدق کین نه انجیت کسه بی و نه سن انجین
لطفرنجی مقامی ساکولوت و شریکات لطیبات

ظفرنجی ساکولوت لطیبات هرنگی وار ساکولوت مشروبات
شبهاتدن مرمدن اولوکه بر اولمه یقین صرمه ای دین آرک
شرعیاتک روحصت و بریدیکین بنه سینی هم رو کور مدیکین
قومه اغزیکه ضعیف دین آنی که سادمت ایدیک ابانف
شرعیاتک اولونجی مقامی نیاب ظهیر و ایت شمس ملایک

پاک لباسی کی انکله واری بولن طاهر پاک اولنلر اهل جنات
ظهیر اول طاهره باطن ای پسر منتظر قورلرین کور سوز
امر صروف نهی صکار بیل نه امین طوف زیندن حق کجور
علیده علوه به بیول بوله کور صادق و صومده مقبول اوله کور
طهارت شموله شریک باصه بر اشباع ایت سنت پیغمبره
ایست ال اوله مؤمنک صلاصده هرچنده کومل فرخنده

امثال ایت امر حقه سن دنی تجویز ایت طوره ککاخ سزای آنی
اتباع ایت سنت پیغمبره و برمه فرصته اصلا نفی الزوره
بقه سکه تا محکم هیچ کوزلرک صود قشده که اغ اولوکه بوزلرک
المنجی ضعیفی و تقاس بملک

خطی و تقاس بملک التمجی علم و فوعده مجامعه صرام
نمای بی خطی کوزلرک آنی تقاسک مدتی فریه کوزلرک دخی
که و فوج بولدقیه اندر نایه صلوات و صومین فریه لر قضایه
مدتی اولدنده اکمال آنلرک عمل ایدوبن رکبشه لر طوبی ک
بدنجی مقامی فرقه و مستلک اولنل

بدنجی فضیله سنت مقامی فضیله سنت ندر بیل کلامی
فرآینله بوبر بده جمله مره ایشلیله لم اولدی فرض بوسوزنه
سنت اولدر ایشلیله اول بول امر ایشله ایشله بالاولوکل
ایشلیله انکار ایدرسک سنتی دکلسک سن کوزک اتقی
ایدرسک کوزلرک انکار آنی آتیشه ایلقا ایدرسک سن سن
سازنجی مقامی شفقت و رحمت

چون

فآذین آریسمه مشیه اولاد
 آریلوسر جوده آله قول بولن
 برده واردر اول مرید مجازک
 فواخنده اول آیتن خاری
 دی سوبار قلبی تصدیقه ایمن
 شمشیریه امریه بیل طمانینه
 فولدونه دستگیریک ایدر کسل
 اولمراشاد البیسه ویرینه سال
 مرید خاص اول برادر جگه خم
 اشتغال آیت ذکر خضر دسیم
 الفخیمی نعم کنش کنده اوزین و کسوفی اهل الله بکرتک
 مقامک اوجینیه بودر دخی
 کنده کی اهل الله بکرت آتی
 ظاهر باطنده اجان اهل اول
 بالکلی نوری حقیقه بکرت
 ظاهر باطنده اجان اهل اول
 آیه نوصیه نفسی مولانا ایه طول
 آریله بولدن بوله سگه عزت
 که اوزرزه اولویه نزل سبلا
 فقرا به صورت ایه وائما
 لطف ایه و به انجمنه بورد
 اول رسول الفخر فقره بیوردی
 که آنی نزل آیشده اول رسول
 زینت و نیایه طبعی ای اوخول
 رنده الطاهر عشوان الباطین
 او فوکیدن صابیلدک آق نوزیک
 فتنی قورده بکره در ساک اوزیک

۹
 تحصیل رضای صده ایسه علم
 آریله هیچ شریعتده نالتم
 طریقت عذرتد اوره معنی واردر اولی بر مشیه نه ال طریقتده
 لطیفده دخی واردر اوره نظام
 ساکاکا که آتی ایله دوام
 بو بایرین اولکی نظام ای جودت
 طریقی بر مشیه دن دست دوات
 اول مریدیه رو به صفالکر اولیه
 فیرصه نغمه هم طبع اویجه به
 بولمنه کین کیر بغض حسد
 نوصیه ایه کجه کونده ال عدو
 پالک اوله هم اهل شهوت اولیه
 دخی آنده نغمه رعیت اولیه
 اینه کدوسی اوله نوبه کار
 حقه رجوع ایه هم بال استغفار
 من عرفه سستی کشاد ایه
 عین البین مرید بن ارشاد ایه
 مرید اولاده مریدیه فائده کرک
 آب استغفار بره بونجه کرک
 طریقتن ابغنی معنی مرید خاص اولوه
 کورله مریدیک آینه سده باهی
 ابغنییه اوله کور مرید خاص
 کورستیر اول آیزین بیغیر کرک
 مطع اول آینه سن اول سرورک
 اوله کلیل طوت سوزنی جانیه
 اول سنی تلقین ایه فرآ نیایه
 مریدیک ارنده نه جعفر برنم
 یعنی کم مرید خاص اولاده آدم
 مریدیک ارنده نه جعفر برنم
 فرآنده

صورت اعلمه واربعضه ولی ظاهره باطنه پمانه در بی
ولاین اویله صفده آزر آزر اونه من بلیل کمی بقوشکسه عا
اولیانک دیل شاره سوزیدر بسانک الفنده انسه کنایله
طریقک دردیغی معای تقصیه جهاد انک

کاربرد دردیغی معایک جهاد جهاد ایله تقصیه اول برمد
تقصیه جنک جمله حربه بریدی رسول اکا جهاد اکبر دیک
عاقیل ایسک بلیه نفس دیو که سدمت بوسوک امانک اول
نکیم تقصیه فوزه کلور ایشله بوطریق معایه بوشله
وبرمه تقصیک استکی اول اینی مثل ماردر صکره نیت اولضیق
ایجهه صاره بونی باشکه عدور اول اغوقانه آشکه
کوجک ایکن سور آنک ایشی کولنک عقبله عوراز باشی
وبرمه فوضه تقص اصلاقیل رولم تقصی بجماره مرد ایشیدر والام
طریقک بشیغی معای خدمه

بشیغی معای خدمت دیدیدر ولیدر نه بزوست دیدیدر
ظاهره وراز خدمه در بالطنده اولیا خدمه در

انکه

انده تعظیم ایدر لجمه خلق که خدمتله اولدولر مقبول حق
اول خدمت صلات محس بز قرائتله اولدی قرضی بوسوز
اولدیه خدمت غازه ادخل غیردی خدمتله دی اولضبول
اولدیه ادا جویک قرضی اول مقبول اولدی نایله عمل
ایله خدمت مشیه طوت سوزنی کوسوز اول انبیاک انینی
رضی اولده بوسوکه خدمتله قیل مشیه خدمت استقامتله
انده تعظیم کردر جانیه که اندر تلقین ایدر قرائتله
مشیدک امرینه خدمت ایت ائی بیور بقیدن بدم جمعه دی
آریلورسه قولی قرائدن آکر مشیه دکل لکلی آرخونه مکر
مشیه اولان شریفیدن بردم طس بعضی نوصید ایدر
اوله برمشیه بول و ایت خدمی خدمدن اوله دور ال خدمی
طریقک التبیغی معای موق ورجا

حوق خدا اولدی التبیغی معای حوق رجا بابنه وارقیل قیام
خافل اوله حوق خدمن بر نفس ذکر و شغول اوله غیردن سوزگی
اولسه برکیشده کحوق خدا وصال خدمدن دکدر اول جلد

خزانة اخلاصی کیه آکنینه طاقه تسلیم زنجیری بپوشونه
 سوارک اهله کرک تاج اوب وار آخ برمشیه دن ایله طلب
 غناعت ناصبی وورخین باشکه خابین اوله قوشوکه بولانکه
 قویه غیل تلکده حبت ساچما اوله کور حقدن کلانه هم رضا
 ذکر صه ایت کچه کوزنه بی شمار که اوله سگ دو طرانه بختیار
 اهل قرآن اولکی اوله سگ ولی آخرت ایشین کور سوارک جانکالی
 حبت دنیا هر کمانه اولدی سگ کبر ارلر راهنه ایله شمار
 کرجه اوله استرک حقد بار کبر ارلر راهنه ایله شمار
 طوقیزجی نصیحت اهل اوله کلبیا لک صحبتی لذت بوله
 ابتدا کندوسی طرته سوز لرین که جویره مناهیدن بوز لرین
 انبیانک ایزینه طوغری کیده شکیلا ذه قرآنه حل ایره
 نفس ایچین سوبلیه هیچ کلام نظره صمه پاک اوله کنده لالوکه
 شمدن چوتد بورانده اوغوزسی اندره بیل بقلینس طوغوزسی
 محبت ایل کوسوریه خلفه مال ایچیف نفسک در دینه ذکر کوشی اولونون

۱۴
 خورن خدی جگن ایشاندورر خورن حقی بلیمان شیطاندورر
 استر ایسک قرب حق کورصال جغه سیک تلکدن خورن دلجلال
 نارطوسخندن دهرسک کور آمان نتره خورندن خدی که هر زمان
 رحا ایله خورندن ایله صقیب که کور سیک حنتی عین القبر
 خورده خورندن خورقیان ناندن هم مطهره فعل زار آذن ای دیدم
 طریقه برینی خله کیشی کنده اوزبه بیه کبلده آل اهلک
 بدیمی بلکه اوله اوزین صقلقده ماسوارون کوزین
 منی عرف نفسه دهری کورل فقد عرف ربه دهری رسول
 بلبلر اوزینی بلدی خد سین بلیمان بولن حقیقت ضیاسین
 شول کیشی کیم فی ضروره اوزندن لذت ال اولیایک سوز ندرت
 فی قلوبهم مرض زمره سی بی بصدر کبلایه نسته سی
 اوزینی بلیمانک فکر علیل اولک انجمن حقی زهی کلبل
 حقی بلیک استر سیک بیل اولک صوم سکا سندن بقدر آچ کوزک
 طریقه سزینی مقامی تاج ارب و فرشته اهرت
 سارنجی ووه طریقت ناصبی دورق باشه قیوه نقسک خابنی
 خدی

بولمه استرسك اگر كتر نوان غنوصفیه باد اول ای بولت
 طریقه عالیه بپه درت زنی غصوره ضریبه البش از در
 المنینه بنیاد طریقه دیر المنینه احکام طریقه دیر
 دمی المنینه اراده طریقه دمی المنینه اصل طریقه دیر
 لطفك بکله دت مفای آکره نوب البش آتی قبل قیامی
 بپه دت مفادن التي اول اولده بنیاد طریقه قبل عمل
 نوبه در التیدن اولکی مکر نوبه قبل دون ماسولرانا ای بولت
 فصولك نوبه ای کمی نوبه علم الملک اولده قضی بروه دیرم
 بکیش کم اولمیه کر نوبه حار فواحه فعلی آنک قبل فرار
 نوبه قبل بد خویار بکه ای بولت نوبه کار قولرین بولت سوره
 کسم جرد کم جوره دیو حقدره اوسید نوبه کار قولرین قضی صریه
 نوبه قبل فرضه کی فوت ابته هم قویه بکوفه بارینه دهورم
 بنیاد طریقه ای بپه مفای بر بزه هامه ای بولت
 ای بپه بر بزه کامل ارده ابوبن بوز سوز علی اول سر دره
 همیشه کیمه سوبه ایم نشانی اولاول بوله علك کانتی

وارمه اوله که لوك یاتنه اوغرم غفلت ادیب زیانته
 بلدیکی بلدیکندر جود دور او بار از دره کوه صوم بولت دور
 بوجوهی بکرتزه دره عارفان اول بجه غطف کیمه کوه صوم بول
 طریقه اولونقی مفای مشوشه
 مقامك اولونقی عشفه اله نفسه اویه اباه وار غنقی بنیاد
 شول کیش کم غنقی کتوره بولده طریقت باند کامل اولدی
 سلوک اهله کر که غنقه شوره بولیان غنقی بولت بروه دور
 انبیا جون غنقی ابده اقباسی بولده اولون بولونقی نیجه ناس
 غنقی بولمه استر اسک کن دمی توجیده سسی اب کچه کتوره آتی
 جهه زکوک افضل توجیده دیر اعتمار ابیکم آتی اله دیر
 توجیده بیه حاصل اولور غنقه همان طوره صوب سسی ابه کتوره خیزد
 ذکره دستور ویرده جون الله بزه توجیده آنک اولده قضی بولون
 ذکر سنه غنقه حاصل اولور ای جین واصل اولور غنقه غنقی اولیان
 وار ایسه غنقه مجاری سنه کر تبدیل اب غنقه عقیقه بس
 دیر ایسک تبدیل بجه ره ای بکیت کبر باطلت کتوره توجیده اب
 بولمه

طاشه كرمه ايشه بوكونظر مراره اولسه آنى التون ايره
 دوشون ايره صوره اولماني خالصه التون كيمي صاف ايداني
 دهي آنده بد فطار اوليه خرصه نقره هم طرف اوييه
 فاد هم قزغ ايدو غيبت اوليه باك اولوني اهل شهوت اوليه
 كيني كبر بعضي صردون منار اولوشى ايساشنه اورر اوليا
 بوصفانلردن كيني انسانه اولور قلمى آنك طوطولون اجه اولور
 كيم جاهلان مرشيه تحفو بول حقيده باهلي زنده ايت عار اول
 مرشيه دبو ذميني طوندنيك خدمت ايدوب هم آلى اويديكي
 سنت بغيره ترك ايتيه قرآنك امرنده غيره كيميه
 شردن تقليد مورده انسانه آلدرد نيله سرده ارشادي كوزي طالوره در
 مرشيه تحفو بولور سك آل بيور بنده قويه يانكي آل كوزر
 بنياد طريقتك اوميني معاصي باك اولمه
 اوميني باك اولماي جابه بده ظاهر با مين كركه مطهر
 سبل و جورك بيتني ورا ايد باك فالاسك قلبك سائنده آلك
 بيور دى هم فرآنده اول مجيد سوزن قطره نول قضم مزيد
 گل ياره

كل ياره باك ايره كوز اوزيكي سوزمه هم باكليني آج كوزيكي
 مقلبه لر دويك باكره اوز يمن آهت غسل صواكتمن بوز يمن
 بوسوز ايله جوقاري قانديريا بلنجيه نيجه من طولو نديره
 ظاهر من باك ايلميان جاهون باطينن باك ايره بيلش غافلوت
 نظر ك سوزك لسانك باك كرك ظاهر ك دفي نزلانك باك كرك
 ظاهر من باك ايلك خوشجه آهين رندي الظاهر غنون الباطن
 بنياد طريقتك در نوي معاصي قلب سليم اولمه
 سلمه در دنجي ايله كل اوزك ايت سليم قلبكي فالاسك اشراك
 سبل اوزيكي اولم كوز صاف سليم كوريم سك جويك غناب اليم
 قلب سليم استر آنده زالجلال منفعت ايلمن اول خيال
 مال عيال نفع ايلمن ديده كرم استر آنده زالجلال قلب سليم
 حب دنيا دره اولم كوز صاف قلب مكلوبه ميل ايدوب اولم كطب
 بنياد طريقتك نوي معاصي اشراك ايلك
 بنجي خزندر خلت ايد هم حقم قاچ خلد زمانه ايد ورم
 شوري منكر دن فله ايت اي عشرت عشق نيفره قلد ايت اي عشرت

عوامك دورلو فوننده ای آخی اهل سلوک جوهری کده دخی
 شوله کبشه کی غناعت اولیه دنیا و اخذنه راحت اولیه
 خدا هر نه وروی ایسه بی بکون که اولوم واردر کچو کونده کونه
 بورمالدره آیین ادر بچاک خدمت اید بنی صوره فوید بچک
 غناعت اهل ایسه سرور اول غناعتی بومه ایسه ابردارل
 نیل طمناک فاندنه خدر مالکده طومین صفین سنی بورد
 دخی اهل طریف النیر النیره اولی معرفیه
 طریقتک التبد احطامی هم معرفیه ابتدا ضامی هم
 کلبر و سنی معرفدن آل خیر حقی بیلن معرفت سنی بصیر
 حقی کورمک دبر ابرابک بی بریا معارف علمنی کب ایت دائمی
 هر اشیا ی معرفیه بیلد یان معرفیه قوی مقدر ابردرین
 معرفت سز کیش بیلن اوزینی اعما فاشنی اجهاشده کوزینی
 معرفت قلب حاصل ایت ای پره معرفتس بیابندن قبل خدر
 معرفت کب استر آیا ذکر بزادانه دولم ایت ایت دوما
 صفتوب صومغالی ده هنز آل قدر نو فردش نو جدرک بحریدال

گوشه و صده نه کیر اید ناعت طور هر هنک ایت نعبه وار هر صامت
 حقیقت فاشم خلفک ابشینه روزه صافین مکتولک پشینه
 حقه حجت اولیان اولم یار وار مجلسی لر اید فرار
 اید خلوت کوشه بنهات کیر تومید اید خلق عزانه کیر
 اید انشار ذکر موق من همین که اولدسک حبت دنیا ده این
 حبت دنیا هر کناهم اولدی بنی ویرم فرضه اید آنکه صواشی
 تنک دنیا هر عبادهک باشدر تنک اید تنک انبیا بولدشدر
 اولم لکن تنک کب حلال نفس کفافی مقدهنده بورد وبال
 کب مال ایت اید کسب و بل جکی سسک تا کیم او خنده مالک
 بنیاد طریقه النبی صفا غناعت
 التبدن النبی صفا ای کوزیم غناعت غناعت ایت طوت سورم
 غناعت بر خزینه بوزینا بوله آخی کیم اولعجب طوله غنا
 روزه مفوم غناعت اید هم ایتمز ایسک کم عیار سسک سورک
 غوبلرک رزقه دکه کوزک غناعت نوز به طوسوک اولک
 غناعت سزک اید لر نولد بیلر هر برسی نیج بو بولد بیلر
 غلامک

طوغار شمس معرفت نوبت به
حقیقه باطنی بیکسسه تمام
احکام طریقه اکتیمی مقامی بر طریقه

اکتیمی مرد اولی بگفته هرات
نفسی دیوزضه آیه اش در کبی
مرد اولی اهل الله اولی غم بمن
عورت اولی دنیا به مرد اولی اخی
مرد اولی نیکه تفصیل از غم
دنیا به تا پیدای نامرد اولی
مرد اولی ای جابه مرد نیکه خیر تمام

احکام طریقه اکتیمی مقامی حقه باطنی

خدا به باطنی او یعنی مقام
حقه باطنی آیه ای پس
ما سبوا نیکه نقشه الدنیا کج
آکا او باره کاسیک ابرو کج
احل طریقه

اهل عدلک مجلسنه فیل قیام
علم نفع بر طریز بول و آکا
احکام طریقه در دینی مقامی حقه دین

هم مقام صدیه در دینی مقام
بیر بول
صدقه بار اولی ای برادر حقی بول
ایله اخلاصی صدقه فی حقه فیل بول
صدقیه فیل اولیا غم منف
صدقه و باطل بینتی فری ابرو
حقی صدقه بیل باطنی باطنی هرات
قرآن امرین کیم طریقه ای اخی
حقه اولی باطنی ترک ایت جن

احکام طریقه شیخی مقامی تفکر

تفکر اولی شیخی مقامی
بیل اصلک سترنی حقی به ساک
غافل اولی بحس فکره دالاکور
فکر به مقصودیکه بول بر لاکور

خير سبيلك اليه ويوميه بيوت يعني اصار له فوره فيوت
 دعي اركان طريقه التبهه التبهه اذكحليم
 بواركان طريقه التي دعي التبهه اذكحليم
 كبه نك هب عليه حقه كبه تحصل اياه طورم علمي اذكحليم
 سعي ايت علمي تحصيل ايد عالم اول ايد عمل علمك هم صفي بول
 اوله علم ساكدهم اوزك بار انبياده قالد بزده بادا
 الملوب العلم ولوطان بالرضين بيود وود اول رسول صومين
 طلب ايدك علمي هرزور ايسه چونكي علمي كس ايتك زفهر كس
 عالم اوله انبياتك وديشي بوباه وبعشي انبياتك خالص
 خذ لك سزونه مدته علم وصال باكينه فرينه علم
 انبياتك تامي دولتي علمي اولبالتك قلب توفى علمي
 نعلم ايد اهل علمه اي بس جهله يقين اوله انه قيل فزده
 شريك ادينه بنه شئي ديد بيلر ولاكن جاهد لاشئ ديد بيلر
 كچه كونه طورم جالبش اي صوابه جابري علمي كس اياه علمي
 اوف علم عالم اوله ساك عزيز
 عالم اوله عالمه هر كس

شول كيشكم اعلم ايسه نكرو بار سوزلوي ايتك اوله كم عباد
 فكر يد بولده نظامي بوكا نسات نكده هم حمل اولور هر شكولات
 هر عبادت اولده اي جوف تفكر ايتك التهم بزمات
 معارف كس ايه مز فاني علمي نكده سوزك لوك راي خليل
 فكر اينه دنباي فكر ايت افقني كه بوله سك صمد فنده غزفي
 احكام طريقه التبهه مقام توفل
 التبهه اولدي توفل بيل جهين ان الله يحب التوكلين
 او مور كده توفل ايت خذيه صمد محبت ايلر اوله كده ايه
 همراه اول ترك ايتهم كرم صافي كور ميه سلك او مور كده زباني
 توفل ايت لوزور بوله باهي ندم ايله اثناء ذكر حققي ديدم
 توفل ايت حقه باغنه صدقني ايتهم تعجيل اول وير هم زنيكي
 خذ مننده لاكن ايله كمال خذت الجون ويرش صمد ابا الله
 ويرده ارغان تعالى الله فوله ناله كيتسوك ايتك ايد بولده
 بتوفل على الله ديد فرات توفل ايله بيك حقه هر زيات
 جاهد شيطانه اينه توفل اوليه سلك كه جواده تذال
 خير سوزك

شاکریندن صابرین فرقی بیل اول کبر ایستی جنه کل قیل عمل
 صبر ایدنر ورون دولن تاغنی صبر بله بولر بله در عطا جینی
 صبر ایله کیم صورت رحمانه بود ارمینه بیل باغله کیم سله بود
 دخی دردی بولدی صبر ایله کل ازا ایله جفا به صبر ایدکل
 البلاء مؤکل بالانینیا انبیا به مؤکل اولدی بول
 اولبالره دخی امثالنه صده بد احسانه ایدر اوزبانیم
 زهر اینه کیزلیر لطف آنک تحکل ایت رضاسنی مستغناک
 صبره بول بولدی دیرسک ای جوره ویرصلوت اول رسول هر زمانه
 ویرصلوت صبره صدق قیل طلب صبر بول مقصوده ایدر اوله
 ارکان طریقتک در دخی مقام رضایه
 رضایه در دخی مقام کل اینست چشمه رضا بولر نه ای اینست
 تحصیل ایت وار حافلک رضائنی قول کون رضی ایدر صداسنی
 رضاسنی اولیانه بزه آباغک باصم صیقین طوت سوزیم قوت اولدی
 آل ایدست هم اوقوتان قیل نما قیل توضع بالار هم ایدر نیازه
 هم رونق اوله اوله اهل کتاب اربین قوتوب نهینه قیل اینتیا
 دولتی

عالم ایسک علمه ضرور ایله انی ایسک عالم کیم سوریه
 ارکان طریقتک اکتی مقام علم
 التبدن اکتی علمه اولدی علمه سوریه دخی اوله ظهور
 جوره کون ساکولم هر زمانه هم بولورده کتیر اهل علم اوله
 اهل حلالک قلب آوی تبناد اولر هم دخی تابسته ارشاد اولر
 عاقبت اوستاد اولر اهل علم علمه کعب الیوم هر بر علم
 علم اولیانه کیش جیوانه دور بی بصورده صافگی انسا دور
 علم اولیانه کیشیه هم طوره صهر شهورت علمیه قلبه دجفا
 علمیه اولر اراصم صلوات علمه بار اول برادر بول نجات
 ارکان طریقتک اکتی مقام صبره
 صبر در التبدن اکتی مقام صبر در جوره علمه باشک اهل علم
 الضبر مفتاح الفرح و نه بود صبره بار اول ایسی اول جوف
 استغیور بالقبیر والصلوة صبر به مقبول اولر هر بر تاغت
 صبر ایدر جیوانی سور صبره مقبول اوله فقره صابریوت
 شاکریندر

اركانه طريقك التقي قاضي اخدمى

اخدمه التقي اى جابه مخلص اول كه بولرسك قرب فط طرد اول
 هو سور اخدمى ايدى قولديجى ايدوب اخدمه سور حقاك بولديجى
 قلبك اجمره كل خدوصك ايدى باك جوده خدوصيد ايدوبشتم ادراك
 آل ايدست اخدمى ايدوب قتل غار ايدوب اخدميله مولايه نياد
 اوليغجه دله اخدمى اى اولخول عبادت تاغتتم اولز قول
 كه دبلسك اولرسك اهل جيزانه هر اوور كه خدوصى ايدوب جيزان
 ماسوبه ويره دل اوله هريلس كه اولم طلبك اول صاف خالهي
 خدوصى باك استربك دالما سياده شرك خفيد به اولجا
 اشتغال ايت ذكر خف كو نيكون كه اولرسك خالهي هم صاخ دون
 هيت سيورده آريت طلبك اوين فالسك بولفي حسد كبر كين
 قيل خدوصيله تاغت بول وصدقى اولز كه دفع ايدوب فعل شهورنى
 غراض و غيب ويوتانده كج نفس شيطانه شريرينه اوله هيج
 كه اولرسك دزه مكنونه كسى باك ايدوبه قلبك اولزه جشم ادراك
 طوبه فزانك اخدميله ارسينى قيل نام عشق شريفى نطقبف

رضاي صده تنده ايسه اى آقى بول اى هم تحصيل ايدوسن دغى
 خذلك ويرديكى زفته ضاوال غيريك زفته كز كه اولخول
 رضاي باريدى جده اوله هيج نقش شيطانه رضاي سنده بقه كج
 تحصيل رضاي صده ايدى سرلم آيدلم هيج شريفنده والسلام
 اركان طريقك شينجى قفالى اخدمده محمد

بشينجى اخدمه جيهه وهماه ايله حيه خلقى كل هر زمان
 اخدمده فاسيده وده ايد خدمه اوليسك دو جويانده ديد
 كو اولور هر كيك خلق حيه رحمت خفده بولر فضل مزيد
 اولمز ايد خلق مومنه كيشينك ندهنده عاقبتى ايشينك
 خلقى حميد رسول اى آقى سلوك ايت اول سلكه واريسى دغى
 اول رسولك سلكه ايت دخول كه اولرسك ائتمده اى اولخول
 ديد و شفقتيله باره هر كس ايدى علم و خيرات بر كس
 اعتقاد ايت فزانه قيل عملى كسبوانك فتنه سنده جلك الى
 كذلك دورده صوحونى بوزينه اهل حال اول كينت نيلر افزينه
 اولمه استرسك اكر خلقى هم كچه كوزر ذكر حفى قيل مزيد
 اوكلاه

اصل طریقتك ایکنجی معنی ذکرورد

ذکر صده اولدی ایکنجی معنی قلیله قبل آکا هر دم دولمی
 بنی جوده ذکر ایدک دیدی صده بزه ذکر صفی انمک رضی بونور
 ذکر بد عشقه حاصل اولور قبل دولم غنلت ایدوب ذکره معنی ایلیم
 جمله ذکوک افضلی نوصه دیدی غافل اوله بوسوزی اهد بیدی
 ایله نوصیه ایله عدد لیل در نوار که الیاسک وصل صده برتر
 حضور یوده قلمبه دیمه ای بکت جود کونک کویسان سوز ایشیت
 ایت لیسایله دوزم ذکره همان ایله اقدوسکی کلور ذکر صغانت
 جمله ذکوک افضلی نوصیه هم ذکر نوصیه ایله طورم دسیم
 آتی تکرار ایده کلور عشقه حذب نوری ضد ایله طولار بیت قلب
 کلور اول جذبه ده صکاره ای کس آنک بیل کولورن عیان سربس
 طوعار قلبه شمشه عشقه ای آتی کور بر هر اشیا ده خلایق دخی
 با اجازت خاصی شمع جویان بولور سک کر بوی کوزور آله اید
 بولورن سلک کریم شیخ محفده کافیه قرآنه اوله کوزور نطق صقی
 ویردی قرآنه کوزور ذکره جوف ذکره شغول اوله بولور کوزور

امر شرعه قلمنی ایسک ابقیاد اخلاصیک صبح دخل اتمه عباد
 تحصل رضای صده لب مراسم آرمه لهج شش بیده و السلام
 اصل طریقت دخی التبدیه التبدیه اولک خیره
 اشله ضیره اوله کوزور شراره ایزان نفس شیطانه اعتزالین برده
 خیره اولده صلیحه اید شرح که ایده قلبک نوری صده طلیح
 کوزور صده صوره خیره شر بولور بنی خیره تکلیف ادرهم تولدین
 خیره صوفی ایت عقل فکر جسمکی باقی سوره شره ویم کج ضنکی
 اولور کسیر کیشی ضیره الصعل مزید در فضلی مدو نگنده ایل
 خیرل اول خیره ایشل شرفات خیره یله بولور ترقی نیجه ذات
 آدیده وار سنی ملکه بوده اهل ترقی ولی بوردی جوده
 بوردی خیره اولده صلیحت اول ذلک آنک امین طوت ایته کسل
 امری صفی طوتز ایسک بوردی وار غافل اوله باشیکه شر بر بخار
 ایله ایسک ضیره بوردی کس ایته شبهه اوله ویر کوزور کس
 خیره صفا کوزور ایله انمک کوزور انسان اولانه خیره عمل
 اصل

دنیایه جیفه ویشده اولدی
 اولدی اولدنی آرزوسن ترک ایدیه
 زوجه آرزوسنی بول طور ارضول
 اصل طریقه دردیغنی مقامی ترک هودره

اولدی دردیغنی دردی ترک هودا
 نفسک هودالرینه اویجه کیده
 کج مجازیده حقیقی شوه بول
 ترک هودا اولوه استغسک اکر
 جاهلده مجلیسینه اولوه یقین
 طشروه باصمه شریفیدن برقدم
 کیمجه قائم کوزده لوبین صامح اول
 هودی نفسی ترک ایت اوله طفر بار
 اصل طریقه شیخی مقامی خون درجا

النبیدن اولدی شیخی خون حود
 قوروه خدن قورقیان ناده هم
 اوله بار فعلنه آنک ای ریدم

شخصی سنبله کیمی عرفانه ذکر ایدیه
 کاهل اولمه خوب غفلتده اویاده
 بیش وقته ایدیه اصله کسل
 شرعه نطیم ایتمیانک ای آقی
 شرعه ایدی ایدیه عبادت ای هم
 ایت استغفار کوزده بوزر فوهمین
 نوبه ایدیه نوبه کار قونوبین
 کج سیوره حقه دوزدر بوزرکی
 ذکری ایدست سرده آنک آنک ایدیه
 ایدست سخن ایتکدن ایدستلی اولد
 حده به وصلتی قلندر طلب
 اصل طریقه ایشی مقامی آرزولرک تکیلی قیلقد

النبیدن اولدی ای آقی
 قریب حقد وصل اولقسه مرام
 عقل فکر صبر حله بولوش اول
 دیرم نفسک استکلی ای هم
 ترک ایت نفسک آرزو سنی ترک ایدیه
 نفسک آرزوسنی ترک ایدیه
 ذکوه استغفار ایدیه بولدیله
 ایدستلی ایدست سر ترک ایت دنا
 جابیز ایشی طومر ایدیه هر زمان
 نور نوجیده بیه طولره اوزکی
 حده سورم کوسریر بولارین
 ایدستلی ایدست سر ترک ایت دنا
 ذکوه استغفار ایدیه بولدیله
 ایدست سر ایتکدن ایدستلی اولد
 ذکوه استغفار ایدیه بولدیله
 ایدست سر ایتکدن ایدستلی اولد
 ذکوه استغفار ایدیه بولدیله
 ایدست سر ایتکدن ایدستلی اولد

دنیایه

او صبحی برهنه اولوب بوقام برهنه اولوب سوپه کفر کلام
 ایله برهنه مناهیده ای جون که بولاسک فطوره کفر کلام
 لسانک اول کفر برهنه ایت کذبله غیبی ترک ایت سوز ایت
 دبل اید کس کی ایخمه آخی مسلاست حفظ لیمان در در فی
 البکی صونه حرم برهنه ایت آله نه نفس حیانه ای بکیت
 باقه زنه اولدونه قیل اجتناف که اولاسک در طایره کامیاب
 بلیکی دانی زانلر دره صقیف که اولاسک ناری طوره ایت
 آغشکی بصره کوی بولدره اوی کیت راه حقه کیده قناره
 ایله برهنه باره من نعلدره اویه نامن بلیمه جاهلدره
 حقه کیده جود اوبومقد در فی دکلام سوزیم برهنه ایله ای آخی
 جود کیده اولور ارضانک حال طابیبک تنبیه اوله غافل
 خلایقه وحشت ایله مقور که بیله سل کیده اعتبار بیلار
 ریاضت ایله غناعت اصل اول برهنه ایت هب اعضا ک حق بیل
 باب معرفتک در در فی مقامی صوبه

صبر در در در فی مقام ای جوده صبر ایله بر بخار هر زوان

اولم السم النساء ریده صو فلم نجد و ما ویدی صو
 قیتما صعباً طیباً بوبله فرامه البویه اولوا
 ابدستک در فی خفته و ایت اقو وار ایا قتم الی الصلوان
 شریفته تعظیم ایله ابتدا شریعت سز حقه اولن ایتدا
 معرفتک ایکنی مقامی توضع و ایت کلم
 ایکنی ایله توضع اولن تریب که اولاسک بوقامده کامیاب
 فوره خذره توضع ایله قوله توضع سز کیده من سالت بوله
 ان الله یحب المتوسمین بیلر بدر فرآنده صو ههین
 صو توضع ایله قولن سوز کورده مکل در فی آخی اوکر
 توضع ایت اوله کل اهل خیره غرور اهل اوله حقه اولدی در
 ایتدا استکبار خذریل نولدر کور سور بولوب در کاه حقه اولدی در
 بولدر اولم توضع حقه بول توضع ایت رحمت اسنه حق بول
 خذرتک رحمتین بولقمه ماسم ایت توضع ایت حقه قیل قیام
 من عرف سترین اوقو ایت اولم اهل کرم اهل ایت اول ماسم
 معرفتک ارضی مقامی مناهیده برهنه اولو
 ارضی

۴۰

ع ۱۸

اهل ادیب اولادک علائقی قولده ابد النور عبادتی
 شریعتدن طهره بعضی آغابن عبادت کچور زینجه جانین
 طهارت سز غلنن هم برادرم نور قرصده یوه باصن اولادم
 قولده ادب ادوب حقدنه ایتلم ایدر ایسک زایل اولوب اتمه
 اهل ادب اول ادبی یامی یوه تقظیم ایده سنت پیغمبره
 کوزله دشم اولوسولک آویین جان دلده کوحسین لیسین
 اصل ادب اول ابد خدمت ایت اصله آورله اربدن ای کیت
 علمایه اصدقیاً حرمت ایت ادب اوزره انه هم خدمت ایت
 آرزوک حقه واصل اولف اکر ادب نایین وور باشکله اکر

معنیفک النجفی مقامی سخاوت

اولدی النجفی مقامی سخاوت سخاوت اول اوله فق عداوت
 علمیه عامیل اولانده آل اولوت سخاوت بولایین اکر موزین طوت
 طعام ید بیتم اسیر لره دخی مکن کدابه هم بولره
 وکلوا وانشربوا ولا تسرفوا بوبر برنده صمد ای تجملو
 بوزک ایچکوز اسراف ایتکن دوجلانده که اولاسکز عزیز

ع ۱۷

ان الله یحب الصابریین صبر ایچیلوری سوره صبر ههین
 اهل صابر اول بذر دایما حصصه نغم اوچه اندی وفا
 روشه نفسک آرزوسنه کامل اول صبور بار اولکه بولاسک حقدیول
 خوش مقامه بوقطاع صبر ایله کل قناعه قیل فقره چه جمله ده آل
 روزه مقصود قناعه اید هم حلیم اوله طمعه کج ای دم
 کجه کوزله صبری حقدنه قیل طلب صبر یله ابردی ازل حقد صبر

معنیفک شیخی مقامی ادب

معنیفکده اولدی شیخی ادب ادب اهلانده اولکل کجه نغم
 بیور بولور الحیا و مزالویات ادب ایلانده نشای صوف
 ادب بر ناهدر که نوری خدوت انی وورله قورتلور هر بدوت
 ادب نایین وور باشکله ای کیت هر نوبی استر ایسک بوری کیت
 حقه مقبول اولدی استر کله یین بیل اوه بیک آتیر اوله صفین
 آدییه حاریجی صحبت سوبله خلوه ایچنده ایشک شکل ایله
 اولور ووب فالقه قبه دخی اول ادب اوله اسک که جمج بربره عزیز
 حین خلدیه دخی اهل ادیب اول که بولاسک حقدنه معناره یول
 اهل

بغير همه اسراف اینک مالیکیز که زبانت خوش اوله اموالیکیز
 احسانه لایمه اولمه سابلردو شرم نظیم البیانه کالملاو
 ایت تصدوه وسعتک قدر الله خدایک راهت کیده جانلره
 قیوکه کلن سابلجی صوم بوش رضای الله ای سنی ابله خوش
 کیم که بیقرار فقر اولدایک کوکلنی صوم تلنجی کس آتک بونیوی
 ای سادر اوله غمناک زره ایچین زره مقصود قناعت ابدیوی
 هرکسک صدقتم اینتی زرتنی عارف اوله بوزن اده قنی
 سخاوت افزیره اول سنی دائما هرکسک زرتنی ویرنه خدا
 مخالف ابله شرم ای حیون شریعت بولدی بی کوزر همان
 معرفتک به نغمه مقام کلده
 علمه به نغمه سوا سبو مقام توضع ایت اهل علمه قیل قیام
 اهل علمک قمتنی باشده طوق خدین ایت دینین اول آل اکوت
 طوره تحصیل ابد علمی قیل عمل فولدوشده نگرینک اینه کسل
 علم نمانه ابله قاله ای حیون علم له ویرنه کس ایت سنی هون
 علم له کسب اینک الیرلم اشغال ایت ذکر حق ای همان
 معرفتک زرتنی

معرفتک سزینتی مقامی فقیر عال کلده
 فقر حال اولمه سزینتی آخی کبر فقر لر رهنه جغه دخی
 الفقیر فقیر بیوردی اول رسول و به افشوری بیوردی اول رسول
 جمله ده هم فقره مقبول کردی اول نیجه له فقر بد فقیر بولدی بول
 خدا هر نه ویر بر ایسه چوره ایت ار ابله شکرینی هم قیل نیازه
 جمع دنیا ابلکه نه قیل خد کفایتک فضیلتی ناره در ای پس
 قیل قناعت هم صفک ویر دیکنه فقره احسان ایلو اول سوزینک
 فقیر کی اینه شغایت غیر به اول شغایت آبو کلن تکریه
 غیره باقی زرتنی قیل مقصد طلب خلمه اید سکا بیک دور لوسیب
 ایت سنیب زرتنی کس ایت سنیب اولیالو سکا ایشته بود
 صفین ترک اینه کل کسب معلول کفایتک فقر اینک بومه وبالی
 هب نبیلر اینک آکنی بیو بختی دی خار بجه کیمنی
 شبهه لی حومه بکده ای حیون ساکمه بر توری جورک بی همان
 قیل قناعت دور فقر نامانی طوبره صوم آجینی محنا جینی
 فقیر اول کراغیا ایسک زرتنی وار لوه اینه کسبه فالذاتی

۶۴

بعضی انسانه و از که مثل نیندر بعضی انسانه نیمه جهود کیندر
 جمله مزه معرفت ویرد خدا قیستی بایموب دوشدک جلد
 مزهده یزانه لرزده صود نوزده در جمله ظهور هم کشفوه
 ماسولک نقشنه اینامشوه آنک انعم معرفت سز فالشوه
 هورق معرفتله ایدک جمله مزه نفسه او یوب اضلال ایدک بزوه
 اصلا بود یزانه نیکریمه عقل نکر معرفت ویرد بزوه
 صاحب معرفت اوستاد لرزوه کوزدوب کوستردن ایشاد لرزوه
 ندر اصلی معرفتک دکاه سوز هرکس اوزین بیدک ایشا کلزین
 معرفت کب انجیالتو نولد بلر حق باطل باطلی صود صاندلر
 معرفتی بوله استرسک اکو شریعتنه فظلم ایدای بسا
 کعبه کوزدز توصیه ایده قبل نماز عبادتو نقشنی قلبکم یاز
 طوعا شری معرفت توصیه بله قلبک ایجه صوره آنی تا کیدیم
 وارم سنده معرفت صدق کدا که ایده ناسب کلامی بی با
 معرفت سز کسم اولمز بختبار معرفتک بحیرت دال یوروار
 معرفتله اونونوی مقامی اوزین بلکدر

فقیرلر رکنه بویانمه کونک فدای عقلتورده اویانمه کونک
 فقر بیه قول نیز ابرر مولاسنه دوشمن انلر ماسول سوزاسنه
 حقه الفت اینک استرسک اکو راه کشفه فقره کورونی جهیم بسا
 معرفتله طوفونوی مقامی معرفت کشفه اینک
 طوفونوی معرفتله کشفه اینت معرفت سز کرزوه صفتی اویکت
 معرفتله ایجاد اولده جمله صود معرفت سز اینکده کس بی صود
 معرفتله رخصتی ایده جبر فذک معرفت برلور انسی جهین طاک
 دی روه و اجمعه ننده معرفت معرفتله ایلم اولفت اونسینت
 معرفتله یورر لر اوجهار هم منفعتی وضده سحر لر هم
 طاغده صحرده کز لرلر یاز لر هم ضرار لو نباندده بخزلر
 هرکس کند و صفتی بلور کز ایشا رانه سوبله شرم معناسوزر
 ظاهرنده آدمک بیلد کیتی بیلد بر لر هم ایده ایند کیتی
 لیک بوده نیجارت و سفتک نه بولورس بیور بور سزاد ندری
 معرفتقی جنونی در لر اگا چون معرفت کفی بولیا، جنون
 معرفت کل بیل آدومه دور آدم اولاده بشقه بر عالمه در
 اویض

او نغمی بیلگدر اوزین ای صوابه اوزین بیلگ حقی بیلگده ههوان
 من عفر نفقه دیدی رسول فقد عرف ربه و دیدی رسول
 بیلنلر اوزینی حقی بیلدیلر طوعزو راهده بیلیمه باکیلدیلر
 اوزیکه طوعر کلن فعلی غیره به ایشلیوبنن دو شمانه الله نکره
 سن سنی بیل عالی اوزیکه بیل اولور سگ بیلن ایسک فودر ذلیل
 اعلا اولور استر سیک سوزایشه شریعت نفعیم ایدیه ای بکیت
 قیل غازی ایت اتاعت نکره مایبوده ال چه اویه غیره
 قانیه هم رسولک سوزینی طوانلر فریه ایلننده اوزینی
 بودر اوزین بلذوک نشانی فذوره خوف ایلر اتعز زینانی
 طعیر زینانه کجه و لرم ای بره بلماشده اوزین آنده قیل خنده
 کجه کی بووه ایسه خلقه زینانه اوزینی بیلننده اول اینه گاه
 بودر اوزین بیلیمانلر تا کرایان فی بصورده بوم کخشرده ههوان
 حقی بیلگ استر سیک ای صوابه اوزیکه بیل توضع ایدیه ههوان
 باب حقیقک دخی اوه حقی و ورده اولکی طیاره الله
 اوه مقام ورده حقیقده دخی طیاره اولقه اولکی ای آخی
 آتامزک

آتامزک اصلی طیاره قدر ازل طیاره اولور نه کوزله نه کوزله
 اصلی یاک اولر نه سه طیاره اگر کور من ایدی مقبول اتی مکر
 جمله ایدی هم آدمی طیاره صده وار لفته ویری اگا محققه
 خادم ایدی آتشی صوبه یلی سلطانه اولدی اولور اول کورکولی
 استا و کلکی اوزکندی اگا ملطره سجده امر ایدیه اگا
 ایددی اتی ملطره سجده عام قلب آدمه و بیدی جوئی اله
 ایددی استکبار خناریل ویدی لا علمه ضرور اول ایدی ابا
 ولقد کوزنا بنی آدم اکلادی خناریل و نشدی غمه
 ایدی استکبار خناریل قیدک اول علم اعمالی کورب ایدی عدوک
 ایلدی امر حقه انقیاد لما قندی لعنت طوتنی الرضاد
 سنده ایلدی کبی اوله عناد امرمه هر نه ایسه قیل انقیاد
 منلی آدم شمدی قران مجید سجده قیل کوروسک فضل بیزه
 اوفو قران امرینی طوتن ای بره طوعر ایسک شیا لینه سگه کار
 امرینی طوتن نهینده ایدیه قران نا اولور سگ رو حقه یرتار
 صوبده هم خج زکاة قرانده نوجه صومله لادت قرانده

كسۀ فوره كوره كل ای برادر ^{مذکور} خلتی کوزان هجرت سر
 تا که غیب نشسته خلق ابدی صوم هر برینک کمتی وار محفده
 بدی فاق کونک دخی اندرده اولاد ^{لوح قلم} حشری کرسيله ما اولاد
 بیت معمور و حاک دخی فلک ^{هر برینک} ایشی وار هم کرک
 بدی فاق بر دخی آندکی اولاد ^{دیرلشی} هر اشیا به بطا هر حاف
 یوقدور بر پیهوره شنی یا آخی ^{هر برنده} وار نیمه حکمت دخی
 اوه سزینیک در لو حاله خلقی ^{فولوره} ایدر قومسی با ادب
 کلبۀ خضر هم آنک ^{مثنوی} ایشانی ^{دور}
 خلقه اینکده هم غذب ^{لهزه} خنی وار دور ^{کمت} خلدور یا آخی
 کافرید شیطان اینکده ^{خلق} وار مصالح ^{بیور} کمتی صه
 اعترض اینه خلدنک ^{ایشنه} آفای ^{ایرین} کسه نه جنویشنه
 دیدی لایسل عنا ^{بفعل} صه کندو ^{ایشن} کندی ^{بیور} محفده
 بزکرت کیم ایدریم ^{فولوره} اگا دخی ^{بیمبر} لرینه ^{اندا}
 هر نه ایسه ^{بویومره} فرض اولاد ^{ایشلی} لریمی ^{فیل} قال ^{برهان}
 جنتیله هم جنتیم ^{بولدربن} کوسر ^{دین} اگا ^{اندا} فولورین

قرأ نذره صوم غازی مسویله ^م ^{آکبیر} آینه امر ابدک
 قبل غازی ایلسه هم اوجه ^{سنی} ^{آکبیر} کن امر حقی صیه سن
 صیدی امر حقی ^{شیطان} فولدی کور ^{سویلوب} درگاه ^{مقد} اولدور
 ایته ^{توضیح} قبل غازی ای اول ^{مؤمنک} معراجی ^{خاز} دیر رسول
 اوله ^{فیل} کیم خدایه ^{مقبول} اوله ^{چونکی} روحه ^{آنده} لذت ^{لور} یوله
 حقه دونوب خاک سور ^{بیز} لریکی ^{فانه} خرزه ^{ایته} هر کسی ^{کوز} لریکی
 شمع ^{ریاده} ایدر قلبی ^{پاک} که اولاد ^{سک} باب ^{مقد} نده ^{فانک}
 خرمی ^{نفسیک} کج ^{هوسنده} اول ^{خاک} اولوب ^{مقد} حقه ^{مقبول} اول
 نازاب اوله ^{دیر} سک ^{سنی} کس ^{کبر} طریقه ^{مستقیمه} ای ^{بیس}
 ماسونک ^{قنده} سنده ^{چک} ای ^{فیل} تخم ^{هر} جفا ^{به} اول ولی
 پلک ^{ایر} سردار ^{چوره} دوشد ^{مخاک} سنده ^{سردار} بنی ^{نفسک} ایدر ^{پاک}
 سرکش اوله ای ^{بذر} حاکه ^{ایتن} طوقه ^{فلکیده} حده ^{کبر} کین
 اوله ^{اسد} برده ^{بردر} فیض ^{باب} خرمی ^{شورنده} کچین ^{اول} نرب
~~حقیق ک آکبیر معانی همه مخدونی خوش کردکده~~
 آکبیر خوش کورده هر برینکی ^{ایشنه} بور ^{اول} ایستنی ^ک

مقامك اوله اوغچي رضا ^{۸۷} بجه رضا فغانده اي سدا
 كنه نفسك بولورني وفا ^{۸۸} رضاي سولاي كوزت دانا
 رضا اول هره كلور بايرن اولده هم دوتله درگاه ايت
 قنقناغه فقيكم هم اوله رضا ^{۸۹} نرون خيره كوز و كوت اولم نانا
 كوزله رضاي هم بغيرك ^{۹۰} باص اوزينه سوزين اولم نانا
 اجناب ايه حرامده بي حلال ^{۹۱} بيغ رضا اوله سنه ذالجلال
 رضايير بروره باصه آغانك ^{۹۲} بي وفا سوزله طومور قولاغلك
 مختل رضاي صمد اسم ^{۹۳} ايرله هم شريفه والسلام
 عقيقتك در دنجي مقام ايمه ^{۹۴}
 اسم اوله اوله در دنجي مقام ^{۹۵} ايم اول كل قرآن اول اي صلام
 هر نه اسم ابدن الب خد قنالك ^{۹۶} ايله اجه جانه دله باصفا
 وهذ البلد اليمين ديد صمد ^{۹۷} اول بلد قلب آرد محفوه
 سنه آدم نسلي سلك اي مختيا ^{۹۸} ايم ايت قلبك اوين بول بول
 سرك قلبكه قويه خيل اشراك ^{۹۹} ربا هم بعض صمد نه ابدراك
 عقيقتك بجنجني مقام صمد اوله ^{۱۰۰}

۹۲
 هقه مقبول اوله استر ايا ^{۱۰۱} فآنك امينه ايله اندا
 اكا اوباه كالمك آرنجه كيت ^{۱۰۲} ماسوبه اوجيه جانم سوز ايشت
 چوندور بيلغز سلك بولور اركن ^{۱۰۳} شهي اهر هر بولورك طومورسي
 بيشي اوج فزيم اوله انت ديدن ^{۱۰۴} عاقل اوله بوسون اهر ديدن
 بيشي ايكس اوله اهل نيلت ^{۱۰۵} همامه برزوم اوله اهل ضلالت
 اهل بيشم نون و كيسي كيبه ^{۱۰۶} آفي ديباه اول حقاك صبيبه
 طومور بول اندره ديدن اول سرك ^{۱۰۷} سفينه نجاف اللور اوضول
 اوي اكا اوبالوره سوكيت بولور ^{۱۰۸} كه اوله سلك دوجانه مجتلور
 امت ايسك فظلم ايله سننه ^{۱۰۹} كه رسولده اساندر امته
 اهل بيت هم بوي فزنده ديد ^{۱۱۰} اكا اوباه اهل جناده در ديدن
 اهل قرآنه اهل اللور ^{۱۱۱} ديدن هم عاقل اول ايله انه اي درم
 صدقيا كل فظلم ايله اندره ^{۱۱۲} شرعه اويوب بيش و خين قلانده
 اهل بيت فزنده هم ايرلد ^{۱۱۳} كه ايريله او كوزو صايب ايدن
 مقبول صمد اوله استر كه اكر ^{۱۱۴} ايرله هم شريفه نه ايسر
 عقيقتك اوغچي مقام رضاه ^{۱۱۵}
 مقامك

ار صفة كيم قلب اجتناب بلكي حقلك غوربته اول كوي
صفي بيل با طيله آبريل آبر صفتو اول طيله ادم كل ضد
حقيقك بهنن مفاها صبره

صبره بد نجبي بو مفاهاك مقاصد صبره اهل سلامك
صبرا اول خيريك هو لانه كم دنه القبر مفاها الفراج

كل اي صدف سده صبرك بونني بولكي سوره صبرك فونني

طيك علمه بيوره دني صبرك قيل اول مني سگ عطفه باره فكر كليل
سوتو نيك بخت صبره خلقه بومه ولاين نزهه صبرك سده بيوره

صبره بولكي بولايه برك و صدف ايتمه ايدك نفسك ستمني
صبره باره فقيرك قيل فناعت كه بولايه برك و بولايه سلامت

حقيقك ستمني مفاها ستم

اولدي ستم ستمني مفاها اهلنه وار ايدك قياح
كوره و بلك عابله اوله برك اوليال بولونه كتمك كرك

مفاها ستم بولايه بومه اكا وليه اهل ستم قيل اقدار
سولايه برك و بلكي اوليال اوله تو آتوره اهر خدا

بشخي قبول صبر اوله آيا مقبول صبر اوله استمك بيا
اقدار ايت اي بس بغيره طوت بونني سور بوزك اوله سروره
شتم فقط ادم حاجتم قيل ناز قيل توجه كعبه به ايله نياز
جسكي بالك ايدهم فلكي صبران نور قيل صبره صبرك و فسك معاف
د بلك آتراك فلكي انكار اوله مقصودك صبره رسونه اخبار اوله سلك
ايله بولور نور ظاهر باطنكي جمل بولور دره خلاصه ايت جانكي
تقليد ترك ايله اهل خفيه اوله ذكر ايت عشق صبره بولايه مولاي بول
حقيقك التبعي مفاها بخت صبره

بخت صبره حقه التبعي مفاها حبي ترك ايت بولوك اهلهم
اوليال به انبيا به بخت ايتكمه ايت اوله حله به بخت

انبيا به اوي اوباه كاسله بخت ايت علميله غا بيلاره
ضد نك سوكول بونني سده سوكول ملك آفريزه باره كوره اوله اوك اوله

الترك تلي وكل مقصده بول سوفي اندري سوكول اوله ضد
خدا نك خيره سده سوكول سوكول سوكول كبر ايدونني اوله حقه حقه تاييل

دافني اعطاني انظيكم خنده وار مقصده آبره جمله صبر اهل نار
ار صفة

آتوه شکر انک استرسک اگر ارضی طوت نهندن قبل ضده
 حقیقتک اونیونی طقی نشیده
 شاهیده اولده اونونجو تمام تقم انبیا اولده بوقلم
 ولیدرم بوسکلم کتدیلم وصل طغ جان تسلیم ایدیلر
 آجده صیورده نلیلرینه اولر کوز کور سترده عین الیقین آلرولر
 نور صحر کور کیم تجلی ایدرس جودن ماسی آخی تحشی ایدر
 اینده صرح سراجیم مطفا کور دیقن کوزیم حقی باصفا
 اینزلندن انلرک اوله جده که تجلی ایدرسک سکا خدا
 دین دیروردی وحنی الرب الیه فی ضل وریب همه سکا سنده یقینه ای سیه
 کج سیدره اصل شکرده اوله که کورسک ذات حقی با اوصول
 ایدر نوجیه اوله کورست مسلم سوبله دنیا ایچن اصل کلام
 عشمه اولده نام نشاندن کبر سناک دنیا اولوب جانده کبر
 استغز اول بوچنا انک نیتین ایز و طمن بهشتک هم نعمتین
 دکده جنت ایچن تا عذار رضا اولور عبار نارس
 انلرک نلنده یوره هم خوق نار بوکنی انلرده همه خوقی کور

عادت

بو مقام بر خوشجه مقام اهل اوله ستر ایدر کوریکیک بولمقد اول
 کورم خیرک عابین کندیکی کور تاچی ستاری باره باشه ووز
 صقیقه طغزنی معانی شکرور
 اولدی شکر طغزنی مقامی شکر سیز هیچ کجورم کل انامی
 انسی جنه جدم خلق کحفه برافنده ایکی رخت خورده همه
 یعنی کم بر نفس خلقده جبار بر کور کیم بر جفا کیم راخته وار
 آنک ایچنه بر فقهده وان اوصول ایکی کز شکر ایلرک وارد اوصول
 خداهون دیریم ای آخی قبل قناعت شکرین اوابت دخی
 صوره بزه احسانه اولانده فی سبیل شکر تانین ایلرک مکن کویل
 کجه کورده طوره سوب شکر ایکن خدایک نعمتدین شکر ایدرسن
 چوره کورک هم بزاره شکر ایام آجیلر آنک ایدر باب جنات
 دیرده جسم قوت قدرت بزه ال آیانه کوریمهسی نعمت بزه
 اکل شرب مکن ملبوس عیال عذ فروت دخی اولور بدم مال
 عقل و فکر برون همه جم سبیل ایدر قور شکر بزه بزرده سبیل
 غایب اوله نعمت دخی دونون آده شکره دواع ایت کونکون
 عادت
 آده

۵۱

سیمه کوندر ذکره ایله اشغال فالو رحمت سیدره هم ضیال
 نوبه نپیل دل ورم به فعلاره که کلوسلک ناسیر استونه الهه
 یوزناتک فتنه سنده نپیل خذره هله نفکی ترک ایت سبر
 کبر یحیث خام سنه پر هیز اول صبح شام ایدعبادت صفی بول
 بول استر هضابه ایچره مقام آخرت سلطنته کنه سلام
 باشلیلم نیم نغم نوبید دکور و انور هم صدقم
 اینه پنجم حکاور صدقیا سلوک ایت ششتره نپیل ربا
 صدقید کنه محمده سلام که قیادره عدوبه نظمی تم
 آینه اصحابه انصارینه بیگ سلام از اول هم باریم
 آجدری ببول ایت ایچره آشکار که ششتره نپیل قوبه یاد کار
 بزکریکیم ایولیم اکا قیام طونه بولم فریاتی هم بر اولم
 ذات پاکدر سوزن صادقه همین کنه رلوی رحمة للعالمین
 جبرائیل کیم کتوردی حقدوم سولم عروج ایدی معصوم نفسا الاقام
 کتوردی حقدوم بزه صبح صلات کلاوی وحدتیت حج زکات
 تبیل اینه آئی انبارینه بزنی عروف ایدی نعمتومینه

لاخوف علیهم ولا هم یحزنون طوق ناره اصد اولتر حزنون
 شهیده اهل انار صبح شام لذت عشقیه اولتر سلام
 ششتره نپیل اولره هر ایشاک بودور درینا ایچره ششتره نپیل
 صبح ایچر نیشلو غازه ی ر با اول سبب طقی کور لر با صفا
 الطلوت صراج موفنی دیرک جوره بوسوزی رسول ابن دیرک
 ششتره طشه اصد برقم باصعبون ذکر اید لر دیرک
 مقبول صد ایشته آلمر اولدر صفا لایققل مقابین بولدر
 نغضیل رضای صدایه مراسم ابرله هم ششتره نپیل والسلام
 که ده ج ایدیم بول ششتره نپیل طقی خدا عونید بار شمع کلاوی
 دیریم سنده ای برور و کارم اولم بول ششتره نپیل بر یاد کارم
 صد قیاسنی الیک ایسه عبودتی نوصیه اید صاله الهه خدیو
 صغوبین صفی بزرگ نچ پند ایتدی نافر سکا ای در دند
 من عروف نطقنده ارشاد اولدر بیلدرک زانکی بنیاد اولدرک
 نجه بر بوغقلینله در بده سولینله بند که بر بوغقلینله و اثر
 هدایت ایشته مداره صبح شام اینه نطقنده نکاس نپیل اولم
 کجه

او فرزانم نغمه ایت بیخبره
 نغمه اید خوب غفلت نه اویانه
 استغفار ایت کز زهره یوزن ای انجول
 عشق اید هم اطلب اید نیاز
 و بیم دل بو سبب ای وفا
 غسل ایدست شرط زینت سینه
 شرم نغمه ذکر ایت دبیم
 هر سخا اید افغان آئین
 حقه کیت خلد زمانه عزت ایت
 من عرفنا الله نعبده طوبی کل قولوه
 سکا لایه کور و بیجا خبره
 کندیک بیل کندیک کل صدقیا
 کیشی اوزین بلك ایشی برهنتر
 حقه قولوه زله استرله علم
 طوبی قولوه و کور بو بندای دخی
 حقه بیول بول اویومین اول سروره
 آشکار اول کنگ زلف
 بیول امر ابدی سنت اول بیول
 بشی و ننده اول کاهل قیزار
 بوزم صدق تو به کار اول دعا
 باصموب ایت آتد بیخبره
 ذکر صدق اولوی اعمال ای دیم
 که اولاسک نار طره زنده این
 تکلیف شرم کور بن خلوت ایت
 شرم نغمه طره باصم آیانه
 ایلمون غاصی اولم تکریم
 حقی کند که آره اولم جد
 اوزین بلك حقه بلمکش مک
 آیم جمع شرمه و السلام
 چشم ایزنه رسولک ای آقی

دخی فرزانم تکرار ایدی
 و انصوب خبر کلم بیوردی
 و صبح البیت دیدن فرانه دخی
 و انجوا الصلوة و آتو الزکاة
 اکیوزن امر ابدی جوده غازی
 بزرگ کیم اید لم آقی او
 الصلوات عماد الدین و بر رسول
 صلوات ترک ایلماندر کفار
 شرم نغمه ایتجه طبعیه دوه
 جوده رسولوه یاد کار و بوغاز
 اهل ایامه اولوه کندره اگر
 و ارباب قدره تک صبح اید دخی
 دبیم اید شهادت حقه کل
 نغمه رضا جود ایدیم
 آیم جمع شرمه و السلام
 کل بو بندای طوبی قولوه نغمه
 نفسی طیاره شرمه کور قبوله
 اولوه

فنا انه خلق دورش بطولاب جيفه بيل البعث مثلي كلاب
 صد تيا بسلا ايد كير بوله حقه صغين ايشكرك آساه اول
 صورت آوده قولله جوره كره شش زنده آلك ايد خدر
 بوله كهو ره سوسه تا كرم ايله همچ شريفه زلفه
 ايسته اي دل خون حقدنه بر اثر خدر ديشنده زمانك وير خدر
 بجر عشق والون ايد كدار دورى كهو ره الوين قدر بازار
 حالتي خلدو زمانك سويد سني نيمه خانلار اعظا ايستني
 يكرده آشي ولير سوزني اول صغله كوسه بر هم بوزني
 كنده شيطا ليك وليل صاقر اولبا لايك سوزنه صيد قاتر
 فتوى بغيره بگلش يازار نيمه خلدو ارغش اكا بولده آره
 سوزري ديشن كوك آلك مكن سوزيد اولج وكن انبار بوش
 اوفونز قان ييلن جيه سبن برادج بوره سوز صالتي بوش
 اولبا كره سبه كيرش اول آلدور خلقى آنكل اول عدول
 اوبوروز خلق النى بر با فتوى بگلش دنى حقدنه جده
 سوزلن شش زنده خلقه همچ البسبك اعليه بچ ارغى بچ

غول بياني كره اراره جوره دوشه آلك ازينه شباني بوره
 صورت آوده كره نجه غول سيرنى شطاه اكا اوچه اول
 غول بياني اولاده طاخده كره كهكي اوبارسه اكا بولده نزه
 آرزو بون جوره صبالدر آلك در كره آخره بوره كيني جانده در
 آذون سست اجه كه اول اراره وكيل مكن غايب الوين ازورده
 ششم نطقه به قج بياني غول نطقم ايت شرمه قجور آنى اول
 مثلي آلك هم بني آوده جوره ششيني امده نطقمى بوره
 شريفه نجه ارين فايده بيرا بگلش فتوا ايد سوزلر اوبور
 نيمه خانلر اكا الوين كيدر سحر ازورده آنكرى صغره ايد
 كه ازينه ايك اي بگيت دوره شريف بولدر نطقم ايت
 اوبه غول آنورنا ششيك آله صغين اول بولر باشيك
 كوسه بول اول صورت خلدو صفت آرزو بولده سنى شطاه سيرت
 ششيني اطار ايد بولر سكا آغوزرى حكره بوزده سكا
 ششيفه شش زنده دم اولر ملابقت شش زنده دم اولر
 حقيقك سزنده ييلن خبر ايشكرك با طله آلك بى جسم
 فنا

هر دو روز بر او اراده اعتقاد هم او چه آمده اجتناب ایت ای دویم
 همچو ایدر عالمه طاقان آیدیه خلقك آشنه اخور فانه بره
 فآنك بیغورك سوزن آتر بولجیکیم ایلسبک سوزن بره
 طوقم سوزنر بنان دینك بیفار صکره شیطانی فرشوکر بیفار
 فرطهاره کاره آنک دوسیم عبادت اهلنی ایدر همچو زیم
 عادتی شریب الحمر اولش دلی کیم عیار در سوزنره صانوقوی
 طور صوب اهل صلاقی طاشله ابروجیل ایشله کنی ایشله
 سوبین شیشیز یغیده بو اثر سوبیلانک دخی دیننی کسر
 دیده رسول اندره جود مار فان اشته بودر بر کرده دیو زفات
 یغیز قوتونه من الاسلام بیوردی کما یختره سدر لرینی دو یوردی
 السستمین الیه دیده اول طوغر دوسر بر سوزنرینی اول رسول
 سیزار لایط لولولون کلام صورته بافک اندر مسلمان
 اللنده قرآن او قورلانی طوغر لر عقده کلنی او فرمای
 اینقر قرآن بو خاندنه اشقی اندر اولش بیوردی بر اشقی
 اووه بایدنه جعفرین کی بیلیش اول جفار اندره اجاره دیده رسول
 یغنی

یغنی اوچ فرور اول امت دیده غافل اوله بکوزن امد دیده
 یغنی اکیسی اولم هم اهل ناره همایه بر فرور اولم اهل دیده
 اولر سولاره صکره کورک ای افی نیجه فروره اوله برانفت دخی
 آل سولاره جود جفار ایدر سلمانله عهدینی اولونه بدله
 صد هزاره لغت الوسوه اندره اهل بیتنه قصه ایدره مرندره
 کیمکی طوغر خرمینی قرآنک مرولنی اوله اشته بوزن مانک
 اتاعت قیل صدقیا قرآن کل طوق اور دوجی قیل نماز ایتکسل
 شولون صدقیا قرآنک اولر سولک سوزنر ایدرک ایسه
 شریفتر کسره اوله بار وارم مجلس ایدر قرآن
 بولده سوزنر و نفا غضا غظام ابراهیم شریفه والذیم
 دلم جانم سوبیلیم برین سکا کتوبیر اول یغنی صدقه بهجا
 کرجی اجاره ایدر کس اجمده نطقی طوق نظم ایدر ای دره
 لیک هر دو صوره تا دینن سوسی امرینی طوق قدورر نشانیسی
 هر کس لر خاب خلفنده اویاره رحمت استه باب رحمانه دیاره
 ایدر من آل قلبک اوبینی ایدر خامی که اولاسان نار طوغر فرور خلاص

قيل صدق وقت همی انی اوقات خمشده قائم اول دخی
 ذکر صف اشتغال اینه همی غنوه شونده اینه قلبک اش
 اوبد ذکر ایت صفت خفته اولینیه که طریقه وقف وصلت بولسان
 جمد ذکر افضل تر صیه صه سعیمی قبل اکا اولاسک مستخدمه
 نوبه قبل قلبک اوبنی اید صاف صه هادیه جهیبکی اید صاف
 قدر خمی جهیم صوره دیو کم ایسه نوبه کار قدرینه قضای مزید
 ساحه دره بدوره دنیا ایسی نقشه الدفه آنک قبل خده
 بر نیانی بوره خیال اول یار دخی اهاندده آنک اید خده
 او کم مغمود کورینوره اولوره حریب موت ایشوره جهیبکی کنت شایب
 بر بیدرک آرد کورینه بی انست ایدر غیره صغه کم فلغز هب کیده
 صورت آنک تانک نوبینی حاضر اول کورله خضر اجلی رضوی
 بر کوره اول کور کورینوره باشیکم کله جانک الهه الجمه فشوکه
 صول بکذک آتی کورینه کور کچی بده نکرده دله آقر سبیل کچی
 تجمل روح جفیفه اولون ترک کور منزه بویله کیده کوزک
 ابر صوره وقت اجل بر جاره کور کورن ایسک جاره بویله اینه ظهره
 الدنيا

الدنيا نزعته فی الاخرت بیور مشر اول بعضی کائنات
 اکر ایسک اشبور برده هر کور آتی اخراده بیجسک ایسی
 اصل ص اول حب سولن برده آدیغک یا تکمه آل بولور اینه
 اینه صه کبر اولم عدول کبر کئی شوه فی ترک ایت اولون
 اینه فتح غیبینی کسک که صفایک تیدیل اولی سنک
 من عرف سنزینه ایاه نظر سنی سنی بیل به فعله قبل خده
 کها لایحه اولیایه غیر یا اجه جانم عاصی اولون تکریه
 الصلوات عماد الیه بر سینه شریعت امله ایم رضول
 شریعت امله کم سو بومه فدایک دوستدین بعضی ایل
 قبل خانه اولاسک اهل عین کورده بویکر اشتغاف جهین
 نوبه کار ترترین مولد سوره درد دینه نام دره مکر
 ویر صدق کورده اوه کز هصباح که بولسک علم عجبده نلاج
 بدون دنیا به دل ویرم کیده شوله قیامت هولینه ایدر کور
 صه تبا کل سوز کور که عیون آل نوبه اید عشق شوره مجنه دل
 قلب اکر بویله مهره عالم ایدر هج شویله والسلام

جوهره سناقه وركى ولباك صائر انبيائك سوزينه حيله فاقتر
 اول على المرضع هر شرب نياز قيله روى هم ركعت ههزار غله
 جوهره آنك سلسلندن اولدولورام شرعه تعظيم ايلدولر بالتمام
 كيهه تايم كونه صائم اولدولر صلاتيه حقه وصلت بولر
 بوزاره قيلمبانه ذ الفقار اننى خصام جارد حيله كره
 ايجول از مدهسى ايناندى قآنك امينه آلر فاندك
 شمه حال آلورك وار زوروى شرعه تعظيم ايلدولر جدهسى
 طريقت مشيه لرده هيج برى لهوره در صم صلاته كبرى
 حاجه كنناشى ولى ايندى طهور نماز كاهى بلبه سولر ايلدولر
 سن كرك امريه فلانك نماز فتواك سبطاه دوره اى بنجار
 نده هر ايشليك نفس به اجنه بو قوت خيرت ديني كمنه اجنه
 اوتتم در بسلك كوصدى كذا اخيرت سلطانته قبل اقتدا
 اخيرت اجنه زارينه در دم ايلدولر بوقده ولسلك
 مرده دور مودلر وار برضو جاه فولاك آج اى و كليم بوسر
 فضيلتى نمازك سولر بيم رسول الله رويت ايلدولر

٦٤

كل اى صحفه اتمم دياه سلمانم دويونى وقر قيلات
 قنى اسلاطك نشا بنين نيلك نخبده صلاتى نيك ايلدك
 حديث ايد زانه فاخرى سلك اوتتم ديكه اعطائتم بوسلك
 نمازى نيك ايلدولر در كفار حديثه و به حقه آنك اشهار
 ستمى نيك ايلدك كوله ايتيرى سولر كيم اسلاوه طائرا تيرى
 آتته آتيرانه صده هزار لغت اسلوك اولدولر ابن كفا
 كيمده ايجاد اولدولر و بره نوزار كوك امريه طئه ايرسه وير جوار
 نيكينه وارمى آنك بولر بركتاب زلفى نبى دنى حانقه خطاب
 بولر نرسلك محنت بره اهاه اكا غالباً قوت و بر شيطانه كها
 جهونكى اولر سجده رحمان ايتيرى دنى طاليدينه ايتيرى مدك
 رهبرك شيطانه اولدولر اى دنى امرفق سجده ايتيرى نرسنى
 و نه صلات كوزنك مغيبه انبيائك ايلدولر تا جبهه
 كمنه در عقده شراى اولدولر اقتدا ايت كلى اكا اولم فقول
 نبى سروده اولر اما نده بوقه اولدولر زلفى شرا نيله جمله مرده
 كليم بوسر بربنى قيلمبانه نماز برولى كور كى سن هيج بى نماز
 جوهره

٦٤

وار نی جنت ایچو بی احتیاج جسمنه طه اولور باشنه تاج
 طورون اهلینک فلو حیدر سکزجنت بانک مقناصه
 اعوذ سمله ایله بیکشی غازه اینسه قیام خوشدر انی
 وجودنده اولان قیلام نوب کورک دیرسم دیوصده ایله خطاب
 فاتحه او تووقیم اویلاور قبول اولشنی حج نوبی ویرلر
 رکوع واره قره نیجه بیک النون صدقه اینشجه نوب بلور جون
 رکوعده سنت اورزه اوچ ونوم خلوص ایله تسبیح اینسه اولانم
 او توومجه یوزدورت کتاب نوب بلور دیو دیو صما ایله خطاب
 سمع الله لمن حمیده هم خلوص ایله تسبیح اینسه اولانم
 خرق اولور اولرحمتک ور باسه جونکی اخلاصی فونش کلدر وراسنه
 سجده به صالنده اول قول باشنی عشقوله اینر سه کور باشنی
 بوله انسی جینی عد ونجه نوب کوره هم صفی مناده بی نقاب
 سجده ده اولکسیر کیم اوج تسبیح ایدر فضیلتی عوددر آنک ای بسر
 بر فاجنی ایله لم بوزده بیاه سالکیک تلنده قالم سک کاه
 اولکی عشق آخرنجه ای هم نوبه اول اول نائل یا الغلام

۶۷

نعدل ارکانیه حکم غاز بشی وقت کوزده قلوب ایلمنیه
 اول قولورنده اولم فونشور ذالجلال کوزده آیاغنه رزوه خللاک
 انبیانک سنتی ایشلر اول رسول انت اولور مولایه قول
 ملکار ایله محبت هم اگا اول محبت کور حقدن یکا
 فیضی صدم هم معرفتک نورده شعلد ویر راه صف یوزده
 دیدن هم افضل اعمالر غاز هم جانک بایبدر ایله نیاز
 هم وجودک قوتیدر ای آفی زایل اولمز خشه تک حکمی باقی
 رزیدم عمو برکات اولده هم فونشور اهلنده آنک هم غم
 قیولنه وسانک هم اولده بول قیل غازه ایدر عا ای اولور
 ملک الموت ارسلنده ای آفی شفاعت ایله بیجید - هم دخی
 قبر ایچنده اولیسر نورده صغ بولش اولور برکت بوزلر انا
 منکره و تکبره اولور جواب جون الله حاضر لاشی برکاب
 الصادق عمار الذین یرسلر سالیبا نذر اهلنده محشره اول
 ارسلنده کندور بولر طو کتک برده سیدر جونتک غموتک
 بیلدیرم کبی صلی کبیرر بهشتک ابرقارنده ایچبرر
 و اینجه

۶۵

۷۰

جناه ابوه بود و کشته شده معلم آرزوی خیرش بود و زلال کلم
 جنت اهل اوله استرسک اول
 اخلاص حمیده در جنته اول
 ازده عقد اتی نوری ایدیم
 نظم بدویم و کلم کل نصیبه بی
 بولاد در امبالیده بود لای
 اخلاص احسان نرضو هم انقیاد
 غیرت غبطه انبیا سخاوت
 صدق رجا صبر رفا نقد
 انسی بالله شوره الی لقاء الله
 فطیحه ذکر موت سبوی
 سلوت صد نجاته مینم
 وده حسن خلقه زهر غنات
 رفت جبا ایهات فی الزلم
 راقب محاسبه زارعت
 عدون و اکره نهدت هم کلم

۷۹
 جنت نعیم یا قود احمد هم
 مولی اولاد جنته کبرسه کرک
 ذوالجلال فولدیزه امنی کرم
 جمالینی خد ناک کورسه کرک
 حبیبی نقاسی یاره نرزه برادر
 جنت اعلاده اولاد مور بر
 ازنی حقله مبد جنت اهلینه
 و فی دنیا خا نوننده آبکش
 ویر بلوین دوزه اید هر برار
 فاله بنی بیل آنک ذوقی باقی
 حاضر ادکلین کله ای پس
 هر بر بره هر بر نرزه کر
 هر بری تاننده نر صاحب
 فی شوقین اوکلینه کله عرب
 الهز آنده اصدغه غم جفا
 جنت اعلاده دورت ایریمه آفر
 جنت اعلاده دورت ایریمه آفر
 باشی بر دور آیفی دور لور جفس
 اول برسی خالصا سور در دخی
 بر دخی باله هم غایت لیز
 که آجیه جگمه باب جنات
 جناه

خير سبر لوق كيف ويره بك نسنه بك
 جبراً الموه مؤمنك اهلاني
 باده بره هم شهادت ايلك
 ربوي هم بنم ماني بلك
 والدينه عاصي اولوه دني
 دين بولنده حيني صبره اكبس
 تاروز سيني صو اوزره او بيه مامه
 آزاره اوتوز زقره خار علمه
 خلون اسناد ايلك بيغبره
 ارتجاب ايلوب رشوف الموه
 روح صاحب اولاده حيوئلدي
 قزقي از سايوب اوتوز عمه هم
 وير ماله هم مالنله زكاسني
 اميه كسبك رحمتنه خندانك
 ظلمه جلاله خيات ايلك
 بيلد كنجه تكي مع اقلادك
 جوده بينه آشنه زده ويني
 صوم رمضان عوزش بلك
 صلح خانوزه فاجيشه دوك
 صلح رحى ترك ايلك افالغ
 برسلنج كافر لوده محمد كركلا
 مؤمن فرادشنيك كوكلفي يقويمك
 بادشاهك اسب رلم اولومك
 سب ايلك اصحاب مؤمنك
 صو شهادتنه دني وار مومك
 ناره ايلها ايلك اولجا لدرنج
 دني دنيا به محبت اي ديمك
 ايلك مؤمنك غيبتي سنج
 عذابنده فورقلمه نقالي نك كلال
 لم خنزير لم مرداره بلك كلال

حبت طول حياة للعبادت
 مراطه مقفه صدهه يقين
 لشكرهمه بو بنمشي يره صفت
 كوشنده برززه ديكيم بو مثال
 هله اولمه اسنريك آندك
 صلاتيه بولنفر آندك بول
 مقصودك حقه واصل اولنفر
 سلوك اهله كرك خلمه حيه
 بو صفالدر اولك فو صبره
 هديت اسنه هاديه صوفيا
 اخلاصه فاسيده بول تك ايلك
 اخلاصه جوده بولوه علم
 بنمشي ايلي اخلاصه فاسيده وار
 كركناه كبارك نوني جوده
 آدم اولدريك برنجي اي بسره
 توبه خشوع عبوديت كلكان
 بولنده بولداشي اولاده اهل بين
 ذات صفاتنه بوقدر زيارت
 كركنده برظيره در ايمه سوال
 هله اول اهل صلوات اولادله
 اخلاصه حميده بي جمع ايمه اول
 اخلاصه حميده بي كسب ايتاسر
 كه آنكله بولنفر فضل مزيد
 كرك جنت باينك فضا حيه
 كه اولاسك من كركزه اصغيا
 اخلاصه حميده دره ايله جمع
 آيتنج شريفه والديع
 آنلك عدل سبه اهل نار
 ايلك بنمشي اكبده بيوكي بوره
 شيبا الخبيد زنا لواط كرك
 خير نامه

اوقفونكن قرآن عظيم اشارة
 عورت ابن ابلمهك زيارت دهن خجسته دوستكندنه بنابرست حاج
 توخجسته ابوب بويه سويلوك امانته هم خباتت ابلمك حاج
 كندوبه لوط اندرك دهن زنا اتيه مكده صفتين اي اهن
 حصد بدشركي كبر ده صفتين بخل اوزره مضمير اولقه هين حاج
 واريشنده مالي خجسته دهن كلب آتوخين اكل ابلمك اي اهن حاج
 حرمي حرم بيوتن خجسته حلال حلال بيوب ابنا عامه حاج
 ابنا خجسته هم فالجبارك فالينه باقمه عذرا ابلمك عيالينه حاج
 دهن برسمانه ديشندن خجسته جاهل فالده اكا مصدا اولوه حاج
 عورتلر ارككلرك لباسني كيمك ارككلرك عورت جانه حاج
 حرم كعبه عصيانه ابلمك اهلبك آناسنه كم سويلوك حاج
 اهلبك بودلرني هم اعبر كنز تكده واليه سینه مكده حاج
 نازي وقتندن اول قيلمه هم نشانه دوكلن اعضاسنه اي اهن حاج
 ابولك ايه باشه فقده اخير اولانلر دهن كيمك حرمي حاج
 حقيك غير رسته بين ابلمك كفه مضمير اولوه قطه سويلوك حاج
 ضرور نشن

ضرور نشن فرسخها ابلمك هين جنب حالده كذا ابتكندن صفتين
 حنين نفاس زمانده اي اهن عيالينه يقين اولوه هم دهن حاج
 بد هوسده هم تقني ابلمك دين امانه كفه كلام سويلوك حاج
 مومن فرخشلر يه بعضي اهن يمشي اكنجسي هم صده العباد
 بيل كناه كبا ازره بولر حوت بولر ميل ابلياه حماروه دوه
 بولر هركيره كوره برسه اهن اهل ناره در نسل شيطانه دهن
 استغفار ايد برار كوتكوره خافيل اوله توبه صيو ايدوبه
 توبه قيل به خديرك صده قدا كه اولاسك مضمير باب فدا
 ديدى لا تقسطوا من رحمة الله جملة كناهميه استغفر الله
 اوله نهنه اكل اهل كلام ابراهيم نهنه والسلام
 كلور آج جان فولظه اعبر ذكر بزدانه دواع ايت هر صحر
 حمد ذكرنك افضل توبه صده ديه اهد بوجه بني كفه
 ذكره دستور ووردى جوده اللبزه اولدى نهن قرآينه بدينه
 اسم رضى الصبر هنت آل فرقه فرديش توبه كيمه خجسته دال
 كلمه توبه ك اسمي سكرن بوسكرن دالما ذكر اهد نشن

بنی ذکر ایلدانی هم تدراده ذکر ایوم جمعیت کبراده
 یوطلوق ایله ذکر ایبرکن کر یاروم ایله ذکر ایبرم بن کر
 اجانله ذکر ایبرکن بنی هدینله ذکر ایبرم بن یعی
 اخلاصیله ذکر ایبرکن همام نجانبه ذکر ایبرم اولزبان
 ذکر ایبرکن بنی قرآنبله ذکر ایبرم وصلت جنا نباه
 بوبله دیو قولرین اول خدا لسانه استوربله ایلرند
 ذکر خلق نالده سن سوبلیج مشا بخدمه هم روایت ایلیم
 ایندا خوشنور اولور انده خدا جومه ملک ایلر آنک ایجن رعای
 یقین اولور غلغله شیطانه لعین اول کیشیک قلبی نرم اولور همین
 حریفی اولور عبادته اولکیشی قوطله کبد غمی تشویشی
 بو زنی نورلنده بر هم ذکر موم شجاعت صاحب ایلر محقور
 واصل اولور هم محبت الله آجیلور بر باب معرفت الله
 اخلاقی حمیدوی هم جمع ایبر حبت دنیای آفر حق کیدر
 کوشدن برززه درکم سوبلیج مجرور بر طره تعریف ایلیم
 ذکر حقه منفعت جو قدر دنی کلپانه بو قدر بسدر انمی

اولاد اسمی اولور شرادات ۷۵ شهارت ایلنه ابره هدایت
 ایکنجی کلوم توحید هم فوجین اصله ذکر کنده هم غم
 کلور اخلاصی اولور او جینی آنک بجزیره جوور باقر اولور
 اولور درونجی کلوم تقرا فوجیم اهلنده حرصله هورا
 بشنجی کلوم طیبیه هم دعوة المحمد اولور التبی سببیم
 عروة الوثقی بدینجی ای همی نوره الحمد ایشارت بو کلوم
 کننجی اسمی الله ای جمله هم کلوم شجرة الجنات
 توحیده درت نسنه ایلر کیدر بولر ایل وصل حق ایلر
 اخلاصی ایل اولور نیت اعافی تظیلله معانی بیلک دینی
 درت نسنه اولور محتاج ذکر ایلر ذکر ایل هم استه آتی نکر ایلر
 بو اولور در ذکر اهلند هدایت تصدیق تظیم حرمت خلوت
 تظیلیم ترک ایلدانی مباح رتبه سی اولور آنک هیچ مرتفع
 تصدیق ترک ایلدانی منافق حرمین ترک ایلدانی ناسو
 خلوتی ترک ایلر ضایع اصل باطن دکله هولدر
 ذکر انکار ایلدانی کافر اولور کیده نرسوصال حق بو ایلر
 بنی جوور

علم نیت خلوصی اولیسه اگر صحیح اولیسه عملی ای سر
 ایله نیت اوقوعی خالصی اول قیل عمل هم آنلریله حتی بول
 اوقوعی ظاهر ای ایله کمال دخی علمک حکمه ایله عمل
 علم ظاهر اولیسه ای آخی کسب اولیسه علم لطفه دخی
 علمه بولانی اولیسه صدق کد هم آنیک اهلنه ایله اقتدا
 علمه هم اولیسه اولیسه اولیسه اولیسه
 حقه بولق استیسیک طوخر بول کیجه کوندر نوجید ایله اولیسه
 بونهادن کله سین ای آخی اوقوعدن نقش ایله قلد دخی
 کونک دنیا و آخرتده ای جوله یوز اوقوع فائده کی واردر بیاه
 دورن نسنه کیچ بولور ایسه اگر فائده سی اولیسه هم زنده قدر
 دوت نسنه نیک بوشون برسی شه ورا ایسه کرسنه آلی ایله نونک
 بوشون نسنه بوشون نسنه نسنه نسنه نسنه نسنه نسنه نسنه
 اول خدایه زانته شونک نوسیمه برشی بکنه دوشون هم نسنه
 دینه مکف ایکنه دیرر شه بو ورا ایسه نونک ایله اولیسه نونک
 نعلیک معناسنی دکله اولیسه هم آنیک اهلنی اولیسه ایله نونک

ذکر اولیسه ذکر ایست خدای صدقیا که اولیسه منی کورو اصفیای
 بوق حضور قلمده دیمه سن هماده جوتکی کرک ابتدا ذکر ساه
 غفلتیه ایسه دخی ذکر ایست هم ذکر تحقیق حاصل اولیسه
 ذکر ایست سوزده آنیک هم ورا ایست سوز ایست ایست ایست
 ذکر ایده لم دیمه لم لسانیه ویردی دستور بزه حقه شایسته
 ذکر ایله هم نونک صبح شام آیلیم هم نونک ولسوم
 حودتعالی دورن صوهر ویردی بزه کیده لیم آنکله منزایمه
 عقل اولیسه ایکنجی ایجان او جینجی هم حیا دای ایله
 دردی هم عمل صالح آخی دوردی دورن نسنه دخی ایله
 دخی ایدر عقل غضبی ای سر ایجان طولر قلبه چون حسد کیه
 طمنی دخی ایله دخی اولیسه اهل حیا اول باره دانسا
 عمل صالح کیده بر غیبی عقل ایجان حیا عمل قوتی
 دورن نسنه ایله قبول اولیسه تحصیل ایله آنلری ایله کمال
 اولیسه علم ایکنجی نیت هم خلوصی پاک او جینجی ای دیم
 دردی هم اولیسه صبر ای جوله دخی صبر جماعه دن مقبول همان
 علم نیت

ديه لر عالمه فارينتم خدا ^{۸۱} اوله لر بوفعليه حقدن جد
 يعني شول هر شيكي وقتنده ظهور نور ايتور ديه ريك ايدغرور
 معاد الله بوفعلد زاهد اولاره بوزريك توحيد اليه قولايلا
 بوز اولوز فائده كم واراي حواء ابعشدر اولوزين بونده بيان
 اول اولوزك بشي دنباره آني بشي هم روح قبض اولوزكن دغي
 دغي بشي قبرده در هم آنيك عرصانده بشي اول فائده نيك
 بشي دغي جفنده در اولوش بشيده جنت اينده بيشي اول
 بوز نينده اولاره بشي فائده سي دكله جابم بوزور فائده سي
 اول اول اسمي كم كوزل چاغوزر احكام شريع اكا فرض اولاره
 بويو آنيك هم فائده نور بوزور در عرصانده خدا سي خوشنود اولره
 مؤمنلر هب اكا محبت ايه بويوشي فائده نيك بونده مكر
 تسليم روح ايلواكن ايجواه بشي فائده دغي آنده در همان
 اول حشر ايل خويجه صورتكدر اينجمن روحين رضاسنه اولره
 جنت فوفلوري كلور اولقوله خوب جملار دوز بوز صاخ صوله
 امر حقه عرض اولاره جفدر مذهب ملكاري اكا بقار

مرجبا

مرجبا بومن سن كلارك صفحا ^{۸۲} جنتلك سه بوزور دلو اكا
 دغي قبرنده اولاره بشي فائده تعالى الله فبري كيشي ايه
 هم سئلاه ملكاره كوزل كلاه عون حقه بيلمديكي بيله
 خدا اكا بوملك كيم بنوره عقلمنه بيلمديكي كئوره
 دغي جفنده مقابن كوره اول بجه جنازه اوله هم صغ صول
 عرصانده اولاره بشي فائده هم سئلاه حساب آساره اول ايديم
 كتابي دغي صاغنده وسيله مرانده هم ثوب آخركلاه
 كوكله لنه عرشيك التنده هين هم ديه لر اكا اصحاب بيت
 صوبل هم بيلمديكي كجه واروين جنت شراين ايجه
 بشي فائده دغي جفنده وار جابه قولونده آخ اكي دكلار بار
 جفته كزار ايسه اول اكر جفتم اهلي كيمي اولش مكر
 يعني كيم كوك اولنا آنيك كوزلوري شوبه دور درسيه اولوز بوزلوري
 شطاه لعين ايله جابلماز هم اللينه بوقاعني اولر هم
 آتشي زنجير بويونه كجور لمن جهم صوبونده اكا بوزلورن
 مؤبد قبرن آني ناره خدا جفته بول ويروين ايلرعطا

۸۱

صوم صلوة اولدی دردیجی همان ^{۸۷۸} ایته که بشی وقتده ای جوبه
 غل املک اولدی. شیخ همین کشت کذار ایته غسل سیزضیق
 المنجی فرض برور بویه. بیل جمله نیک رزقنه خذد کفیل
 بدیجی یاک لباسی کیمکه. حلال منهبانه اولمه غیل صغیرین سبال
 کزنجی نوکل ایبت خذیه سیوی ترک ایله باغلا. رضابه
 طقوزنجی فرضدر ای جابه غناقت قضاعت ایلبابه بولدی سلامت
 اونجی شکر خذدر در داناها هرکی ویردیسسه نعتلر کا
 اونبرنجی رضی اولور. قضایه اوده ایکنجی صبر املک بلا به
 اود اونجی فرضی اولدی نوبوم کناه کزدن آیین وار ای دیم
 اوندردنجی اولدی اخلاصی عبادت عبادت در هم طریقه سلامت
 اوده شنجی ایلیسی روشماه طریقه ویرم فرضد آگاسمی ایته کونکون
 اوده النجی فرضی دکلاه دخی قرآنی حجت ابد بتکدر آخی
 اوده بدیجی اولور صوم بیلک هم غافل اولمه تکدر موت ایتمه
 اود کزنجی فرضده ای جوبه خذانک دوستلری سوزوکه هوانه
 اوظقوزنجی ولیدینه اولفت املک هم طهر لیز حرمست

جنتده هم بشی فاده سی ایره ^{۸۷۹} جمهه ملکر آگاسم ویر
 صد بقلربله اوله بولدش همین ابدی جنتده قاله اول ایبت
 دبد ای مولای برور کوره نوحیدک کولدی آند دیره
 اولوز اولد بوفانده ای دیم غافل اوله نوحید ایله دیم
 جنت اهل اولق استویا فیر نوحید ایله طوره سی هر قرقر
 جمله ترک افضل نوحید حقی دیدی رسول بوسوزی جود محقه
 نوحیده ^{۸۸۰} ایزه نوحیده و النعم
 کلبر و آج جابه فولانده ای بس سویلم بر طوره بول حقه کبد
 انبیا بویوله قیلدی اقد اولدی انلر جو تکلی بزه مقدا
 سلامت بر بولد ر هم ای جوبه الی درت فرضی البشله و ربیاه
 حقی بولور استویک سالکا اعتقاد ایتمک کرد جوبه آکا
 الی درت فرضک اولکی ای آخی حقی بریب اسمی ترکرب دخی
 ذکر خقدن اوله غافل قیل ورم اسم یاکین ایزه ایله صبح شام
 اولدی ایکنجی دخی رزی حلال کسب ایبت آخی بی جوبه کله ملال
 ایدست اقدر اونجی کل ایبت صلواته چون باغلا آخی ای کسب

صوم

بکرمی امر سرورینده هم
 بکرمی بدینجی هم
 بکرمی آکینجی فرضی هر کورک
 بکرمی اوجینجی نفس خوق خندا
 بکرمی درونجی حقه الطائف
 بکرمی بشینجی قاجوه کنناهدده
 بکرمی النینجی بادشاه هم
 بکرمی بدینجی هم
 بکرمی سکزینجی هم
 بکرمی طهورینجی فرضی بایک
 اونوزنجی قلبی هم بایک ابوک
 اونوز برینجی بدینجی اولموره
 اونوز آکینجی باقی مد حرام
 اونوز اوجینجی فرضیه مؤمن اولموره
 اونوز درونجی قولینجی کزیمک
 امر متکری صنع ابوک ای دیدم
 زیارت هم آنلر براه صلاب
 امانته خیانت ایلمام
 فرضی ترک ابله صوفی ایت ناما
 آنک رسول دخی انقیاد
 خیر خواه اولموقلو دخی الهدیه
 مطیع اولموقلو اولدی فوفیو بیوم
 عالم اینک نظر دفتیله
 تفکر اهل اول اولمه نظره
 کلام فی فتنه حفظ ایت لنگه
 تراب اولوب توضعله سوز بایک
 کس بی مستخه لیه الماسه
 انقیاد اینه دل بلسیز کلام
 سوز لینه صادیه اولموقله هراه
 متکونی دکلامن صنع ابوک

اونوزنجی

اونوز بشینجی قیل علمی هم طلب
 اونوز النینجی دکله مل فرضی
 اونوز بدینجی عذاب طوز شی
 اونوز سکزینجی راه خنده
 اونوز طهورینجی جاهل کزیمک
 فرضی هم روشنه نفس هوسنه
 قرینجی فی سبیل الله طعام
 قومه آکینجی کفایت مقدمی هم
 قومه اوجینجی مانانک زکاتنی
 قوف درونجی ضعیف نفاسین بیک
 قومه بشینجی محصیتندن طبعنی
 قومه النینجی تکبر لک اینمک
 قومه بدینجی بالف اولموره نیم
 قومه سکزینجی بودر ای آخی
 قومه طهورینجی فرضیه ای جواه
 عدد کیشیه هم تا بی آوب
 حوه اوزره طوققد نوزونجی
 فکر ایدوب حوه قورنوز بودر کورک
 قصه و ابله غریز کدایه
 رحمت حقد نه اوسیدین کوره
 اولمه نایع نقش ماسوسینه
 بدرمکه کدوره ای هم
 رزه حدل استمکه ای دیدم
 فیوب ایدو حج شهادتنی
 اولموره عیان یقین اولموره
 پاک ابله جمله انده فلبنی
 ایدر اسل زبیل اولور هر لیک
 مالبی حفظ ابله هم سلیم
 نلده غانوم یقین اولموره
 بش وقت غازی حفظ اینده هراه

اللّٰهی فرضی بود هم طوطی کرد ^{۸۷} ظلمت باه مؤمنک مالین و عدل
 اللّٰه برنجی فرضی ای دیدم حضرت الله شکرت فرمود هم
 اللّٰه ایکنجی فرضی ای آخی زانده لوط و نه فاجعه دخی
 اللّٰه ایکنجی شرب ایجهک دخی آنک بود سه کجی
 اللّٰه درنجی فرضی ای دیدم بود بود هم ایجا که قسم
 اقرار ایوب قرآنه ایناغیانه منافقه صانه آخی سلمان
 بودی هرکیم طوترسه صدقیا اشنه اوردی کردی اصفیا
 اوله خافل اهله قیل اقتدا هم نجات سفینه سید کبر آقا
 حقه تعالی اولدی هادی بودیوله امر نسی کوستور بود هر قوله
 ایند نازل قول ایجونه قرآنی بنده ایسک طوطی کور فرماستی
 حقیقه اولدی هرکیم برام آیم هیچ زنده و السلام
 دکله جانم سولش بر خیر هم حدیث نبویدر بو اثر
 کیس رت فعل وارده ای اوخوله کنور بوخسللمه دیده اولدی
 اولکی آیه اوره بود ایکنک ایکنجی جنب ایکن طعم بود
 اوحنجی اتمک اوفاغین ای آخی طوطی جنب جنیوب باسر دخی

در دنجی صاده

در دنجی صاده صوفاه فوغین ضار لیدر آتسه باقیه صقین ^{۸۸}
 شنجی عالمک هم ای پرس اوکونجه بودی قیل انده غدر
 الننجی بودور بیل ای دیدم والدینه آدیله چاغیم هم
 بدنجی کردی ایکنک ایشکی هر آغاجله نور جاله دیشکی
 کزنجی بالجه ایله دستکی بود ایکنک بوخسللمه لیدر لودی
 طغونجی ایشک اوخونجهین اولورم کیم اوله سه غمده اینی
 اونونجی بوله اندیک برده طه جوده خواره اله ایدت ناکران
 اوینجی باقمده جو سلگی مکروه اولور قویه اگا کجی
 اوره ایکنجی انویکی همدخی دکدم آنکده صقین ای آخی
 اوره اوحنجی سبله بوزک پشیکه اولبندر پنجاه اوله ایشکه
 اوندی نوزک آج ایکن همان ضار لیدر بغایت بیه صغاه
 اوره شنجی دکله آخی ای پرس اورجک قویه حاکده فیله
 اوره الننجی نعلکیم بود همین تعجیل ایله جغه مسجد صقین
 اوره بدنجی محل بازاره هم واروب ایکنک کجی جغه بارشم
 اوره کزنجی ربانجیدن هماه صقین آجه ایله صلته اله ناث

او ظرفی و بدینه او طول بد دعا او ابله وار اسم اول
 بکرمی بناغه کرده هم باقه جیلو بکرم عشته ای دیم
 بکرمی بخیسی کل دکله سوز تا بیه قجانی قویه ارد سوز
 بکرمی اکنجی اکره بیانی او نورم هم کفید جراحی
 بکرمی او ججی بود پیشه بسکمز باشاه هدریش
 بکرمی درنجی بود تعل آبان او زره کمی شلوار ای هلم
 بو بکرمی درت فعل کیم وار هاه بنا سیدر بو خولونید ای جوله
 اهل ایاه اولوه استرید اکر بولک کل جمله سنده قبل خذ
 طوت رسولک سوز زین صدق کد هم اگا او باندک قبل افتد
 سوزی صادره کده صفه اجم اول رسولک روخنه کونده سلام
 او عهده سوز بکرمی آبله هج سوز بینه و السلام
 سوزیم بر بجه حاصلت ای آخی جاه فودند آج اتی دکله دخی
 اکل کل مولدک اخلانی نظم ادهم بولکی تابع حالنی
 مولدک مؤمنده بدی حقی وار بربله عادت ابلنی برور دیوار
 اولی بر بربک دعوتنه واروبنی نامل اوله صحبینه
 اکنجی

اکنجی خسته حالنده صورم او ججی جنازه سنه طوره هم
 نصحت ابله به درونجی کلام بشنجی حاصلتی ویریکه سلام
 البتجی حاصلنده دکله سوزیمی ظالمک الذن الملق ظلمی
 بدنجی بولکلامی سولک افسر رده بر حک الله ربک
 دخی بشی حاصلت وار اذنه طاه مؤمنک خیر لوسیدر ای جوله
 اولی طاعنه اقبالدر الزم علم نافع کس اید اکنجی هم
 او ججی شوزنده خله این اول عتقه بار اولوب کیده لوزوزوله
 بودور درونجی باوه حالنه ایتمه به اولطع ابلک مانه
 بشنجی موت ایجوه اوله حاضر بیله کندین فناد هم مسافر
 بو بشی حاصلت کیده اولورم دخی اولیال زمره سنده اخی
 وار دور درت نسنه کیم حفظ ایدنا خیر لوسیدر بوناسه اوله
 اولکسی کیز لیه فقر لینی ایتمه شکو حالکی خلق مقین
 صدقه سینی کیز لیه اکنجی هم او ججی مصیبتی ای دیم
 درونجی جور باوسین حفظ اید صبره بولدانی اولوبن فیکره
 دخی دورن کیم جنت انتظار ششاه اولشی الکی هریم آرار

ابله از بر بولوی صدقی کله که رضی خوششور اولر سنده قد
 آندوب اولور بولور سولم آریله جی زینده رسولم
 کلبر و دکله بونقلی ای پسر خانلی فرقه اتمک ارسنتت اگر
 درت بلوکر خلقیک اصنافی آتی بوی انسا به برسی ملک دخی
 بری چندر بری شیا لیل همین بونلر به طوطولی روی زمین
 صنفی انسا به بوزیکر شیش بولوک دکله کل بونقلی ای اهل بولوک
 اهل توجید در برسی ای اوخل باقیسی اهل کفر در پیش اول
 اهل توجید دخی یعنی اوج بولوک بر بولوی اولدیلر اهل سلوک
 یعنی اوجده بر بولوک اولدی تاج باقیسی بد عنده قالدی ای اهل
 فرقه ناجیه ره درت علامت واردر رجوه آتلر اهل سعادت
 شریبینه اولی اقتدا ایه شهوتین صوابیوب نفسیه به
 طبیعتین اصلاح ایه اوکیشی قالدانده حبت دنیا کشوشی
 ناینگا اول حرص هولسین آتر امر قرآن نه ایسه آتی طوطر
 حبت مالک حبت جاه اینز دخی حبت مولدی آتلر اول ای آتی
 نالان اولر اولر دل شهرینه بعنکیم فرطی اولور شوه بحیریه
 سوزی

اولی ذکر ابله هر دم دلی ذکر ایدنلر اوله حبت بلبللی
 اکنجی هم اونوسمه اللهی حفظ ایدیمی اوله کلوم اللهی
 اوجینجی ایدبره الطمع طمع اوله در دخی رمضانده صیام
 بورت حصلت خوب عملایم ایه جوده آنیک اهلی اولده حقیقده
 کل برار ویرم دل ماسولم اقتدا ایت طریقه انبیایه
 کسب ابله خلوه حمیدی صفی بول اولیار اسکله سبو بول
 بدی شیی واردر بره فرقی بره ذکرین اینک نفعتم جمعه زره
 اوله هر بر ایشکده ای جواه بسلاه شریفیه اوقر همان
 اکنجی ایشک فائده آتی دیکدر الحمد لله هرده خمی
 اوجینجی ایحاب سولده همین اه شاد الله الرحمن دیکدر این
 در دخی طوبیده اولور اوقر بوه اتالله وانالله راجعون
 بر خطا اولدنده بشنجی مکر استغفار ایتکدر کا ای پسر
 المنجی توجید حقه با اوخل توجید ابله صدقه مولای بول
 شهادت کلوسی بدنی هم مدوت ابله آکا دسده
 ضام ابله بسمله دبعه آتی ضام بدکس استغفار ایت دخی
 ابله انبر

شو کیشیکم از بیوین از او بود علم عرفانه طلبنده بود
 شهوتیک از زوسنه اوله سیکل دخی ابره سکه انده بدلال
 مکر و حمله ایمن هیچ بر فوله خلق عالم بکای راختل بوله
 خلقه طوخوز ایسی طوخوز سورلیه دعا ایدر دنما نیاز لیدر
 اولوبدر جوجه ملاکده اولادم بو طبیعتلی کیشی اهل کرم
 شو کیشیکم بر ایجه اویر آخی شهوتیک از زوسی بولونور دخی
 لاکین خلق مکر و حیده ایمن نقصه او یوب اصلا بدوره بولونور
 خلقه طوخوز ایسی طوخوز سورلیه معرفت عینی لهم طلب
 اوقیوب قرآنی هم توجیه ایدر ماسیوی ترک ایدر حقه کیدر
 طسبه به شعر لیده بر فوم حاشا نخر حاشا با صفا اولادم
 ملاکده افضل هم انسا اولور طوف آکین رشید عرفانه اولور
 اکلدکی صدقیان انانسن صاتم انسا سیاح نیلانیسن
 بودر بوروشید کامل آره بول سرسری کرم جهانه عارف اولور
 بولونور سکه اکر رشید نام آبرده هیچ رشید نه والدیلم
 صد لله بو کتاب اولدی تمم خدایک عوینده بولدی ختام

شهر رلدده عسکر جهلی سورور سیر ایدر ذکی خدایک سرسیر
 رایگا اغیار بابه اولور جلیسی فالن انده هم شهوت نفسی
 داخل اولور بزیم وصل حضرت ایدر ایجه بی نراه دولته
 اهل بلخ جوقدور بولورده جوره بورور بر رشید ازینکه بکر کون
 شریعت اقتدا قبل ای جوتن که بیه سکه کیم دور رشید اولور
 جوتکی اوصاف زیمه دره کین اخلوره حمید آبدنده ایمن
 کیمکی اوصاف پسنده بوله اولکیشیکم ناسکا رشید اولور
 ششایخده رویت دکاه آخی حقیقه باطلی فرمه ایدر دخی
 شو کیشیکم بیوین ایجه اولور دخی انده حرمی شهوت بولونور
 غیری شعی طلب ایتمه او کیشی بیلکی شول جوتیک امثال ایسی
 معرفت طلب ایدر انسا اولور بر ایجه اولور با رشید اولور اولور
 شو کیشیکم بر ایجه اولور آخی خلقیه منک سوشدور دخی
 غالب اولوش شهوتی جوتکی آخا کلب خنزیر سیاهه دخی وفا
 شو کیشیکم بر ایجه شهوت قوی مکر و حمله ایدر قلبی طور طوی
 اولکیشی سکه شایطین زمره کی طافش بویونور نه لغت خلقه سی

شوله

امروزه کور

46

دیدنک لاقظلو من رحمة الله بونصاه وار ایدم سکا باله
 موحد قولنده نوز یا اله معافی ایت جرمون فویم کناه
 جمع مؤمنین مؤمنانه لطف ایت فضلک ابرو بر بخانه
 سن کر مر صاحبی سکا یاغنی اسمی ستار که باغشاه بی
 مونیزه آساره ایله یا اله بیوم محشر ده بوشان اول پناه
 لطف ایوب بزی برفه بندر صراطده کجوروب جنا نه ایله
 جنا نکره بزه عرض ایت جمالک تجلی ایوب کوستر وصالک
 صدق بارک عشق بوی کلام صحتی نغز ایه بیوم لقیم
 کیمکی نقصانخیز صورت ایه جنایله صد آتی سرور ایه
 عون حقیقه نعم اولدی کلام اول جیبیک روضه نیزی بیلام
 اولوک آینه وهم اصحابینه تابین انصار هم احبابینه
 راضی اولوک آتندنه اولعین رحمة الله علیهم اجمعین
 فاتحه ایله کیم ایدرسه بزی یار
 خالق نازنده ایلوک آذاد
 طریقه بکنشی بنده لرندنه وسلاک شارانیه حضرتانیز

45

اشوبندی مختص قید بنشار برینا نقصانمی ایله سیتار
 نمتنا ایلم ای پروردگار قاله اخوانه بوینده یار یگار
 روشور بویندی یارنه ایله بالهی ویرم نادان ایله
 که فیمن اول ره صف اولقی آله من بولعلنارون عبرتی
 اهی قیل سویم شرمه مؤمنه اوله جمه رضا کبره مطابه
 هدیه یلم بونه بوندن اوکر بیلیم بوده کدر دخی بن نه سویم
 بر ظهور عفو قیل عصیانمی خلق ایجده ستر ایله نقصانمی
 عاصیلر ایچونه عفو ک یاغنی جمله اخوانیه مقرر ایت بی
 نوبه من ک قیلن مرد ایت عدالته نه طوزنک آذاد ایت
 رحمتک عفو قیل جرمه بیز اولوالکر و هنده قیل بزی
 اول جیبیک حریم بویله عفو قیل جونه ایتمه حبیبی کناه
 اوکر بیک عالمک اوستا دیک جمله احسانه اهلنک جویسکه
 فوکه کلاه بوسد فی فقیرک باغشاه جرمی سن اولحقیرک
 مجرم جوند رکنام نه دریم بونه ایله سکا بار اهدیم
 سنی بر بیلده خبری ایله سکا بار اصل بونه دفتره
 دیدک

۹۷

فد ملر به اسخدام اولاد الفقير الحق صدمتي بابا

اشو نصيحت نام نايه معروف اولاد

كلام منظومى بعوه خدى تعالى

بيج اوجيز اولد خستى بركهتي

تا بخاوضنام پيرا اولنده

مستور

Fi: 10.000. TL.

23 August 1984

1895
589
1810

۱۸۲۲۵
۲۲۲
۲۲۲
۲۲۲
۲۲۲
۲۲۲

ÖZGEÇMİŞ

Halil Sercan Koşık, 05.01.1988 tarihinde İzmir'in Bornova ilçesinde dünyaya geldi. İlkokulu Menemen Tevfik Fikret İlköğretim Okulunda, ortaokulu ise yine Menemen'de bulunan Şehit Kemal İlköğretim Okulunda tamamladı. 2005 yılında ise Menemen Lisesi'ni bitirerek Muğla Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okumaya başladı. 2010 yılının Haziran ayında "Şemseddin Sivasî Divanında Tasavvuf" adlı lisans tezi ile bu bölümden pek iyi derece ile mezun oldu. Aynı yılın Eylül ayında Celal Bayar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisansa girdi. 2011 yılının Eylül ayında ise ÖYP Araştırma Görevlisi olarak Karadeniz Teknik Üniversitesinde göreve başladı. Hâlen Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde ÖYP Araştırma Görevlisi olarak görevine devam eden Koşık, iyi derecede İngilizce bilmektedir.